Rev Josho Adrian Cîrlea

Calea Acceptării

comentariu la Tannisho

Rev. Josho Adrian Cîrlea este primul preot buddhist Jodo Shinshu din România şi din Europa de sud est. A fost ordinat de Go-Monshu-sama Sokunyo Ohtani Patriarhul acestei tradiţii, in Japonia la templul Nishi Hongwanji, in anul 2003, devenind astfel reprezentantul oficial in Romănia.

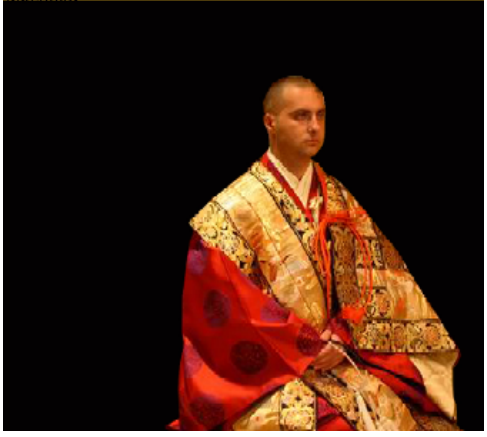

REV. JOSHO ADRIAN CÎRLEA

CALEA ACCEPTĂRII
-comentariu la Tannisho-

© 2010 Adrian Gheorghe Cîrlea
Toate drepturile asupra acestei ediții sunt rezervate autorului. Reproducerea parțială sau integrală a textului, prin orice procedeu, fără acordul scris al autorului, este interzisă şi se pedepsește conform legilor în vigoare.

© 2010 Adrian Gheorghe Cîrlea
All rights reserved. No part of this book may be reproduced without prior written permission from the author.

Asociația Buddhistă Jodo Shinshu din România
www.shinbuddhism.ro – site-ul oficial
www.josho-adrian.blogspot.com – blogul personal al autorului

Cîrlea Adrian
O.P. 6, C.P. 615
Craiova, Dolj,
România

telefon: 0725854326
e-mail: josho_adrian@yahoo.com
yahoo id: josho_an
skype id: josho_adrian

De acelaşi autor:

Buddhismul Compasiunii
Editura Sitech, Craiova, 2005
republicată de Corporate Body of the Buddha Educational Foundation

Buddhism of Compassion
Dharma Lion Publications, Craiova, 2006

Corector: Ioana Marinescu
Coperta: Floriama Cândea

Printed and donated for free distribution by
The Corporate Body of the Buddha Educational Foundation
11F., 55 Hang Chow South Road Sec 1, Taipei, Taiwan, R.O.C.
Tel: 886-2-23951198, Fax: 886-2-23913415
E-mail: overseas@budaedu.org
This book is for free distribution, it is not to be sold.
Această carte este pentru distribuție gratuită.
Vânzarea ei este strict interzisă.

Dedic această carte părinților și bunicilor mei din această viață (Gheorghe, Tamara, Constantin, Ioana, Gheorghe, Cristina) și din cele trecute. Fie ca ei să aibă întotdeauna pace, iubire și fericire în suflet, să atingă credința în Buddha Amida și să se nască în Tărâmul său Pur.

Cuprins

Cuvânt înainte …….. 5
Comentariu la prefață - datoria unui învățător Jodo Shinshu…….7
Comentariu la capitolul unu - salvarea lui Amida este de neconceput şi nu are legătură cu meritele noastre …….9
Comentariu la capitolul doi – credința simplă a lui Shinran Shonin 13
Comentariu la capitolul trei – atingerea Buddheității de către cei răi …….17
Comentariu la capitolele patru şi cinci – salvarea celor cu care avem legături karmice şi a tuturor ființelor ……..20
Comentariu la capitolul şase – din nou despre învățătorul Jodo Shinshu ….....24
Comentariu la capitolul şapte – nembutsu este singura cale fără de opreliști. ……28
Comentariu la capitolul opt - recitarea Numelui nu este virtutea noastră ……...31
Comentariu la capitolul nouă – nu este necesară vreo stare specială pentru a merge în Tărâmul Pur …….33
Comentariu la capitolul zece – non-acțiunea este adevărata acțiune ……..36
Comentariu la capitolul unsprezece - Legământul Principal şi Numele sunt unitate şi dincolo de înțelegerea noastră …….37
Comentariu la capitolul doisprezece – motivul studierii textelor sacre ……..41
Comentariu la capitolul treisprezece – influența karmei din trecut şi imposibilitatea Eliberării prin noi înşine …….45
Comentariu la capitolul paisprezece – una sau mai multe rostiri ale Numelui şi eliminarea karmei negative …….50
Comentariu la capitolul cincisprezece – atingerea Buddheității în această viață este imposibilă ……54
Comentariu la capitolul şaisprezece – schimbarea inimii ……...60
Comentariu la capitolul şaptesprezece – naşterea în zona de graniță …….64
Comentariu la capitolul optsprezece – donațiile nu pot influența naşterea în Tărâmul Pur ……...…67
Postfața Tannisho ……70
Comentariu la postfață (partea întâi) – motivul scrierii Tannisho ……...72
Comentariu la postfață (partea a doua) – shinjinul nostru şi cel al maeştrilor este acelaşi ……74
Comentariu la postfață (partea a treia) – Legământul Principal este doar pentru tine însuți ……78
Comentariu la postfață (partea a patra) - doar nembutsu este adevărat şi real ……....80

Articole ajutătoare
Despre Buddha Amida şi Tărâmul său Pur ……82
Credința şi nembutsu nu sunt creația noastră ……..85

Bibliografie ……..…86

Cuvânt înainte

Comentariile din această carte sunt o adaptare după explicațiile mele asupra *„Tannisho – plângere împotriva abaterilor de la adevăratul shinjin”,* oferite la Tariki Dojo Craiova, în zilele obişnuite de practică.

Yuien-bo, autorul Tannisho[1], avertizează că lucrarea sa poate fi greşit înțeleasă de către cei care nu sunt încă pregătiți să primească mesajul Legământului Principal al lui Buddha Amida. În acelaşi spirit, Maestrul Rennyo a adăugat următoarele cuvinte la una din copiile Tannisho păstrate până astăzi:

„*Această scriere sacră este o scriptură foarte importantă în tradiția noastră. Să nu fie arătată fără discernământ acelora care le lipseşte binele karmic din trecut*”.

Însă, Tannisho a fost deja tradus şi tipărit în mai multe limbi de circulație internațională, fiind accesibil atât celor pregătiți, cât şi celor nepregătiți să accepte învățătura sa minunată. De aceea am decis să scriu acest comentariu, tocmai pentru că nu îmi este indiferent modul în care diferite părți ale sale pot fi înțelese de începători, adepți ai şcolii noastre sau publicul larg.

Am redat, cu unele corecturi, textul fiecărui capitol din Tannisho (tradus de mine în 2003 şi tipărit cu sprijinul International Association of Buddhist Culture), urmat de comentarii şi note de subsol. Sper că am reuşit să scriu o carte simplă, uşor de înțeles şi accesibilă oricui, până şi celor care nu au niciun fel de cunoştințe despre buddhismul Jodo Shinshu. Am încercat să nu las niciun termen neexplicat şi să prezint legăturile indestructibile dintre învățătura Tannisho şi alte scrieri din tradiția pe care o reprezint.

Alegerea titlului vine din sentimentul principal trezit în mine de lectura Tannisho – acceptarea. Mă simt într-adevăr iubit şi acceptat aşa cum sunt, plin de iluzii şi patimi oarbe, ataşamente şi limitări. Nu există vreo cerință specială din partea lui Buddha Amida pentru ca eu să urmez această Cale. Nu există vreo condiție anume pe care ar trebui să o îndeplinesc pentru a deveni un Buddha de îndată ce această viață se va sfârşi.

Buddhismul Jodo Shinshu este calea acceptării, poarta prin care toți ratații spirituali pot intra. Da, nu ați citit greşit, este poarta prin care toți ratații spirituali pot intra.

Aceasta nu este o carte pentru cei ce vor să cucerească Nirvana prin propriile forțe, ci pentru aceia care nu au nicio şansă de a dobândi vreodată ceva din punct de vedere spiritual. Este o carte pentru ratați, pentru cei ce ştiu să vadă răul din ei înşişi, pentru cei incapabili de a scăpa din naştere şi moarte prin propriile forțe.

În timp ce în alte şcoli buddhiste, primul pas este recunoaşterea posibilității pentru toate ființele de a atinge Buddheitatea în această viață, învățătura Jodo Shinshu începe cu sentimentul eşecului.

[1] Tannisho a fost compus cel mai probabil la câteva decenii de la moartea lui Shinran Shonin (1263), maestrul lui Yuien-bo.

Când eşti 100% convins că nu poţi deveni un Buddha înseamnă că eşti pregătit pentru calea Jodo Shinshu. Atâta timp cât încă mai întreţii în minte cea mai mică idee de merit personal sau genul de gânduri şi „totuşi, probabil că aş putea", nu ai cum să intri pe această poartă Dharma.

Şcoala buddhistă Jodo Shinshu (prescurtat Shin) a fost fondată în anul 1224 în Japonia, de către Shinran Shonin, una dintre cele mai importante figuri religioase ale timpului său. În prezent are cei mai numeroşi adepţi în această ţară, deşi în Europa şi în general, în Occident nu s-a bucurat de acelaşi succes ca buddhismul Tibetan, Theravada sau Zen.

În România mi-am început oficial activitatea misionară în 2003, după ce am primit ordinaţia de preot de la Patriarhul tradiţiei mele, Koshin Ohtani, al douăzeci şi patrulea descendent al lui Shinran Shonin. În 2004 am fondat Tariki Dojo Craiova, primul centru Jodo Shinshu din ţara noastră. Cei câţiva colegi de practică, prietenii şi cititorii care mă binecuvântează cu prezenţa şi interesul lor, îmi dau încredere că eforturile mele nu sunt inutile. Cu siguranţă există şi vor exista în România oameni a căror karmă este suficient de coaptă pentru a se deschide faţă de învăţătura buddhistă. Acestora mă adresez în primul rând, în speranţa că viaţa mea şi a lor nu va fi trăită degeaba.
Dacă există ceva bun şi util în comentariile din această carte, meritul aparţine influenţei lui Buddha Amida, iar tot ceea ce este greşit provine din ignoranţa şi limitările mele.

Mulţumesc tuturor celor care, direct sau indirect, m-au ajutat să scriu şi să public această lucrare. Unele ajutoare sunt vizibile, iar altele invizibile ori depăşesc puterea mea de înţelegere.
Sunt profund recunoscător lui Chen Yan Wang şi Corporate Body of the Buddha Educational Foundation (CBBEF) din Taiwan. Fără ajutorul lor nu aş fi putut să scot 1000 de exemplare pentru distribuţie gratuită.

Aştept cu nerăbdare scrisori, comentarii şi întrebări din partea cititorilor.

Namo Amida Bu,
Josho Adrian Cîrlea

Bucureşti
6 Iulie 2554 era buddhistă
2010 e.n.

Comentariu la prefață - datoria unui învățător Jodo Shinshu

„Când mă gândesc cu smerenie la trecut [când regretatul Maestru trăia] şi la prezent, cu mintea mea cea proastă, nu pot decât să deplâng abaterile de la adevăratul shinjin[2] pe care el ni l-a transmis prin viu grai şi mă tem că există îndoieli şi confuzii în felul în care adepții primesc şi transmit învățătura. Pentru că oare cum este posibilă intrarea prin unica poartă a practicii uşoare dacă nu ajungem să ne bazăm cu bucurie pe un învățător adevărat pe care condițiile ne fac să-l întâlnim? Fie să nu existe nici cea mai mică deformare a învățăturii Puterii Celuilalt[3] datorită unei înțelegeri bazate numai pe păreri personale.

Iată că aşez aici în mică parte cuvintele spuse de regretatul nostru Shinran Shonin[4] şi care mi-au rămas adânc întipărite în minte, pentru a împrăştia îndoielile practicanților noştri."

***

Autorul Tannisho se presupune că ar fi Yuien-bo, unul din cei mai apropiați discipoli ai lui Shinran. În prefață el îşi descrie motivația scrierii acestui text şi anume prevenirea şi combaterea înțelegerilor greşite *„bazate numai pe păreri personale"*. Yuien-bo accentuează: *„ fie să nu existe nici cea mai mică deformare a învățăturii Puterii Celuilalt datorită unei înțelegeri bazate numai pe păreri personale"*. Aşadar, chiar şi cea mai mică deformare a învățăturii este periculoasă. În intenția sa de a preveni acest lucru, Yuien-bo foloseşte numai cuvintele rostite de Shinran Shonin, iar nu ale altcuiva. El îl consideră pe Shinran învățătorul suprem în ceea ce priveşte naşterea în Tărâmul Pur: *„Pentru că oare cum este posibilă intrarea prin unica poartă a practicii uşoare dacă nu ajungem să ne bazăm cu bucurie pe un învățător adevărat pe care condițiile ne fac să-l întâlnim?"*.

Yuien-bo nu are niciun alt învățător în afară de Shinran pentru că, dacă ar fi avut încă un altul, atunci l-ar fi citat şi pe acesta, însă, aşa cum observăm în Tannisho, nu prezintă decât cuvintele şi înțelegerea lui Shinran. El însuşi nu se consideră a fi altceva decât un transmițător, un mesager, nu un creator al învățăturii. Acest lucru este foarte important de reținut. Yuien-bo îşi foloseşte capacitățile doar pentru a transmite învățătura – *„aşez aici în mică parte cuvintele spuse de regretatul nostru Shinran Shonin şi care mi-au rămas adânc întipărite în minte"* – alegând cuvintele Maestrului său pe care le consideră potrivite diferitelor înțelegeri greşite. Niciodată nu inventează noi învățături şi nu vine cu propriile sale opinii. Acesta este de fapt şi modul în care trebuie să fie un preot Jodo Shinshu. Asta este ceea ce unii preoți, învățători sau erudiți în tradiția noastră ar putea să nu aibă. Şi de aceea trebuie mereu

[2] Shinjin se traduce prin „inima încrezătoare". Este încrederea în Legământul Principal al lui Buddha Amida în care acesta promite că toți cei care se încred în el, recită Numele lui (Namo Amida Butsu) şi aspiră să se nască în Tărâmul lui Pur, se vor naşte acolo.

[3] Puterea celuilalt (Tariki) reprezintă puterea salvatoare a lui Buddha Amida. Este prezentată în contrast cu puterea personală (jiriki) a practicantului care este limitată şi ineficientă în atingerea Buddheității sau Iluminării supreme.

[4] Shinran Shonin (1173-1263) este considerat fondatorul şcolii buddhiste Jodo Shinshu.

să verificăm dacă ceea ce ni se predă ca fiind Jodo Shinshu[5] este într-adevăr Jodo Shinshu, adică a fost predat de însuşi Shinran Shonin. Toți membrii comunității noastre, indiferent dacă sunt preoți sau laici, învățători sau cu diferite ranguri academice, trebuie să țină minte şi să accepte numai cuvintele Maestrului Shinran Shonin. Aşa cum spune Yuien-bo într-un alt capitol din Tannisho: *„să ne temem ca nu cumva să mergem împotriva intenției regretatului nostru Maestru”.*

Aşadar, asta este ceea ce facem noi aici, discutând Tannisho şi alte scrieri sacre: încercăm să înțelegem şi să urmăm exact aceeaşi învățătură predată de singurul şi adevăratul nostru învățător – Shinran Shonin, pentru ca şi noi să primim acelaşi shinjin ca el şi să putem astfel atinge Iluminarea supremă în Tărâmul Pur.

Zuiken Sensei[6] spunea de asemenea:

„Shinjin se poate obține
prin cuvintele unui bun învățător;
Cum ai putea obține shinjin
dacă nu accepți cuvintele Maestrului Fondator”.

[5] Termenul Jodo Shinshu înseamnă: „Adevărata esență a şcolii Tărâmului Pur” şi reprezintă tradiția buddhistă înființată în Japonia de Shinran Shonin (1173-1262). Este foarte des folosită prescurtarea Shin.

[6] Zuiken Inagaki Sensei (1885-1981) este unul dintre cei mai importanți învățători Jodo Shinshu contemporani.

Comentariu la capitolul unu - salvarea lui Amida[7] este de neconceput şi nu are legătură cu meritele noastre

„Salvat de către lucrarea de neconceput a Legământului[8] lui Amida, mă voi naşte în Tărâmul Pur[9]: în momentul în care vă încredinţaţi Legământului în acest mod, astfel că mintea fixată asupra rostirii nembutsului[10] răsare în interiorul vostru, sunteţi imediat aduşi să vă împărtăşiţi din avantajul de a fi primiţi şi niciodată abandonaţi de Amida.

Să ştiţi că Legământul Principal al lui Amida nu face nici o diferenţă între tineri şi bătrâni ori între buni sau răi; doar shinjin este esenţial. Celor ce se încred în acest fel Legământului Principal nu le este necesară nici o faptă bună deoarece nici un bine nu este mai presus de nembutsu. Nici să nu cadă în disperare din cauza răului pe care îl fac, deoarece nici un rău nu poate împiedica lucrarea Legământului Principal al lui Amida.

Astfel au fost cuvintele sale".

***

Prima propoziţie arată limpede că salvarea (naşterea în Tărâmul Pur) vine prin Legământul lui Amida. Aceasta este esenţa învăţăturii pe care o primim de la Shinran Shonin. *„Lucrarea"*, salvarea lui Amida, este *„de neconceput"*, ceea ce înseamnă că nu poate fi înţeleasă complet de mintea noastră limitată. Putem auzi promisiunea conţinută în Legământul Principal şi să ne încredem în ea, însă nu putem înţelege raţional lucrarea lui Amida şi modul ei de acţiune aşa cum, spre exemplu, am înţelege

---

[7] Buddha Amida este Buddha al Vieţii Infinite şi al Luminii Infinite. Dintre toţi Buddha, acesta este singurul care a promis că va salva (conduce către Buddheitate) toate fiinţele indiferent de capacităţile lor, inclusiv pe cei a căror karmă este atât de grea încât merită să se nască în iad. Tot ceea ce trebuie făcut este ca aceste fiinţe să se încreadă în el, să recite Numele lui cu credinţă şi să aspire să se nască în Tărâmul său Pur.

[8] Legământul Principal al lui Buddha Amida promite naşterea în Tărâmul său Pur tuturor acelora care se încred în el, recită Numele lui şi aspiră să se nască acolo:

„Dacă după ce voi atinge Buddheitatea, fiinţele sensibile din cele zece direcţii care se încred în mine cu o minte sinceră şi aspiră să se nască în Tărâmul meu, rostind Numele (Namo Amida Butsu) meu chiar şi numai de zece ori, nu se vor naşte acolo, fie ca eu să nu ating cea mai înaltă Iluminare. "

Naşterea în Tărâmul Pur a celor care se încred în Amida fără nicio îndoială, va coincide cu atingerea Iluminării sau a Buddheităţii supreme. Cele patruzeci şi opt de legăminte ale lui Buddha Amida, dintre care al Optsprezecelea este numit cel principal, sunt înregistrate în „Marea Sutră despre Buddha Amida". Aceasta a fost rostită de Buddha Shakyamuni pe vârful Vulturului, în nordul Indiei.

[9] Tărâmul Pur (*sukhavati* în sanscrită) este manifestarea Iluminării lui Amida, un loc transcendent unde cei care au credinţă (shinjin) în acest Buddha se nasc după moarte şi devin la rândul lor un Buddha. Vezi articolul din această carte, „Despre Buddha Amida şi Tărâmul său Pur".

[10] Nembutsu este rostirea Numelui lui Buddha Amida în formula „Namo Amida Butsu". „Namo" înseamnă „mă refugiez în" dar şi „omagiu/slavă lui". „Butsu" înseamnă „Buddha". Aşadar, „Mă refugiez în Buddha Amida/Slavă lui Buddha Amida". În timpul recitării, nu este nicio problemă dacă „tsu" de la sfârşitul lui „Butsu" nu se aude, de aceea la Tariki Dojo Craiova de obicei folosim formula „Namo Amida Bu". În Japonia mulţi credincioşi folosesc fie „Namo Amida Bu", fie prescurtarea „Namandabu".

o anumită activitate omenească. În legătură cu acest lucru, îmi aduc aminte de cuvintele lui Shinran Shonin adresate lui Kyomyo-bo în scrisoarea a noua din *Mattosho (Lumină pentru epocile din urmă)*[11] :

„Mi se pare că toate încercările tale de a înțelege prin rațiune şi studiu nu te-au dus decât în confuzie. Este o mare greşeală. Din moment ce ai ajuns pur şi simplu să înțelegi faptul că Legământul şi Numele depăşesc înțelegerea conceptuală, nu ar mai trebui să îți pierzi timpul cu propriile tale judecăți personale. Nu trebuie să existe nici un calcul personal în actul care duce la naşterea în Tărâmul lui Buddha. Trebuie doar să te încrezi în Tathagata[12]*”.*

Aşadar, nu din întâmplare vorbeşte Shinran Shonin despre lucrarea Legământului ca fiind de neconceput. El repetă acest lucru în multe locuri din scrierile sale şi cred că procedează în acest mod pentru că nu vrea să fim distraşi de propriile noastre idei sau opinii limitate şi să cădem în eroarea de a avea un shinjin fals şi intelectual. Mintea omenească are întotdeauna tendința de a calcula şi a încerca să înțeleagă totul prin metodele sale limitate, crezând că nu există nimic ce nu ar putea fi perceput de ea. Însă, lucrarea Legământului este dincolo de calculele omeneşti şi dincolo de gândirea conceptuală. În ceea ce priveşte Legământul, nu putem face altceva decât să îl auzim şi să îl acceptăm în credință. Nimic mai mult.

Eu asemăn acest lucru cu a călători cu vaporul sau avionul. Nu avem cunoştințe vaste despre navigarea pe mare, construcția de vase ori despre zbor şi nu ştim cu exactitate în ce mod căpitanul sau pilotul conduc vaporul şi respectiv avionul, însă ne putem încrede în ei şi urca la bord. Vaporul sau avionul ne va duce la destinație fără să fie nevoie ca noi să avem toate cunoştințele despre ele.

„în momentul în care vă încredințați Legământului în acest mod, astfel că mintea fixată asupra rostirii nembutsului răsare în interiorul vostru” – aceste cuvinte arată faptul că momentul apariției credinței (shinjin sau inima încrezătoare) şi momentul recitării nembutsului sunt unul şi acelaşi, iar nu două lucruri separate. Datorită apariției inimii încrezătoare adeptul simte nevoia să recite nembutsu. Întotdeauna îmi place să îl citez pe Saichi în această chestiune:

„Când cineva răceşte, nu se poate abține să nu tuşească. Eu am prins « guturaiul » Dharmei lui Buddha şi nu mă mai pot opri să tuşesc nembutsu”.

Ce este de fapt, Namo Amida Butsu? „Namo” înseamnă „a se refugia”, dar înseamnă de asemenea, „omagiu lui/slavă lui”. „Butsu” înseamnă Buddha. Aşadar, Namo Amida Butsu înseamnă „Mă refugiez în Buddha Amida” şi „slavă lui Buddha Amida”. A recita Namo Amida Butsu înseamnă a ne exprima încrederea în Amida şi recunoştința pentru faptul că ne salvează aşa cum suntem.

Deci, Shinran spune că în momentul în care ne încredem în Legământ (motiv pentru care recităm nembutsu), suntem imediat aduşi să ne împărtăşim *„ din avantajul de a fi*

[11] „Scrisorile lui Shinran (Mattosho)”, traducere în limba română de Josho Adrian Cîrlea – seria traducerilor din buddhismul Jodo Shinshu, IABC, Kyoto, 2004.
[12] Tathagata este un al nume pentru Buddha şi înseamnă ceva de genul „cel ce vine din aşaitate” sau din „ceea ce este” – realitatea de dincolo de aparențe.

primiți și niciodată abandonați de Amida". Aceasta înseamnă că intrăm în stadiul celor asigurați de Nirvana[13] sau stadiul de non-retrogresiune.
Ce este acest stadiu de non-retrogresiune? Înseamnă că rădăcinile karmei[14] noastre sunt tăiate, adică, deși continuăm să experimentăm rezultatele karmei trecute (din viața aceasta și celelalte) și să acționăm în continuare asemenea unor ființe pline de iluzii și patimi oarbe până în momentul morții, karma noastră nu își mai poate planta semințele în altă viață. Datorită transferului de merit de la Amida, primit în momentul apariției credinței, suntem acum asigurați de Nirvana, pe care o vom atinge în momentul morții, când ne naștem în Tărâmul său Pur. Suntem stabiliți în acest stadiu de non-retrogresiune nu de către noi înșine, ci de Amida *(„a fi primiți")* care nu ne va abandona niciodată (*„niciodată abandonați de Amida")* – aceasta este ceea ce trebuie înțeles prin non-retrogresiune ori a fi asigurat de Nirvana.

A fi aduși să ne împărtășim *„din avantajul de a fi primiți și niciodată abandonați de Amida"* sau a intra în stadiul celor asigurați de Nirvana se numește „salvarea în momentul prezent" și este o învățătură de cea mai mare importanță în Jodo Shinshu. În conformitate cu Shinran Shonin, salvarea lui Buddha Amida are loc în viața aceasta, în momentul în care primim shinjin, iar datorită acestui moment, atunci când murim ne naștem în Tărâmul Pur unde atingem imediat Buddheitatea supremă.

Alte școli ale Tărâmului Pur[15] consideră că nașterea în sukhavati nu înseamnă atingerea imediată a stării de Buddha ci, numai intrarea în stadiul de non-retrogresiune, după care este necesară continuarea practicii în acel mediu propice oferit de Tărâmul Pur al lui Amida. Aceasta este foarte diferit de înțelegerea Maestrului Shinran. Școlile respective pun accentul pe momentul morții, considerându-l a fi și momentul salvării când, dacă recităm nembutsu cu atenție deplină această acțiune poate face sigură nașterea noastră în Tărâmul Pur. Shinran Shonin contrazice această viziune în Scrisoarea întâi din Mattosho precum și în multe alte locuri din scrierile sale, inclusiv Tannisho. Despre asta o să vorbim însă mai pe îndelete atunci când vom comenta alte capitole.
Acum, haideți să mergem mai departe în citirea acestui prim capitol:

„Să știți că Legământul Principal al lui Amida nu face nici o diferență între tineri și bătrâni ori între buni sau răi; doar shinjin este esențial".

Dacă citim Legământul Principal observăm că Amida a promis celor care se încred el, doresc să se nască în Tărâmul său Pur și recită Numele său, că se vor naște într-adevăr acolo. Aceste trei minți sau mai bine zis inimi – mintea/inima care se încrede în Amida, mintea/inima care își dorește să se nască în Tărâmul Pur al lui Amida și mintea/inima care recită nembutsu – sunt de fapt aceeași minte/inimă sau

[13] Nirvana vine de la termenul „nirv" – „a se stinge", greșit înțeles de către mulți ca aneantizare. Reprezintă însă stingerea flăcării patimilor și a iluziilor și trezirea către adevărata realitate sau natură de Buddha prezentă în fiecare dintre noi. În școala Jodo Shinshu starea de Nirvana sau de Buddha se atinge odată cu nașterea în Tărâmul Pur al lui Amida, după moarte.
[14] Karma înseamnă, pe scurt, orice acțiune cu gândul (karma gândirii), fapta (karma corpului) și cuvântul (karma vorbirii) care la un moment dat va produce un efect în viața asta sau în cele viitoare.
[15] Tradiția buddhistă a Tărâmului Pur este compusă din mai multe școli dintre care cea mai reprezentativă în Japonia este Jodoshu. Elemente de devoțiune față de Amida există în multe școli buddhiste Mahayana din Tibet, China, Mongolia, Vietnam, etc.

manifestarea inimii încrezătoare. Aşadar, nu găsim altă condiție în afară de shinjin (inima încrezătoare) pentru a ne naşte în Tărâmul Pur.

Faptul că Amida nu face nicio distincție între tineri şi bătrâni arată faptul că timpul dedicat practicii este neimportant. Unii ating credința în tinerețe şi îşi folosesc timpul rămas pentru a asculta învățătura din nou şi din nou, pentru a-şi aprofunda înțelegerea, în timp ce alții întâlnesc Dharma[16] Jodo Shinshu şi se încred în Amida la bătrânețe sau chiar pe patul de moarte. Durata practicii este mai lungă sau mai scurtă, însă asta nu are niciun fel de importanță.

„pentru că acesta este Legământul care salvează pe cei a căror karmă negativă este grea şi adâncă şi ale căror patimi oarbe sunt numeroase”.
Această propoziție arată cu exactitate ce fel de oameni salvează Legământul Principal al lui Buddha Amida şi de ce a fost creat ori ca să ne exprimăm în termeni tradiționali, „originea/cauza Legământului”. În timp ce alte practici conduc spre Iluminare sau Nirvana pe cei capabili de cutare sau cutare practică dificilă, ori au cutare sau cutare virtute, Legământul Principal îi salvează pe cei incapabili de orice fel de practică, deoarece ființele cu o karmă rea şi profundă, pline de patimi oarbe şi iluzii, nu au cum să îndeplinească vreo practică virtuoasă.

„Celor ce se încred în acest fel Legământului Principal, nu le este necesară nici o faptă bună deoarece nici un bine nu este mai presus de nembutsu. Nici să nu cadă în disperare din cauza răului pe care îl fac deoarece nici un rău nu poate împiedica lucrarea Legământului Principal al lui Amida”.

Acest pasaj este menit să întărească afirmația anterioară şi să îi asigure cu atât mai mult pe cei care ascultă această minunată Dharma, că sunt salvați cu adevărat exact aşa cum sunt. Nu este în niciun caz un îndemn la a comite rele în mod intenționat şi vom vedea acest lucru într-unul din capitolele următoare. Mulți dintre cei care vin în contact cu învățătura Jodo Shinshu spun că aceasta este cumva exagerată şi că, deşi Compasiunea lui Buddha Amida este nediscriminatoare, totuşi puțină virtute sau ceva merite sunt necesare a fi dobândite de practicant pentru ca acesta să fie sigur de naşterea în Tărâmul Pur.
Cred însă, că exact pentru a preveni astfel de idei greşite şi pentru a arăta cu atât mai mult adevărata natură nediscriminatoare a Legământului Principal şi implicit a salvării lui Amida, Shinran Shonin întăreşte afirmația sa anterioară, spunând:

„Nici să nu cadă în disperare din cauza răului pe care îl fac deoarece nici un rău nu poate împiedica lucrarea Legământului Principal al lui Amida”.

[16] Dharma este învățătura lui Buddha.

Comentariu la capitolul doi – credința simplă a lui Shinran Shonin

„Fiecare dintre voi a venit să mă vadă, trecând granițele a mai mult de zece provincii cu riscul vieții sale, numai pentru a întreba despre calea către naşterea în tărâmul fericirii. Dar dacă vă închipuiți că veți găsi la mine vreo ştiință specială a unei căi pentru această naştere alta decât nembutsu sau a vreunor scripturi care să o susțină, vă înşelați amarnic. În acest caz, din moment ce există mulți învățați foarte pricepuți în capitala Nara din sud ori în nord, la muntele Hiei[17], a-ți face mai bine să-i întâlniți şi să le cereți toate amănuntele necesare naşterii voastre.

În ceea ce mă priveşte, eu doar accept şi cred ceea ce venerabilul meu învățător mi-a spus, « Doar spune nembutsu şi vei fi salvat de Amida »; nimic altceva nu mai este necesar.

Nu ştiu dacă nembutsu este cu adevărat sămânța naşterii mele în Tărâmul Pur sau dacă este actul karmic datorită căruia trebuie să cad în iad. Chiar dacă am fost înşelat de Maestrul Honen[18] şi spunând nembutsu voi ajunge în iad, nici chiar atunci nu aş avea nici un regret.
Motivul este acela că dacă aş fi putut atinge Buddheitatea depunând eforturi în alte practici, însă cu toate acestea am ales să spun nembutsu şi am căzut în iad, atunci aş avea de ce să regret şi să mă simt înşelat. Dar cum eu sunt incapabil de oricare altă practică iadul este oricum singura mea destinație indiferent ce aş face.

Dacă Legământul Principal al lui Amida este adevărat, învățătura lui Shakyamuni[19] nu poate să fie falsă. Dacă învățătura lui Buddha este adevărată, comentariile lui Shan-tao[20] nu au cum să fie false. Dacă comentariile lui Shan-tao sunt adevărate cum pot să fie minciuni cuvintele lui Honen? Dacă cuvintele lui Honen sunt adevărate atunci cu siguranță că ceea ce eu spun nu pot fi vorbe goale.

Aşadar, acesta este modul în care această ființă ignorantă crede [în Legământ]. Dincolo de asta, fie că acceptați nembutsu sau că îl abandonați depinde numai de voi să decideți.

Astfel au fost cuvintele sale”.

***

Cred că primele trei propoziții arată intenția pe care ar trebui să o avem atunci când venim la dojo pentru a asculta învățătura ori când citim şi studiem singuri textele sacre. Aici, Maestrul Fondator (Shinran) se adresează unui grup de adepți nembutsu care parcurseseră o distanță foarte mare pentru a-l intâlni şi a-i cere îndrumare. El începe în mod special cu aceste trei propoziții deoarece vrea să îi facă să

[17] Nara şi muntele Hiei erau centrele buddhiste de învățătură din vremea aceea.
[18] Honen Shonin (1133-1212) a fost maestrul lui Shinran. A aderat la învățătura despre salvarea lui Buddha Amida după ce a citit un pasaj din comentariul lui Shan-tao.
[19] Shakyamuni este Buddha istoric, fondatorul buddhismului şi cel care l-a propovăduit pe Amida.
[20] Shan-tao (613-681) este al cincilea dintre cei şapte patriarhi ai buddhismului Jodo Shinshu, unul dintre cei mai importanți învățători ai şcolii Tărâmului Pur din China.

conştientizeze pe deplin motivul vizitei lor, care nu poate fi altul decât acela de a *„întreba despre calea către naşterea în tărâmul fericirii”*. Iar această Cale nu este alta decât nembutsul credinței în Legământul Principal al lui Buddha Amida. Nimic altceva. Shinran Shonin îşi avertizează vizitatorii că el nu cunoaste o altă cale pentru naşterea în Tărâmul Pur şi că dacă sunt interesați cumva de vreo altă metodă, atunci nu el este învățătorul potrivit pentru ei. În acelaşi mod, oamenii care vin la dojo şi caută să învețe altceva decât nembutsul credinței, ar trebui să plece acasă ori să caute un alt grup şi un alt maestru.

Învățătura Jodo Shinshu este simplă, uşor de înțeles şi trebuie păstrată în acest fel. Intenția Fondatorului a fost aceea de a explica mesajul Legământului Principal al lui Amida în termeni simpli, pentru ca toți oamenii, indiferent de capacitățile lor mentale să îl poată înțelege şi accepta. Este absolut necesar să fim atenți şi să nu ne pierdem în capcanele sofisticate ale minții noastre, ci să acceptam ceea ce Shinran însuşi a acceptat ca fiind adevărat:

„În ceea ce mă priveşte, eu doar accept şi cred ceea ce venerabilul meu învățător mi-a spus, « Doar spune nembutsu şi vei fi salvat de Amida »; nimic altceva nu mai este necesar”.

Aceasta este singura învățătură pe care trebuie să o primim şi să o propovăduim altora. Când ne angajăm în studiu, singuri sau la dojo alaturi de un învățător, să fim concentrați pe esențialul învățăturii nembutsu şi să nu ne pierdem în opinii personale. Shinran Shonin precizează că nu este inventatorul Jodo Shinshu, ci că el însuşi a primit această învățătură de la Maestrul său. În acelaşi mod, noi am primit Dharma Jodo Shinshu de la Shinran Shonin, urmând să o împărtăşim la rândul nostru celorlalți, fără să o schimbăm cu nimic.

Dacă unii învățători sau laici vor să fie asemenea unor „*învățați foarte pricepuți*” din capitala Nara ori muntele Hiei, atunci este decizia lor, însă, eu însumi, aleg să îmi mențin mintea simplă şi să fac tot ceea ce pot pentru a primi aceeaşi învățătură pe care Shinran Shonin şi Maestrul lui, Honen Shonin, au primit-o. Nu doresc să am o credință şi o înțelegere diferită decât ei. Aşadar, şi eu însumi zic: „Eu, Josho, doar accept şi cred ceea ce venerabilul meu învățător mi-a spus.”

Tannisho continuă:

„ Nu ştiu dacă nembutsu este cu adevărat sămânța naşterii mele în Tărâmul Pur sau dacă este actul karmic datorită căruia trebuie să cad în iad. Chiar dacă am fost înşelat de Maestrul Honen şi spunând nembutsu voi ajunge în iad, nici chiar atunci nu aş avea niciun regret.
Motivul este acela că dacă aş fi putut atinge Buddheitatea depunând eforturi în alte practici, însă cu toate acestea am ales să spun nembutsu şi am căzut în iad, atunci aş avea de ce să regret şi să mă simt înşelat. Dar cum eu sunt incapabil de oricare altă practică iadul este oricum singura mea destinație indiferent ce aş face”.

În acest pasaj, Shinran Shonin îşi explică propria credință într-un mod ce pare straniu la prima vedere. Ar putea fi chiar interpretat ca o îndoială personală în ceea ce priveşte învățătura primită. El spune că nu ar avea niciun regret dacă a fost cumva înşelat de Maestrul lui. Dar afirmația sa este dincolo de ideile obişnuite de bine si rău,

nefiind ceva de genul: „dacă lucrurile merg bine, atunci îmi urmez Maestrul, iar dacă nu, atunci îl voi părăsi." De fapt, el spune: „oriunde ar merge bunul meu învățător, îl voi urma îndeaproape, chiar şi în iad". Cuvintele lui Shinran nu sunt îndoielnice, din contră, ele reprezintă credința precum diamantul care nu este împiedicată de ceva precum: „dar dacă mă înşel…. dacă nu este adevărat?"

Acest pasaj este strâns legat de cuvintele: *„dacă vă închipuiți că veți găsi la mine vreo ştiință specială a unei căi pentru această naştere alta decât nembutsu sau a vreunor scripturi care să o susțină, vă înşelați amarnic"*.

Spunând *„nu ştiu"* el îşi reafirmă ignoranța iar prin *„sunt incapabil de oricare altă practică",* realizează incapacitatea de a atinge naşterea în Tărâmul Pur şi Nirvana prin practici bazate pe puterea personală. Credința sa are două aspecte: conştientizarea profundă a limitelor sale şi a propriei karme negative care îl poate conduce numai în iad şi încrederea completă în puterea salvatoare a lui Buddha Amida. Bineînțeles, nu crede că învățătura despre salvarea lui Amida este falsă şi explică asta în pasajul următor:

„Dacă Legământul Principal al lui Amida este adevărat, învățătura lui Shakyamuni nu poate să fie falsă. Dacă învățătura lui Buddha este adevărată, comentariile lui Shan-tao nu au cum să fie false. Dacă comentariile lui Shan-tao sunt adevărate cum pot să fie minciuni cuvintele lui Honen? Dacă cuvintele lui Honen sunt adevărate atunci cu siguranță că ceea ce eu spun nu pot fi vorbe goale".

El îşi începe şirul argumentelor afirmând că Legământul Principal al lui Amida este adevărat. Acesta este punctul de pornire al unei vieți spirituale autentice în Jodo Shinshu, neputând fi negat de cel care se consideră adept nembutsu. Este fundamentul şi premisa credinței sale. Fără ca Legământul Principal să fie adevărat nu există Dharma Jodo Shinshu. Oricine se află în acord cu intenția Legământului Principal este un învățător autentic iar misiunea unui învățător autentic este să propovăduiască Legământul Principal. Aceasta este linia de transmisie a Căii Tărâmului Pur ce îşi are originea în Legământul Principal al lui Amida.

Buddha Shakyamuni este învățătorul care a apărut în această lume pentru a vorbi despre salvarea promisă în Legământ iar comentariile lui Shan-tao şi cuvintele Maestrului Honen au transmis mai departe şi au explicat această învățătură. Misiunea lui Shinran este asemănătoare cu a lor, iar credința sa este şi credința lor. Ei toți au spus într-un singur glas acelaşi lucru: „Legământul Principal al lui Buddha Amida este adevărat" iar el, Shinran, nu va devia niciodată de la credința lor: *„acesta este modul în care această ființă ignorantă crede [în Legământ]*".

Întorcându-şi privirea către cei aflați înaintea sa dar şi către noi, discipolii lui din epocile viitoare, afirmă:

„Dincolo de asta, fie că acceptați nembutsu sau că îl abandonați, depinde numai de voi să decideți".

Decidem pentru noi înşine dacă ne încredem în Amida sau în puterea noastră personală ori dacă alegem diferite alte practici. Simt aici o tristețe în tonul vocii lui Shinran. Probabil că ascultătorii săi nu erau pe măsura aşteptărilor sale şi încă

rătăceau pe cărările întortocheate ale minții bazate pe puterea personală sau probabil ştia că puțini dintre noi, discipolii săi din viitor, vor fi în stare să aibă o credință simplă şi neclintită în Legământul Principal. Cred că era conştient de dificultatea ca învățătura despre Buddha Amida să fie acceptată într-o lume plină de egouri complicate, băieți deştepți şi aşa-zişi „practicanți virtuoşi" cărora nici prin cap nu le-ar trece vreodată că sunt moştenitorii unei karma atât de grea şi puternică încât să ajungă în iad.

Comentariu la capitolul trei – atingerea Buddheității de către cei răi

„Chiar şi un om bun se va naşte în Tărâmul Pur, aşadar se înțelege că şi cu un om rău se va întâmpla la fel”.

Deşi aşa stau lucrurile, oamenii spun de obicei altfel: «Chiar şi un om rău se va naşte în Tărâmul Pur, aşadar se înțelege că şi cu un om bun se va întâmpla la fel». Această declarație pare bine întemeiată la prima vedere, dar se află în opoziție cu intenția Legământului Principal, care este Puterea Celuilalt. Şi asta deoarece oamenii care se bazează pe acumularea de fapte bune prin puterea lor personală nu reuşesc să se încreadă din toată inima în Puterea Celuilalt şi de aceea nu sunt în armonie cu Legământul Principal al lui Amida; însă dacă îşi biruiesc mintea puterii personale şi se încred în Puterea Celuilalt, se vor naşte în adevăratul tărâm al împlinirii.

Este imposibil pentru noi, care suntem plini de patimi oarbe, să ne eliberăm prin noi înşine de naştere şi moarte prin orice fel de practică. Îngrijorându-se din pricina acestui lucru, Amida a făcut Legământul său, a cărui intenție principală este atingerea Buddheității de către cei răi. Aşadar, oamenii răi care se încred în Puterea Celuilalt sunt exact aceia care posedă adevărata cauză a Naşterii.
De aceea, el a spus: « Chiar şi un om bun se va naşte în Tărâmul Pur, aşadar fără îndoială că şi cu un om rău se va întâmpla la fel ».”

***

Afirmația: *„chiar şi un om bun se va naşte în Tărâmul Pur, aşadar se înțelege că şi cu un om rău se va întâmpla la fel“* este făcută pentru a ne ajuta să evadăm din viziunea limitată a practicii buddhiste, bazată pe aşa-zisa putere a egoului, şi să scăpăm de periculoasele capcane ale acestuia. Mulți dintre cei care aud mesajul Legământului Principal al lui Buddha Amida şi învățătura Jodo Shinshu despre acesta, sunt uimiți de uşurința cu care se poate atinge naşterea în Tărâmul Pur, sinonimă cu însăşi atingerea Nirvanei perfecte sau a Buddheității. Deşi s-ar părea că înțeleg cum stau lucrurile, de fapt, ei nu pot accepta această învățătură aşa cum este ea. Chiar dacă aud că Amida îi salvează pe toți (conduce spre atingerea Buddheității/Iluminării supreme în Tărâmul Pur) indiferent de karma lor bună sau rea, nu reuşesc să creadă ceea ce aud şi se gândesc la faptul că, pe undeva, cei care au totuşi ceva merite sau karmă mai bună sunt în mod special salvați ori sunt mai degrabă salvați decât cei care nu au niciun merit.

Când aceşti oameni aud că Amida a făcut Legământul său, *„a cărui intenție principală este atingerea Buddheității de către cei răi”,* nu reuşesc să ia această declarație aşa cum este şi să se încreadă în ea cu bucurie, ci se gândesc că, dacă *„şi un om rău se va naşte în Tărâmul Pur, aşadar se înțelege că şi cu un om bun se va întâmpla la fel”*. Ceva de genul: „deci dacă şi ăia răi sunt salvați, atunci mai ales noi ceilalți merităm să ne naştem în Tărâmul Pur, deoarece suntem oricum, mai buni decât ei”.
Astfel, în loc să se bazeze pe Puterea lui Amida, se agață de aşa zisele lor merite şi virtuți: *„ asta deoarece oamenii care se bazează pe acumularea de fapte bune prin puterea lor personală nu reuşesc să se încreadă din toată inima în Puterea Celuilalt şi de aceea nu sunt în armonie cu Legământul Principal al lui Amida”.*

Indiferent cât de des ar auzi învățătura Jodo Shinshu, singurele lucruri pe care le văd şi le acceptă sunt propriile calcule, orbiți fiind de egoul lor şi de aşa-zisele lor merite şi virtuți. Pentru aceşti oameni, Puterea Legământului Principal nu funcționează, iar ei nu se pot folosi de această minunată şi simplă metodă pentru a atinge Buddheitatea în Tărâmul Pur. Nu au, aşadar, tradiționala dublă convingere profundă (nishu jinshin):
Aceasta este:

1. „Sunt un om rău ce rătăceşte în lumea iluziilor din trecutul fără de început şi nu am absolut nicio şansă de a intra în lumea Iluminării".

2. „Buddha Amida a creat Legământul său Principal pentru ca exact un astfel de om rău precum eu însumi să se nască în Tărâmul Pur".

Această dublă convingere profundă reprezintă inima încrezătoare (shinjin), lucrul cel mai important în Jodo Shinshu. Acesta este şi înțelesul cuvintelor din capitolul trei pe care îl discutăm acum: *„dacă îşi biruiesc mintea puterii personale şi se încred în Puterea Celuilalt, se vor naşte în adevăratul tărâm al împlinirii"*.

Dacă cineva are impresia că este suficient de bun pentru a se naşte în Tărâmul Pur, crezând cumva că are un avantaj datorită a cutare sau cutare merit ori faptă bună, nu este decât prins în capcana egoului său şi foarte departe de atingerea Buddheității. Shinran Shonin a spus întotdeauna că atâta timp cât cineva nu a devenit un Buddha, se află încă în iluzie şi întuneric, iar pentru un astfel de om orice bine pe care crede că îl face este întotdeauna amestecat cu otrava egoului. Numai un Buddha poate face cu adevărat o faptă bună. Aşadar, ce fel de merite credem noi că avem atâta timp cât nu suntem încă Buddhaşi? Cum poate o ființă neiluminată precum noi înşine să aibă un merit atât de mic precum un fir de praf? Şi ce ar putea face pentru noi acest aşa-zis merit pentru a ne naşte în Tărâmul Pur? Ce practică am putea să îndeplinim cu succes bazându-ne pe puterea noastră personală?

Se spune în acest capitol: *„Este imposibil pentru noi, care suntem plini de patimi oarbe, să ne eliberăm prin noi înşine de naştere şi moarte prin orice fel de practică"*.

În opinia mea, oamenii răi care sunt salvați de Amida sunt reprezentați de cei care devin conştienți de răul din ei înşişi, de răul pe care îl au adânc în inima lor, chiar dacă în exterior nu îl manifestă întotdeauna. De fapt, câți dintre noi nu arătăm ca nişte băieți de treabă? Este atât de uşor să ne păstrăm o aparență de oameni buni!
Mulți cred despre mine că sunt un om bun, însă doar eu ştiu cât de capabil sunt să comit orice fel de act, dacă sunt îndeplinite condițiile prielnice. Când privesc un criminal, hoț sau alt om închis pentru diferite fărădelegi, îmi dau seama că ei sunt de fapt eu. Dar un eu care nu a avut ocazia de a se afla în aceleaşi situații în care au fost ei atunci când au făcut ceea ce au făcut. Scriu acum aceste cuvinte şi probabil că am o minte calmă, însă nu se ştie niciodată ce pot face mâine din gelozie, dacă mi-aş vedea iubita cu altcineva sau dacă aş pierde tot ceea ce am. Sunt cu siguranță în stare de orice dacă se întrunesc acele condiții prielnice, groaznice şi disperate în care sunt aduşi unii oameni.

De asemenea, când Shinran vorbeşte despre rău, nu cred că are în vedere acel rău social sau moral, cel despre care societatea spune că este greşit în zilele noastre, însă era considerat bun în alte vremuri. Prin „rău", el înțelege mai degrabă faptul că indiferent ce fel de bine avem impresia că am făcut sau ce merite am câştigat, nu putem fi siguri că am atins un nivel de la care nu mai putem cădea sau retrograda, nefiind în acest fel capabili să atingem Nirvana prin noi înşine. Atâți înțelepți şi sfinți din zilele noastre, aparținând diferitelor religii şi pe care mulți îi admiră, continuă să spună despre ei că nu sunt altceva decât oameni simpli având încă mult de muncit asupra lor înşişi. Nici chiar ei nu cred că au atins un nivel de la care nu mai pot cădea.

Nu întâmplător, acest al treilea capitol din Tannisho începe şi se sfârşeşte cu propoziția: *„chiar şi un om bun se va naşte în Tărâmul Pur, aşadar se înțelege că şi cu un om rău se va întâmpla la fel".*
Aceia care arată în exterior precum nişte oameni de treabă, însă conştientizează înăuntrul lor că de fapt sunt răi, se vor naşte în Tărâmul Pur dacă se încred în Legământul Principal al lui Amida, iar nu în aşa-zisele lor merite şi virtuți. Acesta este shinjinul dublei convingeri profunde.

Comentariu la capitolele patru şi cinci – salvarea celor cu care avem legături karmice şi a tuturor fiinţelor

„În ceea cea priveşte compasiunea, există o diferenţă între Calea Înţelepţilor[21] şi Calea Tărâmului Pur.
Compasiunea pe Calea Înţelepţilor înseamnă a avea milă, a compătimi şi a-ţi păsa de celelalte fiinţe. Totuşi, este foarte dificil ca cineva să-i salveze pe ceilalţi după cum doreşte.

Compasiunea pe Calea Tărâmului Pur trebuie înţeleasă ca fiind mai întâi de toate atingerea Buddheităţii prin rostirea nembutsului şi apoi, dobândind mare iubire şi mare compasiune veţi putea ajuta fiinţele sensibile după cum doriţi.

Oricâtă iubire şi oricâtă milă am putea simţi în viaţa de acum, este foarte greu să-i salvăm pe ceilalţi aşa cum dorim; astfel această compasiune rămâne neîmplinită. Aşadar, numai rostirea nembutsului reprezintă marea compasiune care merge până la capăt.
Acestea au fost cuvintele lui”.

***

„Cât despre mine, Shinran, nu am spus nembutsu nici măcar o singură dată pentru odihna tatălui meu şi a mamei mele care au murit. De fapt, toate fiinţele sensibile fără nici o excepţie, au fost părinţii sau fraţii şi surorile noastre de-a lungul nenumăratelor vieţi, în multe stări de existenţă. Atingând Buddheitatea după această viaţă îi vom putea salva pe fiecare dintre ei.

Dacă rostirea nembutsului ar fi într-adevăr o faptă bună pe care m-aş strădui să o fac prin propriile mele puteri, atunci aş putea să transfer meritul astfel câştigat către salvarea tatălui şi a mamei mele. Nu este însă cazul.

Totuşi, dacă abandonăm puterea personală, atingând astfel Iluminarea în Tărâmul Pur, vom fi capabili să salvăm, prin intermediul puterilor transcedentale, în primul rând pe aceia cu care avem strânse legături karmice, indiferent în ce suferinţe s-ar fi scufundat ei în cele şase tărâmuri[22], în conformitate cu cele patru modalităţi de naştere.
Acestea au fost cuvintele sale”.

***

Aceste două capitole arată foarte clar apartenenţa Jodo Shinshu la buddhismul Mahayana[23] şi că naşterea în Tărâmul Pur nu înseamnă atingerea unei Nirvana egoiste

[21] Calea înţelepţilor sau calea celor care se bazează pe ei înşişi pentru a atinge Buddheitatea.
[22] Iadurile, lumea spiritelor flămânde, a animalelor, lumea oamenilor, a spiritelor combative (un fel de semizei) şi a zeilor. Acestea, în diferite combinaţii, sunt locurile unde poate avea loc naşterea fiinţelor neiluminate.
[23] Mahayana este buddhismul „Marelui Vehicol”, numit astfel pentru că are ca scop conducerea tuturor fiinţelor către starea de Buddha. Pe această cale, adeptul se angajează să urmeze Dharma nu numai pentru sine însuşi, ci pentru eliberarea tuturor. Reprezintă un grup imens de şcoli care se bazează pe canonul buddhist în limba sanscrită. Termenul a fost adeseori folosit în comparaţie cu Hinayana sau

şi personale unde rămânem pentru totdeauna, ci o permanentă întoarcere, în diferite forme, pentru a conduce toate fiinţele spre Buddheitate sau Eliberarea supremă.

Există patru legăminte Bodhisattva[24] pe care un practicant Mahayana se aşteaptă să le pună în practică:

1. Oricât de perfect ar fi un Buddha, fac legământ să devin ca el.
2. Oricât de profundă ar fi Dharma (învăţătura buddhistă), fac legământ să o înţeleg pe toată.
3. Oricât de numeroase ar fi patimile, fac legământ să le înving pe toate.
4. Oricât de numeroase ar fi fiinţele, fac legământ să le salvez pe toate.

Această aspiraţie – atingerea Buddheităţii pentru a salva toate fiinţele, este numită Trezirea Minţii Bodhi.
În Jodo Shinshu avem aceleaşi aspiraţii, însă înţelegem că nu le putem aduce la îndeplinire prin propriile eforturi.

Conştientizarea incapacităţilor noastre spirituale nu este neapărat una relaxată, ci vine adeseori după o intensă frământare şi o dureroasă întâlnire cu limitele noastre.
Dacă citim biografia lui Shinran, observăm cât de disperat a fost când a realizat faptul că după douăzeci de ani de călugărie nu avansase nici măcar un pas către ţelul final. Şi-a exprimat de multe ori profunda sa conştientizare, mărturisind adeseori în scrierile lui cum fără învăţătura despre Legământul Principal al lui Buddha Amida ar fi fost în mod sigur destinat iadului. Aşadar, cum poate ca cineva să îi salveze pe alţii, când nu se poate salva nici măcar pe sine însuşi:

„Oricâtă iubire şi oricâtă milă am putea simţi în viaţa de acum, este foarte greu să-i salvăm pe ceilalţi aşa cum dorim; astfel, această compasiune rămâne neîmplinită”.

Însă prin nembutsul credinţei această aspiraţie de a-i salva pe ceilalţi poate fi realizată, devenind capabili prin Puterea lui Amida să atingem Buddheitatea perfectă în Tărâmul său Pur şi apoi să venim înapoi în această lume ca Buddhaşi.
Astfel „Compasiunea pe Calea Tărâmului Pur” sau Mintea Bodhi a Căii Tărâmului Pur, poate fi adusă la îndeplinire chiar şi de către oamenii obişnuiţi precum noi înşine.

Shinran a spus că toate fiinţele au fost părinţii noştri în multe stări de existenţă, ceea ce constituie o altă afirmaţie crucială a Mahayana şi baza pentru cele patru legăminte de Bodhisattva şi pentru Mintea Bodhi.
Astfel, nu numai mama şi tatăl nostru din viaţa aceasta pot fi numiţi părinţi, ci toate fiinţele, indiferent unde s-au născut sau ce formă au luat datorită karmei lor.

Cele patru modalităţi de naştere menţionate de Shinran, sunt: (1) naşterea din burtă, precum fiinţele omeneşti, câteva specii de animale şi zeii legaţi de pământ, (2) naşterea din ou, precum păsările şi peştii, (3) din umezeală, precum unele insecte sau

---

„Micul Vehicol” unde adeptul se concentrează pe eliberarea personală. Tradiţia Tărâmului Pur, care conţine şi ea la rândul ei mai multe şcoli, este una din curentele de bază Mahayana.

[24] Termenul Bodhisattva este folosit atât pentru a-l descrie pe cel ce aspiră la salvarea sa şi a tuturor fiinţelor (bodhisattva în aspiraţie) şi face legămintele de Bodhisattva, cât şi pe cel care odată ce a atins Iluminarea sau Buddheitatea supremă nu rămâne blocat în ea ci contină să se manifeste în lumea suferinţei, în diferite forme, pentru a ajuta fiinţele (bodhisattva ce sunt deja Buddha).

viermi şi (4) naşterea spontană, precum zeii, spiritele flămânde (preta) şi locuitorii iadurilor.

Deşi toate fiinţele pot fi numite părinţii noştri, Shinran menţionează în mod special că după ce atingem Iluminarea în Tărâmul Pur îi salvăm *„în primul rând pe aceia cu care avem strânse legături karmice”.* Aceste fiinţe cu care avem strânse legături karmice sunt cele de care suntem ataşaţi în această viaţă. Relaţiile karmice înseamnă de fapt ataşamente puternice.

Câţi dintre noi nu s-au gândit măcar o dată la cât de frumos ar fi să ne putem întâlni din nou cu prietenii noştri, părinţii, copii ori soţiile noastre după moarte? Însă dacă ne întâlnim cu ei în altă viaţă şi nu suntem încă Buddhaşi, atunci această întâlnire s-ar putea să nu fie de niciun folos nici pentru noi, nici pentru ei. Ar putea chiar să devină o întâlnire a suferinţei şi a durerii în care sigur nu îi vom recunoaşte. Din cauza minţilor noastre aflate în iluzie, putem chiar să le facem rău ori să îi alungăm.

Noi şi cei pe care îi iubim avem o karmă şi evoluţie personală, iar după ce această viaţă se va sfârşi vom lua forme diferite. Datorită ataşamentelor putem să ne aflăm totuşi apropiaţi în timp şi spaţiu. Spre exemplu, unul dintre noi ar putea renaşte în viaţa viitoare ca om, în timp ce o persoană apropiată (soţie, soţ, părinte, copil, prieten, etc) s-ar putea naşte ca animal. Datorită ataşamentului rămas adânc în fluxul său mental, e posibil să ajungă să viеţuiască pe lângă casa noastră, însă din cauză că nu ne putem vedea viеţile trecute, nu avem cum să îl recunoaştem. Spre exemplu, putem să ne gândim la el sau la ea ca la un câine apropiat, însă nu îl putem ajuta foarte mult.

Lucrurile pot fi chiar mai rele decât atât. În timp, sentimentele noastre faţă de el/ea se pot schimba şi din cauza diferitelor circumstanţe, iubirea se poate transforma în ură. Cei care sunt acum în relaţii de iubire, se pot urî după câteva vieţi, ori chiar în această viaţă. Aşadar, până când nu devenim Buddhaşi, nu numai că nu avem cum să îi ajutăm cu adevărat pe cei dragi, dar chiar îi putem face să se scufunde şi mai rău în oceanul suferinţei.

Astfel, dacă ne pasă într-adevăr de ei, ar trebui să facem un angajament de a nu pierde această viaţă în zadar, ci să ascultăm învăţătura din nou şi din nou şi să primim shinjin (credinţa în Legământul lui Buddha Amida).
Nu există nicio altă metodă de a primii shinjin decât prin ascultarea învăţăturii. Numai în acest mod, aspiraţia noastră de a salva toate fiinţele şi în mod special pe aceia cu care avem legături karmice, poate fi împlinită.

Fie că folosesc termenul shinjin, nembutsu sau nembutsul credinţei, mă refer la acelaşi lucru, deoarece adevăratul nembutsu este Namo Amida Butsu ca expresie a credinţei în Buddha Amida şi a recunoştinţei că suntem salvaţi indiferent de greutatea karmei şi a iluziilor noastre. Când Shinran spune că putem atinge Buddheitatea prin *„rostirea nembutsului”* el se referă la faptul că devenim Buddhaşi prin nembutsul recitat pe baza credinţei oferită de Buddha Amida[25]. Numai în acest fel, nembutsu devine efectiv ca metodă de salvare pentru noi şi alte fiinţe.

[25] „Nembutsul recitat pe baza credinţei oferită de Buddha Amida” – în Jodo Shinshu se spune că atât nembutsu cât şi credinţa vin de la Amida, ele reprezintă ceea ce Amida plantează în noi. Pentru a înţelege mai bine acest aspect, vezi articolul „Credinţa şi nembutsu nu sunt creaţia noastră” de la sfârşitul acestei lucrări.

Dacă avem cumva impresia că nembutsu este asemenea unui aparat pe care îl putem folosi pentru a câştiga merite, ne înşelăm amarnic. Această atitudine arată că de fapt ne bazăm pe puterea personală, iar nu pe Amida. Ne agățăm încă de egoul nostru, nu de Legământul Principal.
Asta este ceea ce are în vedere Shinran când spune că nembutsu nu este o faptă bună pe care se străduieşte să o îndeplinească prin propriile puteri.
El nu se foloseşte de nembutsu ca de un aparat de câştigat merite personale, pe care apoi să le transfere celorlalți. Acest tip de nembutsu practicat de cei care se bazează pe puterea personală este nembutsul fără credinţă şi nu se află în concordanță cu învățătura şcolii noastre. Shinran ne avertizează că dacă dorim să îi salvăm pe cei pe care îi iubim şi pe celelalte ființe, trebuie să practicăm nembutsul credinței, iar nu falsul nembutsu.

Comentariu la capitolul şase – din nou despre învăţătorul Jodo Shinshu

„Se pare că au apărut dispute printre adepţii practicii exclusive a nembutsului, care se contrazic folosind cuvinte de genul: « aceştia sunt discipolii mei » sau « aceştia sunt discipolii altcuiva »”.
Astfel de cuvinte sunt total lipsite de sens.

În ceea ce mă priveşte, eu nu am nici măcar un singur discipol. Pentru că dacă ar fi fost să îndrum oamenii către nembutsu prin propriile mele eforturi, atunci ei ar fi putut să fie discipolii mei. Dar să numesc pe cineva discipolul meu când el rosteşte nembutsu numai prin eforturile lui Amida, este de-a dreptul ridicol.

Ajungem să ne întâlnim atunci când se împlinesc condiţiile pentru a ne întâlni, şi ne despărţim când se împlinesc condiţiile pentru a ne despărţi. În ciuda acestui lucru, unii susţin că aceia care recită nembutsu schimbând un învăţător pentru a-l urma pe altul nu pot atinge naşterea în Tărâmul Pur. Asta este absurd. Pot ei spune că îşi vor lua înapoi shinjinul oferit de Amida ca şi cum acesta le-ar aparţine? Aşa ceva să nu se mai zică niciodată.

Dacă cineva ajunge să fie în concordanţă cu lucrarea spontană a Legământului (jinen) acesta se va trezi către bunăvoinţa lui Buddha şi a învăţătorilor săi.
Acestea au fost cuvintele lui”.

***

În conformitate cu spusele Maestrului Rennyo[26] există cinci condiţii pentru ca cineva să se nască în Tărâmul Pur:

-binele acumulat din trecut
-un bun învăţător spiritual
-lumina lui Amida
-inima încrezătoare (shinjin)
-rostirea Numelui (nembutsu)

„Binele din trecut” reprezintă karma bună din vieţile trecute şi această viaţă, care se manifestă acum printr-o stare a minţii deschisă şi receptivă faţă de mesajul Legământului Principal al lui Buddha Amida. În Jodo Shinshu practica principală este „monto” – „a asculta” învăţătura. Mulţi însă aud învăţătura despre Legământul Principal dar nu toţi sunt deschişi faţă de ea. Această deschidere este foarte importantă în tradiţia noastră şi este manifestarea binelui din trecut. De asemenea, dacă ascultăm învăţătura în mod repetat, devenind îmbibaţi cu Dharma în toată fiinţa noastră, această ascultare permanentă va deveni tot un fel de „bine din trecut” care ne va face deschişi faţă de Legământul Principal.

Bunul învăţător spiritual este cel care ne îndrumă spre calea bazată pe Legământul Principal, el este mesagerul care ne îndeamnă să ne încredem în Amida iar apariţia lui este tot o manifestare a binelui din trecut. Acesta poate să fie un om,

[26] Rennyo Shonin (1415-1499) a fost al optulea descendent al lui Shinran şi patriarh (Monshu) al Hongwanji, templul mamă al şcolii Jodo Shinshu (ramura Hongwanji-ha).

dar şi o carte sau un text sacru, însă mesajul său nu poate fi receptat decât pe fondul deschiderii de care vorbeam înainte.

În Jodo Shinshu învățătorul este numit „zenchishiki" (kalyanamitra în sanscrită), ceea ce se traduce prin „bun prieten pe Cale". Nu trebuie însă confundat cu rolul Maestrului sau al Gurului din alte tradiții buddhiste.
Ori de câte ori apare în texte termenul „Maestru" cu referire la Shinran, ori în zilele noastre cu referire la un învățător deosebit, este doar pentru a exprima recunoştința.

Lumina lui Amida reprezintă lucrarea şi dorința lui Buddha Amida de a salva toate ființele aflate în iluzie. Manifestarea acesteia este Legământul Principal.

Aşadar, datorită binelui acumulat din trecut ne întâlnim cu un bun învățător spiritual şi suntem deschişi față de mesajul său – Legământul Principal (lumina lui Amida). În acest moment are loc ceea ce se numeşte „Trezirea credinței" sau apariția inimii încrezătoare (shinjin).

Inima încrezătoare înseamnă că adeptul se bazează pe Buddha Amida pentru atingerea naşterii în Tărâmul Pur, mai precis pe Legământul său Principal.

Rostirea Numelui (nembutsu) apare în mod spontan odată cu Trezirea credinței, ca expresie a acesteia şi a recunoştinței față de Buddha Amida că ne salvează aşa cum suntem. Acesta este singurul nembutsu explicat şi acceptat în tradiția noastră – nembutsul credinței şi al recunoştinței.

„Binele din trecut" şi „bunul învățător spiritual" nu sunt altceva decât condiții ce creează un mediu propice în care Lumina lui Amida să se poată manifesta, însă ele nu reprezintă cauze directe ale naşterii în Tărâmul Pur.

„Inima încrezătoare"(shinjin) şi „rostirea Numelui" (nembutsu) sunt manifestarea Luminii lui Amida în inima practicantului şi nu pot exista independent de aceasta. Numai datorită lucrării lui Amida şi dorinței sale de a ne salva (Lumina lui Amida), suntem noi capabili să ne încredem în Amida şi să recităm nembutsu[27].
Nici „binele din trecut" ori „învățătorul spiritual" nu sunt cauze directe pentru naşterea noastră în Tărâmul Pur.

Maestrul Rennyo explică acest aspect într-una din Scrisorile[28] sale:
„Îndemnați de lucrarea acestei Lumini [Lumina lui Amida], aceia care sunt înzestrați cu bine karmic din trecut ajung să atingă inima încrezătoare a Puterii Celuilalt. Astfel, a devenit limpede acum că inima încrezătoare este oferită de Tathagata Amida. Prin urmare, acum ştim foarte clar că aceasta nu este mintea creată de adepți ci marea inimă încrezătoare a Puterii Celuilalt oferită nouă de Tahagata Amida".

Acest pasaj, împreună cu explicațiile de mai sus, arată foarte clar adevărul cuvintelor Maestrului Shinran citate în acest capitol din Tannisho:

[27] Aici apare din nou ideea că shinjin şi nembutsu provin de la Amida. Vezi articolul, „Credința şi nembutsu nu sunt creația noastră" de la sfârşitul acestei lucrări.
[28] „Scrisorile lui Rennyo (Gobunsho)", traducere în limba română de Josho Adrian Cîrlea – seria traducerilor din buddhismul Jodo Shinshu, IABC, Kyoto, 2005.

„În ceea ce mă priveşte, eu nu am nici măcar un singur discipol. Pentru că dacă ar fi fost să îndrum oamenii către nembutsu prin propriile mele eforturi, atunci ei ar fi putut să fie discipolii mei. Dar să numesc pe cineva discipolul meu când el rosteşte nembutsu numai prin eforturile lui Amida este de-a dreptul ridicol”.

Nembutsu este manifestarea shinjinului (inimii încrezătoare), iar ambele vin de la Amida.
Aşadar, un preot Jodo Shinshu sau un învățător nu poate afirma, *„aceştia sunt discipolii mei”* sau *„aceia sunt discipolii altcuiva”*, ca şi cum el a fost cel care le-a oferit shinjin şi nembutsu. Din contră, învățătorul nu este altceva decât un mesager, omul care îi îndeamnă pe ceilalți prin orice fel de metode să se încreadă în Amida.

Învățătorul îşi îndeplineşte bine misiunea de mesager numai dacă se raportează la cuvintele şi explicațiile lui Shinran şi Rennyo, iar nu la interpretările şi opiniile personale. Bineînțeles, îşi poate folosi priceperea şi cunoştințele pentru a-i face pe oameni să înțeleagă şi să se încreadă în învățătura despre Legământul Principal, însă nu trebuie să devieze niciodată de la ceea ce Maestrul Shinran sau Rennyo au spus şi predat. Acest lucru este foarte important şi orice învățător trebuie să se întrebe dacă este într-adevăr în acord cu textele canonice[29] şi cuvintele acestor doi Maeştri – unica sursă a învățăturii adevărate. Orice altceva care nu se regăseşte în textele canonice sau nu este în concordanță cu acestea trebuie considerat a fi în afara şcolii Jodo Shinshu.

Dacă un adept realizează că învățătorul său nu predă în conformitate cu litera şi spiritul textelor canonice ori cuvintele lui Shinran şi Rennyo, poate să îl părăsească pe acesta şi să nu mai asculte niciodată explicațiile sale.
Însă chiar şi în cazul în care învățătorul său predică învățătura în conformitate cu litera şi spiritul textelor canonice ori cuvintele lui Shinran şi Rennyo, tot îl poate schimba cu un altul pe care îl consideră mai priceput în explicații ori față de care simte mai multă apropiere, etc. Niciun preot sau învățător nu trebuie să se supere din pricina acestui lucru. Nimeni nu trebuie obligat să se explice în alegerea unui învățător sau părăsirea altuia. De fapt, nimeni nu părăseşte pe nimeni, deoarece relația dintre învățător şi membrii unui dojo sau templu este una făcută de comun acord.
Un adept are libertatea de a-şi căuta învățătorul în care să aibă încredere că predă bine învățătura.
Bineînțeles, este exclusă aici lipsa de respect, pe care toți membrii unei sangha (comunități) trebuie să îl aibe unii față de alții.

De asemenea, chiar şi dacă cineva îşi schimbă învățătorii în funcție de toanele personale, fără a fi serios în căutările sale, preotul nu trebuie să se supere.

Cred că un învățător este bine să îşi educe mintea pentru a o face asemenea unei oglinzi. Oglinda reflectă total pe cel aflat înaintea ei, fiind plină de acea persoană şi nu de altcineva, dar atunci când omul respectiv pleacă, oglinda nu îl mai reflectă. În acelaşi mod, un învățător Jodo Shinshu trebuie să fie total concentrat pe oamenii care îi cer să îi călăuzească în înțelegerea învățăturii, având mereu în minte îndemnul lui Shinran Shonin: *„ajută-i pe ceilalți să primească shinjin”*, şi să îşi folosească

[29] Textele canonice cuprind scrieri precum Cele trei sutre ale Tărâmului Pur, rostite de Buddha Shakyamuni, Scrisorile lui Shinran (Mattosho), Scrisorile lui Rennyo (Gobunsho), Imnurile lui Shinran (wasan), etc.

întotdeauna capacitățile pentru a-i face pe aceştia deschişi față de lucrarea lui Amida. Asta este misiunea lui.

Şi dacă toți membrii dojo-ului său decid să plece şi să meargă la un alt învățător, trebuie să îi lase în pace şi să nu simtă niciun fel de ataşament față de ei. Acționând în acest mod el dovedeşte că înțelege cu adevărat legea karmei în conformitate cu care, *„ajungem să ne întâlnim atunci când se împlinesc condițiile pentru a ne întâlni, şi ne despărțim când se împlinesc condițiile pentru a ne despărți*" precum şi faptul că nu este decât un mesager şi o călăuză, iar nu un creator al shinjinului.
De asemenea, dacă cei plecați se răzgândesc şi se întorc la el, trebuie să îi primească pe aceştia ca şi cum nici nu ar fi plecat, gândindu-se numai la cum să le fie folositor.

Iar dacă „*cineva ajunge să fie în concordanță cu lucrarea spontană a Legământului – jinen* - [să aibă shinjin] *acesta se va trezi către bunăvoința lui Buddha şi a învățătorilor săi"* - va conştientiza recunoştința pe care o datorează lui Buddha Amida şi învățătorilor care l-au ghidat către el.

Comentariu la capitolul şapte – nembutsu este singura cale fără de oprelişti

„Nembutsu este singura cale fără de oprelişti. De ce? Pentru că zeii cerului şi ai pământului se pleacă în semn de omagiu înaintea practicanților care au shinjin, iar cei din lumea lui Mara[30] şi cei care urmează căile non-buddhiste nu îi vor împiedica niciodată. Nici o faptă rea nu mai poate aduce rezultate karmice şi nici o faptă bună nu poate egala nembutsu.
Acestea au fost cuvintele lui”.

***

Obstacolele întâlnite în practica buddhistă îşi au originea în propriile iluzii şi ataşamente. Se vorbeşte în buddhism despre demonii interiori, care reprezintă ignoranța noastră, ataşamentele, dorințele şi patimile oarbe, dar şi despre demonii exteriori.

Demonii exteriori sau maraşii ne pot afecta numai dacă poarta inimii este deschisă către ei, iar mințile noastre sunt în haos. Demonii interiori cheamă demonii exteriori.
Dacă sunteți afundați în iluzii, orice vi se poate întâmpla.
Însă, din contră, dacă aveți mintea bine antrenată şi stăpâniți cele şase simțuri, nu veți fi atacați de către demonii exteriori.
Dar dacă nu sunteți aşa? Dacă aveți o mulțime de ataşamente, iluzii, probleme şi dificultăți? În cazul acesta, numai nembutsul credinței este calea liberă de orice oprelişti.

În timp ce Buddhaşii, Bodhisattvaşii precum şi alți sfinți aproape de Eliberare sunt liberi de orice obstacole datorită înțelepciunii şi puterii lor, noi oamenii obişnuiți şi plini de patimi oarbe devenim protejați şi liberi de orice obstacole doar dacă ne refugiem în Buddha Amida.
Pentru astfel de ființe precum noi înşine, aceasta este singura Cale accesibilă şi potrivită.
Datorită nembutsului credinței nu putem fi atacați de către demoni exteriori sau maraşi, iar demonii interiori (propriile patimi oarbe şi iluzii) nu sunt obstacole pentru atingerea Iluminării în Tărâmul Pur.

Shinran a spus într-una din Scrisorile sale:

„Din moment ce adepții care au shinjin sunt protejați în această lume, Mica Sutră despre Buddha al Vieții Infinite vorbeşte despre « protecția nenumăraților Buddha din cele zece direcții ». Aceasta nu se referă la faptul că cei credincioşi sunt protejați după naşterea în Tărâmul Pur, ci că Buddhaşii veghează asupra lor cu gânduri protectoare când sunt încă în această lume”.

Şi, în conformitate cu acest capitol din Tannisho, *„zeii cerului şi ai pământului se pleacă în semn de omagiu înaintea practicanților care au shinjin”*.
De ce? Pentru că practicantul nembutsu care se bazează pe Legământul Principal al lui Amida este deja asigurat de Nirvana aici şi acum; el este „intrat în curent”, cum se

[30] „Mara” în sanscrită înseamnă „cel rău”, „adversar” ori „ispititor”.

zice în buddhism, adică drumul lui spre Nirvana este sigur. O astfel de stare poate fi atinsă numai după nenumărate vieți pline de practici dificile, îndeplinite prin puterea personală, mereu cu posibilitatea de a pierde ceea ce am câştigat. Însă, bazându-ne pe puterea lui Amida, acest stadiu de non-retrogresiune este atins în chiar momentul în care ne încredem în el.

În scrisoarea a optsprezecea din *„Lumină pentru epocile din urmă”*[31], Shinran Shonin spune:

„toți Buddhaşii simt mare bucurie pentru că el are shinjinul cel adevărat şi declară cu toții într-un glas: « Este egalul nostru ». Iată cuvintele de bucurie ale lui Shakyamuni ce se găsesc în Marea Sutră: «Acela care vede şi dă slavă, atinge Dharma şi are mare bucurie, este adevăratul meu însoțitor»”.

De asemenea, a spus într-o altă scrisoare:
„Tathagata din cele zece direcții, nenumărați precum nisipurile Gangelui, laudă mintea şi inimile celor care au adevăratul shinjin”.

Aşadar, dacă Buddhaşii laudă pe cei care au shinjin, cu atât mai mult aceştia sunt lăudați şi respectați de zeii cerului şi ai pământului, care sunt inferiori Buddhaşilor!

„cei care urmează căile non-buddhiste nu îi vor împiedica niciodată” se referă la faptul că cei care au shinjin nu pot fi influențați de cei cu alte viziuni religioase. Shinjin sau credința neclintită în Buddha Amida nu poate fi pierdut odată ce s-a instalat în inima practicantului.

Stă scris că Maestrul Rennyo i-a spus lui Doshu[32]:

„Puteți pierde materialele scrise, dar dacă ați dobândit shinjin în inima voastră, nu îl veți pierde niciodată”.

Shinjin este adeseori numit, *„shinjinul precum diamantul*” – pentru că vine de la Amida şi este oferit de Amida[33]. Acesta este, cred eu, adevăratul motiv pentru care credința în Amida nu poate fi distrusă, odată obținută. Dacă shinjin ar fi fost creat de noi, atunci ar fi depins de puterea minții omeneşti care este schimbătoare şi uşor de distrus, însă pentru că acesta este *„shinjinul transferului de merit, bazat pe puterea lui Buddha (tariki eko no shinjin)”*, are puterea Minții lui Buddha care nu poate fi distrusă şi nu se schimbă.

„Nici o faptă rea nu mai poate aduce rezultate karmice şi nici o faptă bună nu poate egala nembutsu”. Atâta timp cât practicantul nembutsu trăieşte în această lume, continuă să fie influențat de karma sa şi să îi suporte consecințele, însă aceasta este o „karmă fără rădăcini”, deoarece nu mai continuă în altă viață. Rădăcinile ei sunt tăiate de Puterea lui Buddha Amida.
O plantă cu rădăcinile tăiate va continua să fie verde numai pentru o perioadă scurtă de timp (această viață), dar se va usca până la urmă şi nu va mai da naştere la niciun

[31] Denumire pentru colecția ce cuprinde scrisorile lui Shinran.
[32] Doshu din Akao(?-1516) a fost unul dintre cei mai apropiati discipoli ai lui Rennyo Shonin, celebru pentru devoțiunea sa.
[33] Vezi articolul „Credința şi nembutsu nu sunt creația noastră” de la sfârşitul acestei lucrări.

fruct (alte vieți trăite în iluzie). Acesta este sensul cuvintelor *„nici o faptă rea nu mai poate aduce rezultate karmice”*.
Nu înseamnă că nu vom mai avea parte de suferință atâta timp cât suntem în viață, ci că nu ne vom mai naşte în alta ca ființe pline de iluzii. Karma noastră, fie ea bună sau rea, nu mai deține puterea de a ne închide în Samsara (lumea naşterii şi a morții). De asemenea, aşa-zisa karmă bună sau „faptele bune” nu pot adăuga ceva la nembutsul credinței.

Numai prin credința în Amida ne naştem în Tărâmul Pur şi evadăm din Samsara, iar nu datorită „meritelor” personale ori karmei noastre „bune”.

Comentariu la capitolul opt - recitarea Numelui nu este virtutea noastră

„Pentru practicanții săi, recitarea nembutsului nu este o practică sau o faptă bună. Din moment ce nu este îndeplinită prin propriile noastre planuri, nu este o practică. Din moment ce nu este un bine făcut prin propriile noastre calcule personale, nu este o faptă bună. Deoarece provine în întregime din Puterea Celuilalt şi este independentă de puterea noastră personală, ea nu este o practică sau o faptă bună pentru practicanți.

Acestea au fost cuvintele lui”.

***

„nu este îndeplinită prin propriile noastre planuri” – înseamnă că nu noi am creat sau inventat nembutsu.

Recitarea Numelui lui Buddha Amida nu este ceva care funcționează din cauza noastră, spre exemplu dacă recităm bine sau bâlbâit ori dacă suntem virtuoşi sau nu, etc. De asemenea, aceasta nu este o practică pe care o putem folosi în scopuri personale, pentru sănătate şi viață îndelungată, beneficii materiale, etc. Recitarea Numelui (nembutsu) nu depinde de noi şi de aceea nu poate fi „îmbunătățită” de noi.

„nu este un bine făcut prin propriile noastre calcule personale”, deoarece nu are nimic de-a face cu aşa zisele noastre virtuți.
Oamenii fac mereu calcule personale şi au impresia că dacă sunt buni şi recită nembutsu, citesc mult sau dacă recită şi contemplă cutare sau cutare lucru, ar merita mai degrabă decât alții să se nască în Tărâmul Pur.
De asemenea, unii cred că dacă recită de mai multe ori au mai multe şanse de a se naşte în Tărâmul Pur decât dacă recită mai puțin, nerealizând că gândind în acest fel, ei fac din nembutsu practica lor personală – o practică ce se bazează pe propriile lor puteri şi merite personale.

Dacă nembutsu ar fi dependent de capacitatea noastră de a-l recita mai bine, mai des ori mai rar, atunci înseamnă că el funcționează datorită nouă, ca o maşină ce merge cu benzina procurată de noi.
Shinran Shonin însă, ne sfătuieşte să abandonăm astfel de calcule şi discriminări, deoarece nembutsul credinței şi al recunoştinței ia naştere din Puterea Celuilalt (Tariki), adică Puterea lui Amida şi nu depinde absolut deloc de vreuna din capacitățile noastre.
Datorită lui Amida, ne încredem în Amida şi recităm nembutsu.

Maestrul Rennyo a spus:

„Nembutsul puterii personale este practicat cu aşteptarea că Buddha vă va salva datorită meritului recitării de multe ori. Însă învățătura Puterii Celuilalt spune că sunteți salvați în exact momentul trezirii pentru prima oară a credinței. Nembutsul pe care îl recitați după aceea, este pur şi simplu a repeta cu bucurie « Namo Amida Butsu, Namo Amida Butsu… » , din recunoştință că ați fost salvați”.

Explic în articolul „Credința şi nembutsu nu sunt creația noastră” învățătura specifică şcolii noastre în conformitate cu care, credința şi nembutsu nu ne aparțin.

Aşadar, nu trebuie decât să ne bazăm pe Amida şi să îi recităm Numele, abandonând orice fel de gând legat de „mine”, „eu”, „al meu”, „practica mea”, „meritele mele”. Vom deveni Buddhaşi în Tărâmul Pur numai datorită lui Amida.

Comentariu la capitolul nouă – nu este necesară vreo stare specială pentru a merge în Tărâmul Pur

„Deşi recit nembutsu, tendința de a dansa de bucurie este foarte slabă în interiorul meu şi nu îmi doresc să mă duc în Tărâmul Pur foarte repede. Cum ar trebui să stea lucrurile [pentru un om care recită nembutsu]?”.

Când l-am întrebat pe Maestru acest lucru el mi-a răspuns: « Şi eu îmi pusesem întrebarea aceasta şi văd că acum aceeaşi idee îți apare şi ție, Yuien-bo!
Când reflectez profund asupra acestei chestiuni, dat fiind faptul că nu simt atâta bucurie precum ar trebui, aşa încât să dansez pe pământ şi prin aer, îmi dau seama cu atât mai mult că naşterea mea în Tărâmul Pur este pe deplin asigurată.
Ceea ce reține inima care ar trebui să se bucure şi ne împiedică să ne bucurăm este acțiunea patimilor oarbe. Totuşi, Buddha ştiind asta dinainte ne-a numit « ființe ignorante şi pline de patimi oarbe »; aşa că, devenind conştienți de faptul că Legământul plin de compasiune al Puterii Celuilalt a fost făcut pentru binele nostru, care suntem ființe de acest fel, îl găsim şi mai plin de încredere.

Mai mult decât atât, nedorind să mergem în Tărâmul Pur foarte repede ne temem că am putea muri chiar şi când suntem puțin bolnavi; aceasta este de asemenea acțiunea patimilor oarbe. Ne este foarte greu să abandonăm această veche casă a durerii unde am migrat până acum timp de nenumărate kalpa[34] şi nu suntem plini de dor după Tărâmul Pur al păcii, unde ne vom naşte până la urmă. Cât pot fi de puternice patimile noastre oarbe!

Dar deşi nu am prea vrea să părăsim această lume Saha[35], în momentul în care legăturile noastre karmice cu ea sunt rupte şi în cele din urmă murim, vom merge în acel tărâm.
Amida îi compătimeşte în mod special pe aceia care nu îşi doresc să se ducă în Tărâmul Pur foarte repede. Reflectând asupra acestui lucru, simțim că Legământul marii compasiuni este cu atât mai demn de încredere şi ne dăm seama că Naşterea noastră este asigurată.

Dacă am fi simțit nevoia să dansăm plini de bucurie şi am fi dorit să mergem în Tărâmul Pur foarte repede ne-am putea întreba dacă nu cumva nu mai avem patimi oarbe ».
Acestea au fost cuvintele lui”.

***

„Şi eu îmi pusesem întrebarea aceasta şi văd că acum aceeaşi idee îți apare şi ție, Yuien-bo!...”, - această primă propoziție din răspunsul lui Shinran a fost cu siguranță una şocantă, însă i-a dat imediat lui Yuien-bo un sentiment de uşurare. Maestrul nu l-a certat, ba dimpotrivă, şi-a început explicațiile spunând că şi el nutrea aceleaşi sentimente şi că îşi pusese aceeaşi întrebare!

[34] Kalpa este o perioadă de timp incomparabil de lungă.
[35] Saha înseamnă „suferință” în sanscrită. Se referă la lumea durerii şi a suferinței în care are loc transmigrarea.

Apoi continuă răspunsul cu alte cuvinte şocante dar aducătoare de linişte:

„dat fiind faptul că nu simt atâta bucurie precum ar trebui încât să dansez pe pământ şi prin aer, îmi dau seama cu atât mai mult că naşterea mea în Tărâmul Pur este pe deplin asigurată”.

Această afirmație este extrem de profundă. Absența bucuriei zilnice din inima unui adept nembutsu şi prezența fricii de moarte la care se adaugă în mod natural lipsa dorinței de a merge în Tărâmul Pur imediat, nu sunt obstacole în calea naşterii în Tărâmul Pur ci din contră, sunt chiar motive să credem că naşterea noastră acolo este pe deplin asigurată!
Asta se datorează faptului că Amida salvează exact ființele de acest gen. Astfel de ființe, cu asemenea sentimente şi ataşamente, sunt motivul pentru care Amida a făcut Legământul lui.

De asemenea, atingerea naşterii în Tărâmul Pur şi sentimentele pe care le nutrim zi de zi sunt două lucruri separate, ultimele neinfluențând-o pe cea dintâi.
Sentimentele şi fricile noastre depind de karma personală şi patimile oarbe ale fiecăruia, în timp ce naşterea în Tărâmul Pur depinde numai de Puterea lui Amida. De aceea, sentimentele, ataşamentele sau fricile noastre nu ne pot influența naşterea în Tărâmul Pur.
Puterea iluziilor şi temerilor personale nu se poate compara cu Puterea Compasiunii lui Amida, manifestată în Legământul său Principal.
Nimic nu poate egala Puterea lui Amida în care ne încredem total şi care ne face să devenim Buddhaşi în Tărâmul Pur.

Ce uşurare a simțit Yuien-bo, şi noi de asemenea, în numele cărora a pus această întrebare! Salvarea lui Amida nu aşteaptă nimic de la noi, nici măcar să simțim bucurie!

Putem de asemenea, să ne păstrăm ataşamentele față de această viață, să ne fie în continuare frică de moarte şi totul este ok! Nu contează dacă nu vrem să mergem în Tărâmul Pur imediat, nici că ne este groază la gândul că am putea muri la cel mai mic semn de pericol sau boală. Buddha înțelege asta şi ne acceptă aşa cum suntem. El ştie că nu ne putem depăşi frica de moarte şi că bucuria ce vine în urma asigurării lui Amida că ne vom naşte în Tărâmul Pur, poate fi de multe ori umbrită de suferințele noastre zilnice provenite din ignoranță şi ataşamente. Amida nu are aşadar, nici cea mai mică cerere din partea noastră. Tot ce avem de făcut este să ne încredem în el, urmând ca Amida să îndeplinească tot ceea ce este necesar naşterii în Tărâmul Pur, în momentul morții. Frica şi ataşamentul față de această casă a durerii, pe care o numim viață, este acceptată şi înțeleasă.

Buddha Amida nu a făcut Legământul său Principal pentru Buddhaşi sau Bodhisattvaşi care sunt deja Iluminați şi liberi de patimi oarbe, ci pentru ființe pline de ataşamente şi iluzii, înfricoşate nu numai de moarte ci de cel mai mic semn de boală, incapabili de a atinge Buddheitatea prin propriile lor puteri.

La sfârşitul răspunsului său către Yuien-bo, Shinran zâmbeşte, spunându-i acestuia şi nouă, cu un profound simț al umorului:

„Dacă am fi simțit nevoia să dansăm plini de bucurie şi am fi dorit să mergem în Tărâmul Pur foarte repede, ne-am putea întreba dacă nu cumva nu mai avem patimi oarbe”.

Iar dacă nu am mai avea patimi oarbe ar însemna că suntem deja Buddhaşi, iar pentru cei ce sunt deja Buddhaşi Legământul Principal nu mai are nicio importanță.
Aşa că ne putem linişti şi putem zâmbi la ultimele cuvinte ale lui Shinran. Suntem salvați exact aşa cum suntem. Nu ni se cere nimic, absolut nimic.

Comentariu la capitolul zece – non-acțiunea este adevărata acțiune

„În ceea ce priveşte nembutsu, non-acțiunea este adevărata acțiune.
Pentru că este dincolo de orice descriere, explicație şi înțelegere teoretică.
Aşa a spus Maestrul”.

***

Acest capitol este în strânsă legătură cu al optulea.

„Non-acțiunea” se referă la faptul că nu prin noi înşine ajungem să ne naştem în Tărâmul Pur al lui Amida şi să devenim Buddhaşi. Nimic din ceea ce credem că avem nu poate adăuga ceva la salvarea lui Amida.
Recitarea Numelui (nembutsu) este o practică valabilă numai datorită lui Amida, iar nu propriei noastre recitări.
Această practică sau acțiune de a recita nu este consecința vreunei stări speciale de calm sau concentrare pe care credem că o avem sau o putem dezvolta în timpul recitării.

Dacă nu ar fi meritele infinite ale lui Amida concentrate în Numele său, atunci Namo Amida Butsu (nembutsu) ar fi gol şi ineficient. De asemenea, dacă recitarea Numelui nu este făcută pe baza credinței (shinjin), ea nu are niciun efect. Iar credința nu este altceva decât deschiderea față de Puterea Infinită a lui Amida – singura capabilă de a ne face să devenim la rândul nostru Buddhaşi. Când ai credință (shinjin) eşti conectat la această Putere şi la meritele lui Amida, iar Numele pe care îl reciți este expresia acestei conectări. Numele şi credința sunt unitate, iar ambele vin de la Amida, sunt manifestarea în tine a Puterii salvatoare a lui Amida. Numai Buddha Amida acționează cu adevărat în salvarea ta, prin credință şi nembutsu (care este expresia credinței), de aceea se spune că „non-acțiunea este adevărata acțiune” – adică nu prin tine însuți eşti salvat de Amida.

Când reciți Namo Amida Butsu cu credință, spui „mă refugiez în Buddha Amida/slavă lui Buddha Amida” iar nu „mă refugiez în mine însumi/slavă mie însumi”. Prima variantă înseamnă că nu faci din nembutsu propria acțiune.

Apoi, mintea noastră este limitată, înțelegerea unei ființe neiluminate este restrânsă la diferite categorii şi scheme mentale, fiind incapabilă să înțeleagă în detaliu acțiunea unui Buddha. Ascultând cuvintele lui Buddha Shakyamuni aflăm despre Buddha Amida şi Legămintele lui, le acceptăm în credință sau nu acceptăm nimic, însă până când noi înşine nu devenim Buddhaşi nu avem cum să percepem şi să înțelegem totul despre lucrarea salvatoare a lui Amida. Auzim că Buddha Amida ne salvează dacă ne încredem în el şi recităm Numele lui, dar nu putem şti în amănunt mecanismul acestei salvări.
Orice descriere rămâne doar o descriere, iar orice explicație teoretică, doar o explicație teoretică. Salvarea lui Buddha Amida, manifestată în promisiunea din Legământul Principal şi adusă în sufletele noastre prin credință şi recitarea Numelui, este de neconceput şi neînțeles pentru mintea noastră neiluminată, dar efectivă şi reală.

Comentariu la capitolul unsprezece - Legământul Principal şi Numele sunt unitate şi dincolo de înţelegerea noastră

„Referitor la derutarea practicanţilor nembutsu care nu au nici cea mai mică cultură, adresându-le vorbe de genul: « În cine vă încredeţi voi atunci când recitaţi nembutsu – lucrării de neconceput a Legământului ori aceleia a Numelui? », fără să le fie explicate pe deplin aceste două tipuri de lucrări.
Trebuie să ne gândim cu foarte mare atenţie la această chestiune şi să o înţelegem corect.

Prin lucrarea de neconceput a Legământului, Buddha Amida a creat Numele, care este uşor de reţinut şi uşor de rostit şi a promis să îi primească şi să nu îi părăsească niciodată pe aceia care rostesc acest Nume. Aşadar, ca să o luăm cu începutul, datorită lui Amida ajungem noi să recităm nembutsu cu credinţa că salvaţi de lucrarea de neconceput a Legământului plin de compasiune a lui Tathagata, ne vom elibera de naştere şi moarte. Aceasta fiind înţeleasă,calculele noastre personale nu sunt implicate deloc şi astfel, în concordanţă cu Legământul Principal, ne vom naşte în adevăratul tărâm al împlinirii.

Aceasta deoarece atunci când ne încredem lucrării de neconceput a Legământului, considerându-l fundamental, lucrarea de neconceput a Numelui este de asemenea inclusă; lucrarea de neconceput a Legământului şi aceea a Numelui sunt unitate, între ele neexistând nici o distincţie.

Apoi, oamenii care fac distincţie între faptele bune şi cele rele, considerându-le ajutoare sau piedici în calea naşterii [în Tărâmul Pur], interpunând astfel propriile lor calcule personale, aceştia nu se încred în lucrarea de neconceput a Legământului şi, străduindu-se să facă fapte care să îi conducă spre Naştere, în conformitate cu propriile lor planuri, ajung să facă din nembutsu propria lor practică. Cei care au această atitudine nu se încred nici în lucrarea de neconceput a Numelui. Deşi le lipseşte mintea încrezătoare, se vor naşte în tărâmul de graniţă[36]*, în tărâmul indolenţei şi al mândriei, în castelul îndoielii sau palatul matcă, iar în final se vor naşte în tărâmul împlinirii prin virtuţile Legământului « prin care până la urmă fiinţele vor atinge Naşterea ». Aceasta este puterea de neconceput a Numelui. Din moment ce ea nu reprezintă ceva diferit de lucrarea de neconceput a Legământului, cele două sunt în întregime acelaşi lucru".*

***

Observăm că termenul „de neconceput" apare în legătură cu Numele, dar şi cu Legământul Principal. Unii băieţi deştepţi ar putea încerca să îi ducă în confuzie pe practicanţii obişnuiţi şi chiar pe ei înşişi, încercând să aplice judecăţile minţii lor limitate asupra lucrării de dincolo de înţelegerea conceptuală a Legământului şi a Numelui.

[36] Despre naşterea în zona de graniţă a Tărâmului Pur şi a tărâmului indolenţei şi al mândriei, castelul îndoielii, palatul matcă, etc, care sunt denumiri diferite pentru aceeaşi zonă, vezi comentariul la capitolul şaptesprezece.

Lucrarea sau acțiunea Legământului Principal este de neconceput. Acest Legământ afirmă că cei care se încred în Amida, doresc să se nască în Tărâmul său Pur şi recită Numele său, se vor naşte acolo şi vor deveni la rândul lor, Buddhaşi.

Putem accepta acest lucru sau nu, însă nu putem pricepe în detaliu cum lucrează şi acționează acest Legământ Principal. Mințile noastre sunt prea limitate pentru a înțelege totul despre puterea mistică a Legământului. Nu avem cum să explicăm în termenii limitați ai minții noastre neiluminate, lucrarea Legământului Principal. Ştim doar că dacă ne încredem în Amida, ne dorim să ne naştem în Tărâmul său Pur, atunci ne vom naşte acolo. Asta este tot. A recita Numele lui Amida (NA MO A MI DA BU) înseamnă a exprima credința - deci credința şi rostirea sunt unul şi acelaşi lucru. Dacă te încrezi în Amida şi rosteşti Numele lui, asta implică automat faptul că doreşti să te naşti în Tărâmul său Pur şi să devii un Buddha.

Oamenii simpli pot pricepe acest lucru şi de fapt, cu toții trebuie să redevenim simpli pentru a înțelege învățătura Jodo Shinshu. Este stupid să ne complicăm mintea şi să ne adresăm nouă înşine întrebări de genul: în cine ne încredem atunci când recităm nembutsu – *„lucrării de neconceput a Legământului ori aceleia a Numelui”*.

Este limpede că Amida a creat Numele, oferind în acest fel, o Cale simplă şi accesibilă tuturor. El a spus că cei care îl recită, adică se încred în el şi doresc să se nască în Tărâmul său Pur, vor evada din samsara (lumea suferinței, a naşterii şi a morților repetate) şi se vor naşte acolo.

Unde auzim vorbindu-se despre Numele lui Amida, dacă nu în Legământul său Principal? Aşadar, „*atunci când ne încredem lucrării de neconceput a Legământului, considerându-l fundamental, lucrarea de neconceput a Numelui este de asemenea inclusă; lucrarea de neconceput a Legământului şi aceea a Numelui sunt unitate, între ele neexistând nici o distincție”*.

Aceasta arată limpede că dacă ne încredem pur şi simplu în Legământul Principal atunci când îl auzim – şi pentru că în acest legământ se află prezentată calea simplă a credinței şi recitării Numelui – începem în mod normal să recităm Numele. Aşadar, recitarea Numelui şi Legământul Principal sunt unul şi acelaşi lucru. Ele nu sunt distincte ori separate. Nu putem înțelege cu mințile noastre limitate totul despre Legământ şi Nume, de aceea le acceptăm ca fiind de neconceput, însă ne încredem în ele.

A accepta că Legământul Principal este de neconceput înseamnă să acceptăm de asemenea, că metoda prezentată în el este de neconceput, adică recitarea Numelui ca expresie a credinței. A accepta că Legământul şi Numele – această metodă creată de Amida pentru noi - sunt de neconceput, înseamnă de asemenea, că decidem să ne bazăm numai pe acest Legământ şi această metodă, iar nu pe ideea de merit personal, deoarece, aşa cum a spus Shinran:

„oamenii care fac distincție între faptele bune şi cele rele, considerându-le ajutoare sau piedici în calea Naşterii, interpunând astfel propriile lor calcule personale, aceştia nu se încred în lucrarea de neconceput a Legământului şi, străduindu-se să facă fapte care să îi conducă spre naştere, în conformitate cu propriile lor planuri, ajung să facă din nembutsu propria lor practică.”

Când cineva aude metoda de salvare a lui Buddha Amida, prezentată în Legământul său Principal şi se încrede în ea, fără să se gândească la nimic altceva, atunci este în acord cu lucrarea de neconceput a Legământului Principal şi a Numelui.
Însă atunci când cineva aude această metodă şi crede că nu este suficientă pentru a-l face să se nască în Tărâmul Pur şi că ar mai fi cumva necesar să adauge o abilitate specială ori merit personal pentru a o face efectivă, atunci el încetează de fapt să mai urmeze Calea prezentată în Legământul Principal. Asta deoarece Amida nu a spus deloc în Legământul său că adeptul trebuie să practice cutare sau cutare faptă bună ori să acumuleze anumite merite personale pentru ca naşterea sa în Tărâmul Pur să devină efectivă. Amida a spus doar atât: „încrede-te în mine, recită Numele meu şi aspiră să te naşti în Tărâmul meu". Nimic altceva.

„ajung să facă din nembutsu propria lor practică".
Ce înseamnă a face din nembutsu propria practică? Pe scurt, înseamnă a crede că nembutsu (rostirea Numelui) funcţionează numai dacă avem o karmă bună, ori ceva abilităţi sau rezultate speciale care ne-ar face să merităm cu atât mai mult să ne naştem în Tărâmul Pur. Altfel spus, meritele noastre ar fi cele care fac Numele şi implicit salvarea lui Amida, efective şi demne de încredere. Ca şi cum, ele ar crea sau influenţa recitarea Numelui. Aşadar, nembutsu sau recitarea Numelui pare că ar depinde de noi înşine şi ajungem să credem că este practica noastră, proprietatea noastră, creaţia noastră. Shinran a spus: „*Cei care au această atitudine nu se încred nici în lucrarea de neconceput a Numelui".*

Aceştia nu primesc beneficiile Legământului Principal şi nu se vor naşte direct în adevăratul Tărâm Pur, însă vor trebui să aştepte o perioadă în *„tărâmul de graniţă, în tărâmul indolenţei şi al mândriei, în castelul îndoielii sau palatul matcă" ,* care sunt nume ale aceluiaşi loc, până când se eliberează de îndoieli şi înţelegeri greşite şi în cele din urmă *„se vor naşte în tărâmul împlinirii prin virtuţile Legământului prin care până la urmă fiinţele vor atinge Naşterea".*
Voi vorbi însă mai pe larg în comentariul capitolului şaptesprezece despre ce înseamnă „tărâmul de graniţă".

Oamenii de genul acesta nu înţeleg faptul că Legământul Principal şi Numele (nembutsul credinţei) au fost create de Amida şi funcţionează datorită lui Amida. Din acest motiv, pentru că Legământul şi Numele au fost create de Amida, metoda prezentată în Legământul Principal este supremă şi poate fi urmată de oricine, indiferent cât de grea este karma lui/ei.
Acesta este motivul pentru care Shinran a spus:

„datorită lui Amida ajungem noi să recităm nembutsu cu credinţa că salvaţi de lucrarea de neconceput a Legământului plin de compasiune a lui Tathagata, ne vom elibera de naştere şi moarte. Aceasta fiind înţeleasă, calculele noastre personale nu sunt implicate deloc şi astfel, în concordanţă cu Legământul Principal, ne vom naşte în adevăratul tărâm al împlinirii".

Suntem în acord cu Legământul Principal numai când ne încredem în totalitate în el şi nu implicăm deloc propriile calcule personale şi idei de merit sau ne-merit. Calculele şi ideile personale sunt creaţiile minţilor noastre neiluminate, în timp ce Legământul aparţine Minţii luminate a lui Buddha.

La nivelul la care suntem acum nu avem cum să înțelegem mai mult decât ceea ce auzim în Legământul Principal, şi anume că, cei care se încred în Amida recită Numele lui şi aspiră să se nască în Tărâmul său Pur, se vor naşte acolo prin puterea lui Amida.

Comentariu la capitolul doisprezece – motivul studierii textelor sacre

„Referitor la afirmaţia că practicanţii care nu citesc sutrele şi comentariile şi nu se implică în studiu, nu sunt asiguraţi de naşterea în Tărâmul Pur.

Această afirmaţie nici măcar nu merită a fi menţionată.
Toate scripturile sacre ce clarifică semnificaţia adevărului şi realităţii Puterii Celuilalt susţin că acela care se încrede în Legământul Principal şi rosteşte nembutsu va atinge Buddheitatea. Dincolo de asta, ce ştiinţă este necesară naşterii noastre?

Într-adevăr, acela căruia nu îi este clar acest lucru trebuie ca prin toate mijloacele să se angajeze în studiu şi să înţeleagă semnificaţia Legământului Principal. Dar nimic nu este mai demn de compătimit decât faptul de a nu înţelege intenţia fundamentală a scripturilor sacre în ciuda faptului că citiţi şi studiaţi sutrele şi comentariile.

Numele este destinat să fie uşor de rostit chiar şi pentru analfabeţi şi pentru cei care nu cunosc prelegerile din sutre şi comentarii; de aceea este numită « practica uşoară ». Calea Înţelepţilor este cea care consideră studiul ca fiind esenţial; aceasta este numită « practica dificilă ». Iar în ceea ce-i priveşte pe aceia care se angajează în studiu având intenţii greşite, gândindu-se la faimă şi la profit, nu li se potriveşte oare lor cel mai bine propoziţia: « Mă întreb dacă naşterea lor în Tărâmul Pur este cu adevărat stabilită? »[37].

În ziua de azi cei care urmează practica exclusivă a nembutsului şi cei care aparţin Căii Înţelepţilor pornesc diferite dispute în ceea ce priveşte învăţătura, fiecare pretinzând că propria lui cale este superioară, iar a celorlalţi inferioară; făcând acest lucru ei se transformă în inamici ai Dharmei şi ponegresc Dharma. Oare nu se ajunge astfel la distrugerea şi la întrebuinţarea greşită a propriei lor învăţături?

Să presupunem că toate celelalte şcoli declară într-un singur glas: « Nembutsu este pentru oamenii lipsiţi de valoare; această învăţătură este superficială şi grosolană ». Chiar şi atunci, fără a se căuta nici cel mai mic argument, să se răspundă pur şi simplu în felul următor:
« Când fiinţele ignorante şi fără capacităţi superioare, precum noi înşine, care nu înţeleg nici măcar o singură literă ajung să creadă în Legământ, atunci sunt salvaţi. Din moment ce ne încredem în această învăţătură şi o acceptăm, pentru noi aceasta este Dharma supremă, deşi pentru cei cu capacităţi superioare poate părea de proastă calitate. Chiar dacă alte învăţături sunt excelente, din moment ce se află dincolo de capacităţile noastre, pentru noi ele sunt dificil de pus în practică. Intenţia fundamentală a tuturor Buddhaşilor este doar aceea de a elibera toate fiinţele din naştere şi moarte, pe noi înşine şi pe ceilalţi, aşa că nu trebuie să ne împiedicaţi în practica noastră nembutsu ».

---

[37] Se face referire la una din scrisorile lui Shinran. În scrisoarea lui către Shoshin-bo, din a 13-a zi a lunii a 11-a, primul an al erei Bun'o (1260), Shinran îşi aduce aminte de o întâmplare când un om în aparenţă foarte inteligent a venit la Honen şi i-a pus diverse întrebări despre naşterea în Tărâmul Pur. După discuţia lor, Honen a făcut această remarcă: „Mă întreb dacă naşterea lui în Tărâmul Pur este cu adevărat stabilită".

Dacă se răspunde în acest fel şi fără să existe nici o urmă de răutate, cine vă va mai face vreun rău? Mai mult, există un pasaj foarte important care spune: « Acolo unde au loc dispute apar şi patimile oarbe. Înţelepţii păstrează însă distanţa. »
Mai departe, regretatul nostru Maestru spunea:

« Sakyamuni a propovăduit că vor exista atât oameni care vor crede în această învăţătură cât şi oameni care o vor trata urât. Datorită faptului că eu mă încred în ea şi că există alţii care o tratează rău, îmi dau seama că vorbele lui Buddha sunt adevărate. Aşadar, îmi dau seama din ce în ce mai mult că naşterea mea este pe deplin asigurată. Dacă nu ar fi existat nimeni care să se comporte rău faţă de această învăţătură atunci cu siguranţă că ne-am fi întrebat de ce există unii care cred dar nimeni care să o trateze rău. Nu vreau să spun că nembutsu trebuie să fie ponegrit neapărat; mă refer mai degrabă la faptul că Buddha, cunoscând dinainte că vor exista deopotrivă unii care vor crede şi alţii care vor ponegri, a propovăduit asta pentru ca oamenii să nu se îndoiască ».
Acestea au fost cuvintele lui.

Totuşi, în zilele noastre, se pare că oamenii se dedică studiului pentru a răspunde criticilor celorlalţi, pregătindu-se să se dedice cu totul dezbaterilor şi argumentelor. Dacă cineva studiază cu atenţie, ajunge să înţeleagă din ce în ce mai mult intenţia principală a lui Amida şi devine conştient de imensitatea Legământului cel plin de compasiune, astfel încât poate explica celor care se întreabă neliniştiţi cum de poate fi naşterea posibilă pentru nişte oameni ticăloşi precum ei înşişi, că Legământul Principal nu ţine cont de faptul că mintea lor este bună sau rea ori pură sau impură. Doar în acest caz există un sens în a fi învăţat. Însă a intimida un om care recită nembutsu în concordanţă cu Legământul Principal şi fără să se gândească la nimic altceva – insistând asupra faptului că trebuie să studieze – aceasta este acţiunea unui demon care împiedică Dharma, a unui duşman al lui Buddha. Nu numai că astfel de oameni nu posedă shinjinul Puterii Celuilalt însă îi mai şi rătăcesc pe alţii cu idei greşite.

Oricine trebuie să se teamă ca nu cumva să meargă împotriva intenţiei regretatului nostru Maestru. Mai mult, trebuie să se întristeze profund dacă nu este în acord cu Legământul Principal al lui Amida".

***

Toate textele sacre ce clarifică învăţătura Jodo Shinshu menţionează numai o singură condiţie pentru naşterea în Tărâmul Pur - încrederea în promisiunea lui Buddha Amida făcută în Legământul său Principal. Acest Legământ este uşor de înţeles de către oricine. El afirmă limpede că cei care se încred în Amida şi rostesc Numele lui, această rostire fiind expresia credinţei, se vor naşte cu siguranţă în Tărâmul său Pur.
Aşadar, din moment ce nimic altceva decât simpla credinţă nu este necesar pentru naşterea în Tărâmul Pur, de ce unii oameni aleg să îşi complice minţile lor şi ale celorlalţi? Oare nu din cauză că se implică în studiu fără intenţia de a afla metoda eliberării de suferinţă, naştere şi moarte, ci doar pentru că le place să citească şi să studieze lucruri interesante? Pentru ei, a studia textele sacre este o simplă plăcere intelectuală care le hrăneşte egoul şi le satisface senzaţia de putere şi superioritate, în mod special când ajung să câştige într-o dezbatere.

Aşadar, pentru că se simt puternici şi superiori, senzaţia că ar merita să se nască în Tărâmul Pur se instalează treptat şi implacabil în inimile lor, iar în timp ajung să uite că de fapt, această naştere are loc numai datorită Puterii lui Amida, iar nu unei condiţii speciale ori calităţi ce s-ar afla în ei înşişi.

Numai Puterea de neconceput a lui Amida este cea care face ca Legământul Principal şi rostirea cu credinţă a Numelui să fie efectivă în atingerea naşterii în Tărâmul Pur. Indiferent cât ar studia, aceşti băieţi deştepţi nu reuşesc să înţeleagă faptul că nu există ceva ce ar putea fi adăugat acestei Puteri. Mecanismul salvării lui Amida funcţionează numai datorită lui Amida. Tocmai de aceea această metodă (a rostirii cu credinţă a Numelui) este simplă, pentru că nu depinde de noi.
Oricine o poate înţelege, chiar şi cei care nu ştiu să scrie şi să citească, pentru că oricine poate spune: „Mă refugiez în Buddha Amida" (Namo Amida Bu). În afara acestei rostiri şi a faptului că ne bazăm într-adevăr pe Amida pentru naşterea noastră în Tărâmul Pur, nimic altceva nu mai este necesar.

A ne baza pe puterea unei fiinţe neiluminate ce posedă capacităţi mentale şi spirituale limitate este inutilă, însă a ne baza pe cineva care are Putere Infinită de a salva şi este el însuşi liber de naştere şi moarte precum şi de orice constrângere, este singura acţiune autentică pe care o putem face. Înţelegerea acestui lucru este de asemenea, singura cunoaştere de care avem nevoie – este înţelepciunea de a şti cine suntem cu adevărat, adică fiinţe incapabile, mereu afundate în naştere şi moarte şi fără nicio şansă de a ne elibera prin noi înşine şi înţelepciunea de a realiza că Puterea lui Amida este infinită în comparaţie cu a noastră şi singura capabilă de a ne face să atingem Nirvana în Tărâmul Pur.

În afară de a înţelege *„intenţia fundamentală a lui Amida"* şi a explica celorlalţi că Infinita Compasiune a Legământului Principal nu face nicio discriminare între capacităţile fiinţelor, dacă sunt pure sau impure, au multe cunoştinţe sau nu, etc, nu există niciun motiv pentru a fi învăţat şi pentru a studia textele sacre. Orice studiu care nu are ca scop *„a primi shinjin pentru sine şi a-i ajuta pe ceilalţi să primească shinjin"*, este doar o acţiune centrată pe satisfacerea egoului. Şi mai mult decât atât, dacă cineva îi duce pe alţii în confuzie şi îi intimidează pe cei care urmează cu simplitate nembutsul credinţei în conformitate cu Legământul Principal, afirmând că nu se vor naşte în Tărâmul Pur deoarece nu au prea multă învăţătură, această acţiune este atât de gravă precum a unui demon ce împiedică Dharma. Este a merge împotriva intenţiei Legământului Principal al lui Amida şi a lui Shinran Shonin care şi-a dedicat întreaga viaţă propovăduirii naşterii în Tărâmul Pur prin nembutsu.

De asemenea, în loc să ne angajăm în dispute interminabile cu reprezentanţii Căii Înţelepţilor, noi, adepţii Jodo Shinshu, să le explicăm lor, dar şi nouă înşine, simplitatea practicii noastre şi absenţa oricăror merite sau capacităţi superioare în noi, acesta fiind adevăratul motiv pentru care urmăm o Cale precum nembutsul credinţei. Dacă suntem numiţi *„oameni lipsiţi de valoare"*, să recunoaştem că suntem într-adevăr astfel precum şi *„fiinţe ignorante şi inferioare"*. Amintindu-le celor care se simt superiori şi denigrează practica noastră, că *„intenţia fundamentală a tuturor Buddhaşilor este doar aceea de a elibera toate fiinţele din naştere şi moarte, pe noi înşine şi pe ceilalţi"*, le explicăm, fără a intra în controverse ulterioare că aderăm la această metodă simplă deoarece pentru noi ea este singura accesibilă.

Probabil că alții superiori nouă sunt capabili să urmeze practici dificile, aşa că pentru ei, această metodă poate părea *„de proastă calitate”*, însă pentru noi, a ne încrede cu simplitate în Legământul lui Amida este tot ce avem, aşadar, pentru noi aceasta este Dharma supremă.
Nu contează că celelalte învățături sunt excelente, *„din moment ce se află dincolo de capacitățile noastre, pentru noi ele sunt dificil de pus în practică”*.

Asta este tot ceea ce putem explica despre practica noastră, fără a intra în dispute de genul a cui metodă Dharma este superioară sau inferioară, lăsându-i pe alții să creadă că sunt mai buni decât noi şi că astfel merită o pactică „superioară”.
Adevărul este că atâta timp cât există samsara, întotdeauna vor exista băieți deştepți şi superiori care să distorsioneze ori să ponegrească această simplă, dar eficace învățătură nembutsu.

Comentariu la capitolul treisprezece – influența karmei din trecut şi imposibilitatea Eliberării prin noi înşine

*„Referitor la afirmația: « oamenii care nu se tem să comită fapte rele folosindu-se ca argument de lucrarea de neconceput a Legământului Principal nu fac altceva decât **să profite** cu imprudență de acesta şi de aceea nu vor atinge naşterea în Tărâmul Pur ».*

Aceasta este afirmația unei persoane care se îndoieşte de Legământul Principal şi care nu înțelege influența karmei bune sau rele din viețile anterioare.
Gândurile bune apar în noi sub imboldul karmei bune din trecut, în timp ce răul ajunge să fie gândit şi înfăptuit prin acțiunea karmei rele. Regretatul nostru Maestru spunea: « Să ştiți că orice faptă rea pe care ați făcut-o, fie ea şi una atât de mică precum un fir de praf îşi are cauza în karma din trecut ».

Mai mult decât atât, Maestrul m-a întrebat odată: « Yuien-bo, eşti gata să accepți tot ceea ce îți spun? »
« Da », am răspuns eu.
« Aşadar nu te vei abate de la ceea ce îți voi spune? », a repetat el.
Am afirmat cu smerenie că nu. Atunci el a zis: « Acum vreau să ucizi o mie de oameni. Dacă faci astfel, te vei naşte cu siguranță în Tărâmul Pur».
Eu am răspuns: « Deşi mă instruieşti să fac asta, mă tem că nu am puterea să ucid nici măcar un singur om. »
« Atunci de ce ai spus că vei face tot ceea ce îți cer? » Şi a continuat:
« De aici ar trebui să îți dai seama că dacă noi am putea să acționăm aşa cum dorim, înseamnă că atunci când ți-am spus să ucizi o mie de oameni pentru a te naşte în Tărâmul Pur, ar fi trebuit să faci imediat asta. Dar din moment ce îți lipseşte cauza karmică ce te-ar face să ucizi chiar şi un singur om, nu vei ucide. Nu este vorba de faptul că nu ucizi pentru că inima ta este bună. În acelaşi fel, un om îşi poate dori să nu facă vreun rău nimănui şi totuşi să sfârşească prin a omorî o sută sau o mie de oameni ».

Astfel a vorbit el despre cum ajungem să credem că dacă inimile noastre sunt bune aceasta va influența în bine naşterea noastră iar dacă sunt rele o va influența în rău fără să ne dăm seama că suntem salvați numai datorită lucrării de neconceput a Legământului.

*Exista în zilele acelea un om care întreținea opinii false. El susținea că din moment ce Legământul era făcut pentru a-i salva pe cei care comit fapte rele, oamenii ar trebui **să facă rău în mod intenționat** pentru a atinge astfel naşterea în Tărâmul Pur. Cum zvonuri despre diferite fărădelegi începuseră să se răspândească din ce în ce mai mult, Shinran a scris într-una din scrisorile sale:*
« Să nu prindeți gustul otrăvii doar pentru că aveți antidotul ».
Aceste cuvinte erau menite să pună capăt acelor înțelegeri greşite. Însă nu se referea în nici un fel la faptul că răul făcut poate împiedica naşterea în Tărâmul Pur.

El mai spunea: « Dacă încrederea noastră în Legământul Principal ar fi depins numai de respectarea preceptelor şi a regulilor, cum am fi putut noi să ne eliberăm de naştere şi moarte? » Chiar şi ființele nenorocite precum noi înşine, atunci când

întâlnesc Legământul Principal ajung într-adevăr ***să « profite »*** *de el. Dar chiar şi aşa stând lucrurile, cum am putea noi să comitem fapte rele dacă nu ar exista o cauză karmică în noi înşine?*

Apoi Maestrul a declarat:
« Pentru aceia care îşi câştigă existența întinzând plase pentru păsări sau pescuind în râuri şi mări, ca şi pentru aceia care trăiesc vânând animale şi păsări în munți şi câmpii, între aceştia şi cei care trăiesc din comerț sau din munca ogoarelor, nu există nici o diferență. Dacă o cauză karmică ne îndeamnă într-un anume fel, vom comite orice fel de faptă ».

Cu toate acestea, în zilele noastre, întâlnim unii oameni care se autointitulează « căutători ai vieții de după moarte » şi care pun inscripții deasupra sălilor unde se practică nembutsu în care se spune că aceia care au comis cutare sau cutare faptă să nu intre, ca şi cum numai oamenii virtuoşi ar trebui să spună nembutsu. Nu sunt oare aceste persoane dintre aceia care « în exterior vor să pară înțelepți, buni şi sârguincioşi în timp ce în interior sunt plini de falsitate? »

Chiar şi răul pe care îl facem în timp ce « profităm » de Legământ apare tot datorită îndemnurilor karmei noastre din trecut.
Aşadar, putem vorbi de Puterea Celuilalt atunci când ne încredem în totalitate în Legământul Principal şi lăsăm chestiunile legate de bine şi rău în seama recompensei karmice. În lucrarea « Bazele credinței unice » se spune:

« Eşti tu cu adevărat conştient de puterea lui Amida, atunci când spui că datorită karmei tale negative nu poți fi salvat? ».

Chiar şi dacă profiți de Legământul Principal, acesta este totuşi un semn că încrederea ta în Puterea Celuilalt devine cu atât mai stabilită şi de neclintit.
Dacă te încrezi în Legământul Principal doar după ce te-ai curățat definitiv de karma negativă şi de patimile tale oarbe, atunci nu ai avea de ce să profiți de Legământ. Dar a te curăța de patimile oarbe înseamnă a deveni un Buddha, iar pentru cel care este deja un Buddha, Legământul provenit din contemplația profundă timp de cinci kalpa nu mai are nici un rost.

Cei care îi mustră pe alții că profită de Legământul Principal al lui Buddha Amida par chiar ei înşişi plini de patimi oarbe şi murdării. Oare nu chiar această condiție însăşi implică acțiunea de a profita de Legământul Principal? Ce fel de rău se are în vedere atunci când se vorbeşte de actul de « a profita de Legământ » şi ce fel de rău nu are legătură cu acest lucru? Oare nu este mai degrabă tot acest şir de argumente, produsul unei gândiri imature?".

***

Învățătura despre karma este foarte importantă în buddhism. Ea nu numai că explică existența diverselor lucruri din această lume, ce suntem şi de ce avem această formă (corp), ci ne garantează de asemenea, liberul arbitru.
Suntem ceea ce gândim (karma gândirii), ceea ce spunem (karma vorbirii) şi ceea ce facem (karma acțiunii sau a corpului). În general vorbind, putem întotdeauna schimba

această karma şi crea un stil mai plăcut şi mai paşnic de viaţă.

Afirmând că fiinţele sensibile nu se pot elibera prin ele însele de naştere şi moarte, s-ar părea că Jodo Shinshu înţelege greşit ori nu acceptă pe deplin învăţătura despre karma. Însă lucrurile nu stau deloc astfel. Jodo Shinshu acceptă în totalitate învăţătura despre karma şi existenţa liberului arbitru, numai că face lumină asupra unui aspect foarte important pe care mulţi buddhişti au tendinţa să îl uite.
Da, oficial există posibilitatea să ne schimbăm karma şi să decidem cutare sau cutare lucru, influenţându-ne propriul destin, însă chiar putem spune cu mâna pe inimă că întotdeauna acţionăm exact aşa cum dorim? Să presupunem că cineva bea în cantităţi uriaşe începând din copilărie şi are acum 40 ani de alcoolism. Este el capabil să se lase pur şi simplu de alcool numai printr-un act de voinţă? Ori un fumător înrăit, poate renunţa la viciul său peste noapte?
Observăm în jurul nostru că mulţi fumători, alcoolici sau dependenţi de droguri nu se pot lăsa prea uşor de ceea ce dăunează vieţii şi sănătăţii lor, unii dintre ei chiar murind după eforturi prelungite de absinenţă. Imaginaţi-vă însă cu cât mai puternică este influenţa karmei habituale din trecut! Această karma habituală din trecut nu este ceea ce am făcut în mod repetat numai într-o singură viaţă, ci faptele şi obsesiile noastre din multe vieţi. Dacă este atât de greu să punem capăt karmei habituale şi obiceiurilor distructive din această viaţă, imaginaţi-vă cât de greu, ori chiar imposibil, este să oprim diferitele tipuri de karmă habituală din nenumărate vieţi!
Aşadar, Jodo Shinshu nu neagă liberul arbitru şi posibilitatea generală de a schimba karma, însă insistă pe adevărul că voinţa noastră este atât de slăbită de karma habituală a vieţilor trecute, încât devine cu adevărat incapabilă de a mai schimba ceva.

Când ne-am obişnuit timp de nenumăraţi eoni şi nesfârşite kalpa să trăim în ignoranţă, ură, furie, gelozie, ataşamente şi multe alte patimi oarbe, cum am putea să nu fim influenţaţi de această rea şi teribilă karmă habituală şi în viaţa prezentă, şi cum am putea noi să punem capăt acestor mizerii perpetue doar prin forţa voinţei? Ştim cu toţii că un îndelungat abuz de droguri conduce la dependenţă, o stare în care voinţa personală de schimbare este extrem de limitată, iar cel afectat are nevoie urgentă de ajutorul unui specialist. Însă noi am luat drogul diverselor iluzii timp de nenumărate vieţi, din trecutul fără de început!

Învăţătura şi metoda buddhistă Jodo Shinshu nu începe cu holbatul la ideal: avem cu toţii în noi înşine natura de Buddha şi putem deveni Buddhaşi, ci de la starea mentală în care sălăşluim aici şi acum.
Aşa cum am spus **data trecută**, a intra pe Calea buddhistă Jodo Shinshu este ca şi cum te înscrii la Alcoolicii Anonimi şi recunoşti: „Salut, sunt Adrian, şi sunt alcoolic". Jodo Shinshu nu afirmă nimic de genul: „Sunt Adrian şi pot deveni un Buddha" ci: „Sunt Adrian şi sunt plin de iluzii şi patimi oarbe, incapabil de a mă vindeca pe mine însumi ."
Aşadar, în Jodo Shinshu începem cu a ne recunoaşte incapacităţile, după care acceptăm medicamentul – Legământul Principal al lui Buddha Amida. Recunoaştem că suntem atât de bolnavi încât nu ne mai putem baza pe noi înşine, ci suntem gata să aplicăm singurul tratament care dă rezultate în cazurile de dependenţă cronică în care ne aflăm.

Cel care afirmă că poate deveni un Buddha în această viaţă pentru că adevărata sa natură este Buddheitatea însăşi, este cel care *„nu înţelege influenţa karmei bune sau*

rele din viețile anterioare” şi că „*orice faptă rea pe care ați făcut-o, fie ea şi una atât de mică precum un fir de praf îşi are cauza în karma din trecut”.* Acestea sunt cuvintele lui Shinran.

În acelaşi mod în care cineva care a luat droguri timp de mulți ani crede că poate renunța imediat la dependența sa, iar după câteva încercări sfârşeşte prin a lua o supradoză, la fel „*un om îşi poate dori să nu facă vreun rău nimănui şi totuşi să sfărşească prin a omorî o sută sau o mie de oameni”.* Aceasta este influența apăsătoare şi profundă a karmei din viețile trecute şi motivul pentru care avem atât de mare nevoie de salvarea lui Amida. Această salvare, promisă în Legământul Principal, nu depinde de voința noastră slăbită şi influențată de karma bună sau rea din viețile trecute, ci numai de Puterea lui Amida de a ne vindeca de bolile noastre şi a ne transforma în Buddhaşi: „*suntem salvați numai datorită lucrării de neconceput a Legământului”.*

Pentru că suntem într-atât de bolnavi de ignoranță şi patimi oarbe, cultivate timp de nenumărați eoni, nu putem avea o minte clară şi o judecată corectă şi de aceea, aflându-ne sub influența karmei noastre trecute, vom continua să acționăm şi să trăim în iluzie până la sfârşitul vieții, indiferent că suntem asigurați sau nu de naşterea în Tărâmul Pur. Am fost în iluzie înainte de a primi credința şi suntem în iluzie şi după ce o primim. Aceasta este starea normală a ființelor neiluminate. Nu suntem în acest fel **în mod intenționat**, aşa cum acel om din vremea lui Shinran spunea : „*din moment ce Legământul este făcut pentru a-i salva pe cei care comit fapte rele, oamenii ar trebui să facă rău* ***în mod intenționat*** *pentru a atinge astfel naşterea în Tărâmul Pur”.*

Cuvintele ***„în mod intenționat”,*** sunt foarte importante aici. Suntem ceea ce suntem datorită influenței karmei trecute, minții şi voinței noastre slabe. Nu avem libertatea deplină a unor oameni care pot face tot ceea ce doresc, însă decid să facă rău **în mod intenționat** pentru a se naşte în Tărâmul Pur. A crede că cineva „profită” de Legământ înseamnă că el ar trebui să fie liber să aleagă între bine şi rău, însă decide să facă rău pentru a se naşte în Tărâmul Pur.
Dar ființele neiluminate pur şi simplu nu sunt în stare să fie altceva decât ignorante şi pline de patimi oarbe; ele nu pot alege între a fi buni sau răi şi să se hotărască pentru a fi răi.

Shinran a spus *„Să nu prindeți gustul otrăvii [să faceți rău în mod intenționat] doar pentru că aveți antidotul [Legământul Principal al lui Amida]”*, pentru a pune capăt înțelegerilor greşite că oamenii ar trebui să facă rău în mod intenționat pentru a atinge Naşterea. Însă, aşa cum am zis, ființele obişnuite fac fapte rele pentru că sunt neiluminate şi se află sub influența karmei trecute, iar nu pentru că aceasta este decizia lor bazată pe o voință liberă şi puternică, total independentă de tendințele karmice plantate adânc în subconştientul lor. Aşa cum se spune în Tannisho: *„cum am putea să comitem fapte rele dacă nu ar exista o cauză karmică în noi înşine?”*

„Chiar şi răul pe care îl facem în timp ce « profităm » de Legământ apare tot datorită îndemnurilor karmei noastre din trecu” – deşi s-ar părea că aceia care se bazează pe Amida profită de Legământul său Principal, adevărul este că ei nu sunt capabili să se abțină de la diferite fapte rele chiar şi după ce primesc shinjin, iar asta se datorează numai faptului că rămân toată viața lor sub influența tendințelor karmice cultivate atât

de mult timp în trecut. Legământul Principal este în mod special făcut pentru astfel de oameni, în timp ce *„a te curăța de patimile oarbe înseamnă a deveni un Buddha, iar pentru cel care este deja un Buddha, Legământul provenit din contemplația profundă timp de cinci kalpa nu mai are nici un rost”*.

De asemenea, dacă ar trebui să ne încredem în Amida numai după ce ne lepădăm complet de răul karmic şi influența karmei trecute, atunci ar însemna că de fapt, suntem deja Buddha şi în acest caz într-adevăr nimeni nu ne-ar mai putea acuza că profităm de Legământ. Însă a spune că o ființă neiluminată profită de Legământ în timp ce trăiește încă în această lume a suferinței şi se află sub influența tendințelor oarbe ale karmei trecute şi când Legământul a fost făcut special pentru astfel de ființe, este ca şi cum am spune că cineva care suferă de o boală incurabilă ar trebui să nu mai fie bolnav, altfel nu merită niciun tratament.

Comentariu la capitolul paisprezece – una sau mai multe rostiri ale Numelui şi eliminarea karmei negative

„Referitor la afirmaţia: « Ar trebui să crezi că gravele tale păcate karmice care te-ar înlănţui în naştere şi moarte timp de milioane de kalpa sunt distruse printr-o singură recitare a Numelui ».

Se afirmă [bazându-se pe Sutra Contemplaţiei[38]], că există persoane care au înfăptuit cele zece păcate şi cele cinci păcate de moarte şi care, deşi de-a lungul vieţii lor nu au spus niciodată nembutsu, ajung ca în momentul morţii, îndemnaţi de un bun învăţător, să rostească Numele pentru prima oară. Printr-o singură rostire sunt distruse opt milioane de kalpa de păcate karmice grave, iar prin zece rostiri sunt distruse optzeci de milioane de kalpa de păcate karmice grave şi astfel ei se pot naşte în Tărâmul Pur. Rezultă că o singură rostire şi zece rostiri sunt propovăduite pentru a ne face conştienţi de gravitatea celor zece păcate şi a celor cinci păcate de moarte. Totuşi, aceia care susţin cele mai sus menţionate vorbesc numai de avantajul de a distruge păcatele grave. Aceasta este în mare parte necorespunzătoare învăţăturii noastre. Căci datorită luminii lui Amida ce străluceşte deasupra noastră, ajungem să primim shinjinul cel tare precum diamantul în chiar momentul în care se trezeşte pentru prima oară în noi încrederea; şi în chiar acel moment, Amida ne aşează în stadiul celor cu adevărat stabiliţi. Iar când vieţile noastre se vor sfârşi, toate patimile oarbe şi piedicile rele fiind transformate, suntem făcuţi capabili să înţelegem lipsa de început a întregii existenţe[39]. Astfel, nembutsul pe care îl rostim de-a lungul întregii noastre vieţi cu gândul că: « Dacă nu ar fi existat acest Legământ plin de compasiune, cum ar fi fost posibil ca astfel de nenorociţi şi făptuitori de rele precum noi înşine să ne eliberăm de naştere şi moarte? », trebuie să reprezinte în totalitate expresia recunoştinţei noastre pentru bunăvoinţa şi lucrarea plină de virtute a marii compasiuni a lui Tathagata.

A crede că ori de câte ori recitaţi Numele karma voastră rea este distrusă, nu înseamnă nimic altceva decât a vă strădui să atingeţi naşterea în Tărâmul Pur eliminându-vă karma negativă prin eforturile voastre personale. În acest caz, puteţi atinge naşterea în Tărâmul Pur doar dacă sunteţi sârguincioşi în rostirea nembutsului până în chiar momentul morţii, deoarece fiecare gând pe care îl aveţi de-a lungul vieţii voastre reprezintă un lanţ care vă leagă de ciclul naşterii şi al morţii. Dar din moment ce efectele karmei noastre trecute ne limitează foarte mult, se poate întâmpla ca întâlnindu-ne cu diverse accidente neprevăzute ori suferind din cauza unei boli să ajungem în momentul morţii şi să nu ne aflăm în starea corectă a minţii; în astfel de circumstanţe rostirea Numelui este dificilă. Aşadar, cum este distrusă karma negativă produsă în acel ultim interval? Dacă aceasta nu este eliminată, nu devine astfel Naşterea noastră imposibilă?

Dacă ne încredem în Legământul lui Amida care ne primeşte şi nu ne abandonează niciodată, atunci chiar dacă datorită unor împrejurări neprevăzute comitem o faptă rea şi murim fără să spunem nembutsu, tot ne vom naşte imediat în Tărâmul Pur. Mai

[38] Una dintre Cele Trei Sutre ale Tărâmului Pur; titlul complet este „*Sutra Contemplaţiei asupra lui Buddha al Vieţii Infinite”*. Traducerea în limba chineză îi este atribuită lui Kalayasas din dinastia Liu-Sung.

[39] Să atingem Nirvana sau starea de Buddha.

mult, chiar dacă spunem nembutsu în momentul morții, această recitare nu este nimic altceva decât expresia recunoştinței noastre pentru bunăvoința lui Amida, încredințându-ne astfel lui Buddha din ce în ce mai mult pe măsură ce momentul Iluminării se apropie.

Dorința de a distruge karma rea prin recitarea Numelui apare dintr-o inimă ghidată de puterea personală; ea reprezintă intenția principală a celor care se roagă să se afle într-o stare corectă a minții când vor muri. Aceasta arată aşadar absența shinjinului, care este Puterea Celuilalt".

***

Acest capitol tratează aceeaşi problemă pe care am discutat-o anterior în unele dintre comentariile trecute – care este forța din spatele Numelui, ce face ca rostirea lui să aibă efect? Este puterea noastră ori Puterea lui Buddha Amida?
Dacă rostirea Numelui ar depinde de noi înşine, ar însemna că este efectivă numai datorită nouă, ca şi cum ar fi propria noastră creație.
Însă Numele lui Amida a fost creat de Amida şi funcționează numai pentru că el conține meritele şi virtuțile lui Amida, puterea şi energia lui iluminată.
Dacă te concentrezi asupra ta când rosteşti nembutsu, atunci acesta îşi pierde eficacitatea deoarece devine un instrument al propriei tale puteri. Iar pentru că puterea ta este limitată, în acelaşi mod, nembutsu rostit pe baza puterii personale devine atât de limitat încât poate avea unele rezultate numai dacă îl reciți încontinuu şi într-o stare corectă a minții de-a lungul întregii vieți, în fiecare minut şi secundă, deoarece în fiecare secundă poți muri, iar dacă nu îl rosteşti în chiar acea clipă, nu te poți naşte în adevăratul Tărâm Pur. Însă cum poate o ființă neiluminată să fie atât de atentă şi sârguincioasă în recitarea Numelui? Aşa cum a spus Shinran:

„din moment ce efectele karmei noastre trecute ne limitează foarte mult, se poate întâmpla ca întâlnindu-ne cu diverse accidente neprevăzute ori suferind din cauza unei boli să ajungem în momentul morții şi să nu ne aflăm în starea corectă a minții; în astfel de circumstanțe rostirea Numelui este dificilă. Aşadar, cum este distrusă karma negativă produsă în acel ultim interval? Dacă aceasta nu este eliminată, nu devine astfel Naşterea noastră imposibilă?".

Dar dacă rosteşti Numele în conformitate cu adevărata sa natură, adică cu credință în Puterea lui Buddha Amida, care este adevărata putere ce face Numele efectiv, atunci eşti îmbrățişat şi primit de această Putere exact aşa cum eşti, fără să fie necesar să te afli mereu într-o atitudine corectă a minții. Pacea minții tale ori virtuțile şi puritatea ta nu au nicio importanță, tot ceea ce este necesar este să te încrezi în Buddha Amida, lăsându-te purtat în Tărâmul Pur de către Puterea lui salvatoare.

A rosti Numele nu înseamnă că îl pronunți cu gândul că te bazezi pe tine însuți pentru a-ți purifica propria karmă negativă sau a acumula o karmă pozitivă. A crede că te poți folosi de nembutsu pentru a te purifica, astfel încât, cu cât îl reciți mai bine, cu atât mai curat devii de karma negativă şi efectele sale, înseamnă a te folosi de nembutsu ca şi cum ar fi creația ta personală şi ar depinde de tine. Însă a rosti Numele înseamnă a te încrede în Amida. Nembutsu nu este altceva decât a exprima credința în Compasiunea lui Amida manifestată în Legământul său Principal, iar nu în capacitățile tale neiluminate – *„Dacă nu ar fi existat acest Legământ plin de*

compasiune, cum ar fi fost posibil ca astfel de nenorociți şi făptuitori de rele precum noi înşine să ne eliberăm de naştere şi moarte?”.

A rosti Numele înseamnă tocmai a nu te încrede în propria putere ci în Puterea lui Amida. Trebuie să înțelegem foarte clar că nembutsu este încrederea absolută în Amida şi că numai în acest fel, pentru că Numele funcționează datorită lui Amida *(„lucrarea plină de virtute a marii compasiuni a lui Tathagata”)*, rostirea lui este efectivă în a ne duce în Tărâmul Pur.

Exprimarea credinței şi a recunoştinței sunt întotdeauna legate de nembutsu. Ele reprezintă nembutsu. De ce? Dacă simți cu adevărat că trebuie să scapi de naştere şi moarte, dacă a atinge Buddheitatea supremă devine cel mai important lucru pentru tine şi dacă înțelegi profund cât de incapabil eşti în a face asta, atunci vestea minunată că Buddha Amida duce către Nirvana astfel de ființe precum tu însuți, cu siguranță că va da naştere în inima ta la bucurie şi recunoştință, cel puțin în momentul trezirii pentru prima oară a credinței. Dacă cineva te salvează de la înec sau dintr-un incendiu vei simți o bucurie naturală a faptului că ai scăpat de moarte, aşa că este normal să te bucuri şi mai mult odată ce eşti asigurat de eliberarea din naşterile şi morțile repetate. Credința (shinjin) este cauza naşterii în Tărâmul Pur, însă recunoştința o însoțeşte în mod natural, mai ales atunci când te încrezi în Buddha Amida pentru prima oară. Oricine simte bucurie la primul sărut; la fel, în clipa trezirii credinței, recunoştința apare în mod natural.

Să ne întoarcem însă la scopul acestui capitol… A crede că poți într-un fel să îmbunătățeşti nembutsu, recitându-l în fiecare clipă a vieții tale cu atenție corectă, purificându-ți în acest fel karma, înseamnă că de fapt, nu te încrezi în Amida ci în propriile capacități. Mai înseamnă de asemenea, că eşti preocupat de karma ta şi că nu o laşi în seama lui Amida, aşa cum a cerut Rennyo:

„Trebuie să te întrebi încontinuu pe tine însuți dacă ai atins sau nu shinjin, în loc să te preocupe dacă mai ai sau nu păcate karmice grave. E treaba lui Amida dacă te va salva după ce ți-a distrus păcatele karmice grave ori dacă te salvează în timp ce le lasă aşa cum sunt. Nu trebuie să te preocupe acest lucru. Adu-ți aminte că shinjinul este de cea mai mare importanță”.

Când în Sutra Contemplației se vorbeşte despre cei care au înfăptuit cele zece păcate grave şi cele cinci păcate de moarte, intenția este de a ne face pe noi conştienți de gravitatea acestor fapte, ale căror efecte ne împiedică să atingem vreodată Eliberarea supremă prin noi înşine şi ne arată că numai nembutsul credinței în Buddha Amida le poate distruge cu adevărat. Dar asta nu înseamnă că acele păcate karmice sunt distruse datorită puterii şi priceperii noastre în recitarea Numelui. Acel nembutsu menționat în Sutra Contemplației care distruge răul karmic din opt miliarde de kalpa sau din zece ori opt miliarde de kalpa este nembutsul credinței în Amida care funcționează numai datorită Puterii lui Amida, iar nu recitarea bazată pe puterea personală.
Sutra Contemplației menționează o rostire sau zece rostiri pentru a ne arăta cât este de uşor pentru nembutsul Puterii lui Amida să distrugă efectele atâtor miliarde de kalpa de karmă negativă. Este ca şi cum ar spune „nu este nevoie să faci nimic, nembutsul Puterii lui Amida este efectiv, chiar dacă îl rosteşti de zece ori sau numai o dată”.

O singură rostire sau zece rostiri sunt de fapt, una sau zece, precum şi orice număr de la unu la zece. De fapt, el arată că numărul rostirilor este neimportant atâta timp cât spui nembutsu bazându-te pe Puterea lui Amida.
Iar astfel de expresii precum, „milarde de kalpa” se folosesc în general în sutre pentru a indica infinitul, aşa că se referă la toată karma negativă acumulată din trecutul fără de început.

Comentariu la capitolul cincisprezece – atingerea Buddheității în această viață este imposibilă

„Referitor la afirmația că se poate atinge Iluminarea chiar şi în timpul acestei vieți pline de patimi oarbe.

Această afirmație este de-a dreptul absurdă. Atingerea Buddheității în timpul vieții acesteia este esența învățăturii esoterice Shingon[40]; este realizarea obținută prin cele trei tipuri de acțiuni mistice. Purificarea celor şase organe de simț este învățătura Vehiculului Unic al Sutrei Lotusului[41]; este vorba despre virtutea obținută prin cele patru practici ale păcii desăvârşite[42]. Amândouă sunt metode ce aparțin practicii dificile ce pot fi urmate de cei cu capacități superioare; ele duc la Iluminarea obținută prin îndeplinirea practicilor contemplative.
Atingerea Iluminării în viața ce va urma este esența învățăturii Tărâmului Pur a Puterii Celuilalt şi se datorează stabilirii shinjinului. Calea aceasta reprezintă practica uşoară ce poate fi urmată de cei cu capacități inferioare;
este învățătura care nu face nici o distincție între cei buni şi cei răi.

Din moment ce este foarte dificil pentru un om să se elibereze în această viață prin propriile sale puteri de patimile oarbe şi de obstacolele cauzate de karma sa rea, chiar şi călugării virtuoşi ce practică învățăturile Shingon şi Tendai se roagă pentru atingerea Iluminării în viața de după moarte. Ce să mai spunem atunci despre noi înşine? Noi nu suntem în stare nici să respectăm preceptele şi nici nu avem înțelegerea pe care o dă înțelepciunea, însă atunci când, lăsându-ne purtați de corabia Legământului lui Amida, vom traversa oceanul plin de suferință al naşterii şi al morții şi vom atinge țărmul Tărâmului Pur, norii cei negri ai patimilor oarbe se vor risipi cu repeziciune, iar luna Iluminării, care este adevărata realitate, va ieşi la iveală imediat. Devenind unitate cu lumina cea fără de oprelişti care se răspândeşte în toate cele zece direcții, vom ajuta toate ființele sensibile. Acela este momentul când vom atinge Iluminarea.

Se poate oare spune despre aceia care vorbesc despre atingerea Iluminării în această viață că manifestă diverse corpuri ale acomodării[43], că posedă cele treizeci şi două

---

[40] Shingon sau „mantra” în sanscrită, înseamnă „cuvânt mistic”. Mai târziu a ajuns să fie folosit ca numele unei şcoli buddhiste japoneze. Doctrina sa este numită „mikkyo” sau „hikyo”, ceea ce înseamnă „învățătură secretă sau esoterică”, pentru a fi distinctă de învățăturile buddhiste exoterice („kengyo”); ea este considerată de adepții acestei şcoli ca fiind expunerea celui mai înalt Adevăr al lui Buddha, care este mult prea profund şi greu de înțeles chiar şi pentru Bodhisatvaşii de cel mai înalt rang.

[41] Vehiculul Unic („ekayana” în sanscrită) se referă la învățătura unică şi absolută prin care toate ființele sensibile pot deveni Buddha. Unii pretindeau că învățătura şcolii Tendai este învățătura supremă a Vehiculului Unic al Sutrei Lotusului.

[42] Cele patru practici ale păcii desăvârşite. Acestea sunt urmate de adepții Sutrei Lotusului pentru ca să poată urma Calea având o minte plină de pace. Ele sunt următoarele: 1) a se ține departe de acele persoane sau lucruri ce le-ar putea tulbura devoțiunea către meditația liniştită, 2) a nu vorbi de rău pe alții şi a nu le căuta greşeli,etc., 3) a nu dispreți, a nu linguşi, etc., 4) a se lega că va conduce ființele ignorante către învățătura Sutrei Lotusului. În conformitate cu Shikan Bugyo, aceia care urmează aceste patru practici vor atinge purificarea celor şase organe de simț în această viață.

[43] Nirmanakaya, în sanscrită. Unul dintre Cele Trei Corpuri ale lui Buddha. Un Buddha se manifestă el însuşi în orice formă, în concordanță cu condițiile şi capacitățile acelora pe care trebuie să îi salveze.

de caracteristici[44] şi cele optzeci de semne ale lui Buddha[45] şi că propovăduiesc Dharma pentru a ajuta fiinţele sensibile în acelaşi fel ca Sakyamuni? Asta este ceea ce înseamnă a atinge Iluminarea în această viaţă. Se spune într-un imn:

« Când apare momentul potrivit ca shinjinul indestructibil precum diamantul să se stabilească în noi, Amida ne învăluie şi ne protejează cu lumina compasiunii sale, depărtându-ne pentru totdeauna de lumea naşterii şi a morţii ».

Asta înseamnă că în momentul în care shinjinul se stabileşte în noi, suntem primiţi şi niciodată abandonaţi şi de aceea nu vom mai transmigra în viitor în cele şase lumi. Doar atunci ne despărţim pentru totdeauna de naştere şi moarte. Conştientizarea acestor lucruri poate fi ea greşit numită « atingere a Iluminării »? Este păcat că poate apărea o asemenea înţelegere falsă.

Regretatul nostru Maestru spunea:
« În conformitate cu adevărata esenţă a Căii Tărâmului Pur, adepţii se încred în Legământul Principal în această viaţă şi ating Iluminarea în Tărâmul Pur; aceasta este învăţătura pe care am primit-o ».”

***

Acest capitol prezintă două caracteristici importante ale învăţăturii Jodo Shinshu, care o diferenţiază de alte şcoli buddhiste, bazate pe puterea personală:

1. Iluminarea perfectă sau Buddheitatea nu poate fi atinsă în această viaţă ci numai în momentul naşterii în Tărâmul Pur.
2. Naşterea în Tărâmul Pur şi Buddheitatea se ating în momentul morţii.

Shinjin sau credinţa în Legământul Principal al lui Buddha Amida, care se primeşte în această viaţă şi ne face să intrăm în stadiul celor asiguraţi de naşterea în Tărâmul Pur, nu trebuie confundat cu atingerea efectivă a naşterii acolo. Acestea sunt evenimente diferite, deşi prima este cauza celei de a doua.

Capitolul începe cu o foarte puternică şi clară afirmaţie - a atinge Iluminarea în această viaţă este absurdă. Shinran spune că această posibilitate nu este numai greu de îndeplinit, ci chiar imposibilă. Mai mult decât atât, ea este „*de-a dreptul absurdă*”! Iată o diferenţă de netrecut între şcoala noastră şi alte şcoli buddhiste, în special buddhismul esoteric, precum Shingon, buddhismul tibetan, Tendai, etc. Ultimul dintre ele se bazează pe Sutra Lotusului şi predă posibilitatea de a atinge Buddheitatea în această viaţă cu exact acest trup.

Vezi articolul „Despre Buddha Amida şi Tărâmul său Pur” de la sfârşitul acestei lucrări unde este explicată doctrina celor trei corpuri ale unui Buddha.

[44] „Treizeci şi două de caracteristici”, se referă la cele treizeci şi două de semne fizice ale desăvârşirii atribuite unui Buddha şi unui Cakravatin (rege ideal).

[45] „Optzeci de semne ale lui Buddha”, se referă la cele optzeci de caracteristici fizice importante ale unui Buddha. Acestea sunt caracteristici fizice minore ce însoţesc cele treizeci şi două de semne principale.

Cele trei tipuri de acţiuni mistice (sanmitsu) înseamnă a obţine gesturile lui Buddha cu mâinile (mûdra), a recita cuvintele lui Buddha folosind mantrele (shingon), a concentra şi purifica mintea de gândurile iluzorii (samadhi).

Purificarea celor şase organe de simţ implică purificarea conştiinţelor care iau naştere atunci când simţurile noastre intră în contact cu obiectele lor.
Acestea sunt:
1) conştiinţa vederii, 2) conştiinţa auzului, 3) conştiinţa mirosului, 4) conştiinţa gustului, 5) conştiinţa atingerii, 6) conştiinţa minţii.
Conştiinţa minţii integrează percepţiile celor cinci simţuri în imagini concrete şi ia decizii în ceea ce priveşte lumea exterioară.

De asemenea, în buddhismul Mahayana sunt descrise alte două conştiinţe care ne influenţează viaţa de acum. Acestea sunt:
7) conştiinţa (mintea) impură, 8) conştiinţa alaya.

Conştiinţa (mintea) impură este sursa agăţării şi deci a originii sentimentului de ego, precum şi a tuturor iluziilor care provin din a lua drept real ceea ce este doar aparent.

Conştiinţa alaya reprezintă locul unde sunt acumulate sub formă de karmă toate acţiunile şi experienţele care iau naştere prin celelalte şapte conştiinţe, în viaţa aceasta şi în cele precedente, fiind singura care se transmite de la o naştere la alta.
Această conştiinţă care conţine ceea ce eu numesc, karma habituală a unei persoane ce a fost asemenea unui dependent de droguri timp de eoni întregi, seminţele rele ale tendinţelor şi dependenţelor din vieţi nenumărate petrecute în ignoranţă, lăcomie, ură şi alte patimi oarbe, influenţează la rândul ei lucrările celorlalte şapte conştiinţe .
Este foarte greu să distrugem şi să purificăm această conştiinţă alaya de unde seminţele karmei negative pot oricând să se manifeste sub forma diferitelor obstacole şi piedici în practica noastră.
Shinran Shonin, fiind pe deplin conştient de influenţa covârşitoare a iluziilor, patimilor oarbe şi karmei habituale din trecut, afirmă că este *„de-a dreptul absurd”* pentru un om obişnuit precum noi înşine, ce trăieşte în această epocă ultimă a Dharmei să creadă că poate cumva atinge Buddheitatea prin puterea lui personală.

În timp ce în alte şcoli buddhiste, primul pas este recunoaşterea posibilităţii pentru toate fiinţele de a atinge Buddheitatea în această viaţă, învăţătura Jodo Shinshu începe cu sentimentul eşecului.
Când eşti 100% convins că nu poţi deveni un Buddha înseamnă că eşti pregătit pentru calea Jodo Shinshu. Atâta timp cât încă mai întreţii în mintea ta cea mai mică idee de merit personal ori genul de gânduri „şi totuşi, probabil că aş putea”, nu ai cum să intri pe această poartă Dharma.
Tărâmul Pur al lui Amida este ca o ţară unde toată lumea poate emigra fără cea mai mică cerinţă: fără vize, fără capacităţi speciale, fără nimic. Aşa cum Shinran spunea: *„Calea aceasta reprezintă practica uşoară ce poate fi urmată de cei cu capacităţi inferioare; este învăţătura care nu face nici o distincţie între cei buni şi cei răi*”.

Pe calea Jodo Shinshu nu luăm în considerare cele patru practici ale păcii desăvârşite, purificarea celor şase simţuri, etc, şi în timp ce încercăm să „*nu luăm otravă pentru că avem antidotul*” (să nu facem în mod intenţionat fapte rele pentru a

ne naşte în Tărâmul Pur), nu considerăm preceptele ca fiind cauza vreunei realizări personale, deoarece nu recunoaştem niciun fel de realizare autentică în noi înşine. După cum spunea Shinran, aşa zisele fapte bune ale unei persoane neiluminate sunt *„întotdeauna amestecate cu otrava egoului”*, de aceea ele nu pot fi numite adevărate fapte bune.

Pentru a ne arăta nouă şi celorlalţi cât de caraghioase pot fi discuţiile nesfârşite despre posibilitatea atingerii stării de Buddha în această viaţă, Shinran se adresează aşa-zişilor buni buddhişti cu următoarele cuvinte:

„*Se poate oare spune despre aceia care vorbesc despre atingerea Iluminării în această viaţă că manifestă diverse corpuri ale acomodării, că posedă cele treizeci şi două de caracteristici şi cele optzeci de semne ale lui Buddha şi că propovăduiesc Dharma pentru a ajuta fiinţele sensibile în acelaşi fel ca Sakyamuni? Asta este ceea ce înseamnă a atinge Iluminarea în această viaţă*”.

Poţi tu, cititorul acestor rânduri, să spui despre tine însuţi că eşti asemenea unui Buddha din descrierea de mai sus? Iar dacă nu eşti un Buddha în acest moment, ce siguranţă ai că vei trăi suficient pentru a devenii unul? Acum, iar nu mâine este momentul potrivit să te întrebi asta şi să devii conştient de cum eşti cu adevărat şi de ce capacităţi reale dispui. Cum viaţa în samsara este întotdeauna fragilă şi nesigură, nu poţi şti niciodată în ce stare a minţii te va găsi moartea sau dacă vei mai avea o altă şansă de a te naşte din nou în trup de om.
Chiar şi practicanţii despre care se presupune că au mai multe merite decât noi înşine, precum „*călugării virtuoşi ce practică învăţăturile Shingon şi Tendai*”, însă şi mulţi alţi Maeştri din buddhismul Tibetan, spre exemplu, „*se roagă pentru atingerea Iluminării în viaţa de după moarte*”. Practici legate de Buddha Amida (Amitabha/Amitayus) sunt prezente în multe şcoli buddhiste Mahayana, chiar dacă nu sunt 100% o expresie a credinţei complete şi o totală negare a puterii personale, precum în Jodo Shinshu. Aceasta arată că mulţi practicanţi sinceri îşi conştientizează parţial sau total capacităţile limitate.
Însă până la urmă, cel mai important lucru din acest capitol şi din întrega învăţătură Jodo Shinshu este că, în comparaţie cu Iluminarea perfectă a unui Buddha, aşa-zisa noastră avansare pe Cale este prea fragilă, mereu supusă retrogresiunii şi nu valorează de fapt nimic, deoarece nimeni nu poate spune că „*în această viaţă, (...) manifestă diverse corpuri ale acomodării, posedă cele treizeci şi două de caracteristici şi cele optzeci de semne ale lui Buddha şi că propovăduiesc Dharma pentru a ajuta fiinţele sensibile în acelaşi fel ca Sakyamuni*”.

Dacă a existat un personaj religios în această ultimă epocă Dharma[46] despre care se poate spune că este Iluminat sau foarte aproape de Iluminare, atunci el sau ea

[46] Ultima dintre Cele trei epoci Dharma – o schemă care descrie declinul treptat al învăţăturii buddhiste în lume (se bazează chiar pe profeţiile lui Shakyamuni). În timpul epocii perfecte a Dharmei, care a durat 500 ani de la moartea lui Shakyamuni, învăţătura lui Buddha putea fi corect înţeleasă şi practicată, iar Iluminarea atinsă adeseori. În timpul epocii înşelătoare a Dharmei, 1000 de ani de la moartea lui Shakyamuni, practicile sunt încă îndeplinite în conformitate cu învăţătura, dar Iluminarea este rar atinsă. În timpul ultimei epoci Dharma, învăţătura supravieţuieşte, dar practicile sunt dincolo de capacităţile fiinţelor omeneşti din cauza răspândirii diferitelor pângăriri care marchează timpurile acestea. Shinran afirmă că ne aflăm în epoca din urmă a Dharmei şi că acum doar învăţătura Tărâmului Pur rămâne cea mai sigură cale către Eliberare.

nu a fost, sau nu este un om ignorant ca mine sau ca voi, ce a pornit de la zero şi a atins această realizare supremă, ci un Buddha care a manifestat aparenţa neiluminării, a efortului, şi apoi a realizării diferitelor etape spirituale pentru a îi încuraja pe ceilalţi să urmeze Calea şi să nu renunţe, ori să păstreze o legătură indiferent cât de mică cu Dharma - asta deoarece nu toţi oamenii sunt pregătiţi să se încreadă încă în Legământul Principal al lui Amida. Însă de fapt, nu a existat cu adevărat nicio fiinţă iluminată în această ultimă epocă Dharma care a făcut eforturi şi a reuşit să atingă Buddheitatea supremă prin propriile eforturi în timpul acestei vieţi.

Citatul precedent se aplică nu numai acelora care cred că pot atinge Buddheitatea în această viaţă, ci şi adepţilor care, sub influenţa ideilor împrumutate din alte şcoli buddhiste sau încercând să adapteze calea simplă şi centrată pe credinţă a Jodo Shinshu la Zen, sau alte învăţături bazate pe vacuitate, interpretează greşit trezirea credinţei în Buddha Amida ca fiind totuna cu atingerea naşterii în Tărâmul Pur. Acestea sunt teoriile de genul „Tărâmul Pur este aici şi acum" sau „Tărâmul Pur este Mintea Pură (originară)[47]". Aceste tipuri de înţelegeri greşite pot fi uşor corectate de următoarele cuvinte ale lui Shinran:

„în momentul în care shinjinul se stabileşte în noi, suntem primiţi şi niciodată abandonaţi şi de aceea nu vom mai transmigra în viitor în cele şase lumi. Doar atunci ne despărţim pentru totdeauna de naştere şi moarte. Conştientizarea acestor lucruri poate fi ea greşit numită « atingere a Iluminării »? Este păcat că poate apărea o asemenea înţelegere falsă".

Observăm aşadar, că a pune semn de egalitate între primirea credinţei şi atingerea Iluminării este o înţelegere greşită. Din contră, momentul shinjinului este acela în care suntem primiţi şi niciodată abandonaţi de Amida. În exact secunda în care ne încredem în el pentru a ne naşte în Tărâmul Pur, şi datorită acestei încrederi, Amida distruge rădăcinile karmei noastre, făcând-o incapabilă de a-şi mai planta seminţele în alte vieţi pline de iluzii, în diferite stări de existenţă. Acesta este sensul lui „*ne despărţim pentru totdeauna de naştere şi moarte*".
Însă acţiunile din vieţile trecute sau din această viaţă, iluziile şi patimile noastre oarbe continuă să aibă efect până în momentul morţii. Atâta timp cât ne aflăm în această lume, suferim şi acţionăm în conformitate cu apucăturile noastre de fiinţe ignorante care au petrecut vieţi întregi în sclavia simţurilor.
Situaţia este asemănătoare cu a unui copil ce este purtat în siguranţă de mama lui pe celălalt ţărm al râului, însă copilul rămâne tot un copil chiar dacă se încrede în mamă şi se lasă purtat de ea. A primi shinjin şi a fi asigurat de naşterea în Tărâmul Pur nu înseamnă că devenim Buddhaşi în chiar această viaţă sau că mintea noastră devine o minte pură ori se întoarce la „mintea originară". Nimeni nu poate spune că după shinjin nu mai are gânduri negative.
Aşa cum zicea Shinran în alt capitol din Tannisho:

„A te curăţa de patimile oarbe înseamnă a deveni un Buddha, iar pentru cel care este deja un Buddha, Legământul provenit din contemplaţia profundă timp de cinci kalpa nu mai are nici un rost".

[47] Mintea pură originară sau natura de Buddha.

Atingerea naşterii în Tărâmul Pur înseamnă a deveni imediat un Buddha, însă cine poate spune că simte şi acționează în această viață ca şi cum ar fi în Tărâmul Pur, adică asemenea unui Buddha? Aşadar, shinjinul sau încrederea în Buddha Amida ce rezultă în „a fi primit şi niciodată abandonat", nu înseamnă „a realiza faptul că Tărâmul Pur este aici şi acum" sau că „Tărâmul Pur este Mintea Pură", etc. Numai când *„vom atinge ţărmul Tărâmului Pur, norii cei negri ai patimilor oarbe se vor risipi cu repeziciune"*, aşa că numai atunci vom avea o minte pură, *„iar luna Iluminării, care este adevărata realitate, va ieşi la iveală imediat. Devenind unitate cu lumina cea fără de oprelişti care se răspândeşte în toate cele zece direcții, vom ajuta toate ființele sensibile"* – ne vom întoarce în această lume ca Buddhaşi pentru a salva toate ființele. *„Acela este momentul când vom atinge Iluminarea"* – momentul naşterii în Tărâmul Pur.

Afirmațiile lui Shinran sunt foarte clare:
„Atingerea Iluminării în viața ce va urma este esența învățăturii Tărâmului Pur a Puterii Celuilalt şi se datorează stabilirii shinjinului[în această viață].

În conformitate cu adevărata esență a Căii Tărâmului Pur adepții se încred în Legământul Principal în această viață şi ating Iluminarea în Tărâmul Pur; aceasta este învățătura pe care am primit-o".

Comentariu la capitolul şaisprezece – schimbarea inimii

„În ceea ce priveşte afirmaţia că ori de câte ori se întâmplă ca practicanţii care au atins shinjin să devină furioşi ori să comită vreo fărădelege sau să se certe cu vreun coleg de practică, trebuie neapărat să treacă printr-o schimbare a inimii.

Aceasta pare să reflecte atitudinea unui om care caută să atingă naşterea în Tărâmul Pur dezicându-se de la rău şi practicând binele.

În ceea ce-l priveşte pe adeptul practicii exclusive şi sincere a nembutsului, schimbarea inimii apare doar o singură dată. Aceia care de-a lungul vieţii lor au fost inconştienţi faţă de adevărata esenţă a Legământului Principal, care este Puterea Celuilalt, ajung să realizeze, primind înţelepciunea lui Amida, că nu se pot naşte în Tărâmul Pur nutrind aceleaşi gânduri şi simţăminte de până acum, aşa că îşi abandonează fosta minte şi inimă şi se încred în Legământul Principal. Asta este ceea ce se înţelege prin « schimbarea inimii ».

Să presupunem că naşterea în Tărâmul Pur ar fi posibilă doar trecând prin schimbări ale inimii zi şi noapte, de fiecare dată când se întâmplă ceva. În această situaţie – viaţa omului fiind în aşa fel încât se poate sfârşi chiar înainte ca respiraţia care iese să fie urmată de respiraţia care intră – dacă ar fi să murim fără să trecem printr-o schimbare a inimii şi să ne aflăm într-o stare de bunătate sufletească şi stăpânire de sine, nu ar deveni atunci Legământul lui Amida care ne primeşte şi nu ne abandonează niciodată fără de niciun sens?

Unii pretind cu gura lor că se încred în puterea Legământului şi totuşi nutresc în inimile lor gândul că deşi se zice că Legământul care îi salvează pe cei răi este dincolo de înţelegerea conceptuală, până la urmă îi salvează în special pe cei buni, îndoindu-se astfel de Puterea Celuilalt şi sunt de aceea destinaţi naşterii în tărâmul de graniţă. Ce jalnic este acest lucru!

Dacă shinjinul a fost stabilit, naşterea noastră în Tărâmul Pur va fi îndeplinită după planul lui Amida, aşa că nu trebuie să existe nici un calcul din partea noastră. Chiar şi atunci când suntem păcătoşi, dacă venerăm cu atât mai mult puterea Legământului, bunătatea sufletească şi stăpânirea de sine va apărea cu siguranţă prin lucrarea spontană a acestuia (jinen). În ceea ce priveşte naşterea în Tărâmul Pur, în tot ceea ce facem să ne aducem aminte întotdeauna cu fervoare de imensa bunăvoinţă a lui Amida şi să nu ne credem nici o clipă înţelepţi. Atunci, nembutsu va apărea cu adevărat; aceasta este jinen. Faptul de a nu exista nici un calcul personal din partea noastră este numit jinen. Acesta este el însuşi Puterea Celuilalt.

Totuşi, se pare că există persoane care declară cu bună ştiinţă că jinen are un alt înţeles. Aceasta este de-a dreptul jalnic”.

***

Ce este „schimbarea inimii” în Jodo Shinshu? Dacă cineva neobişnuit cu învăţătura Puterii Celuilalt aude această expresie va considera probabil că se referă la decizia definitivă de a nu mai face nimic rău în cele trei moduri de acţiune: mental, verbal şi

fizic. Ca şi cum de azi înainte ne hotărâm că vom avea întotdeauna gânduri curate, vom rosti numai cuvinte bune şi folositoare şi vom face numai fapte virtuoase.

Ei bine, nu la asta s-a referit Shinran când a folosit expresia „schimbarea inimii". Motivul nu este că şi-ar fi încurajat adepţii să facă rău în mod intenţionat , ci pur şi simplu pentru că nu ne putem schimba cu adevărat în străfundurile fiinţei noastre şi nu putem deveni buni. Aşa cum am spus în comentariul capitolului trecut, Jodo Shinshu începe cu sentimentul profund al eşecului, cu acceptarea imposibilităţii de a deveni 100% puri în gânduri, cuvinte şi fapte, precum şi absurditatea posibilităţii de a deveni Buddhaşi în această viaţă asemenea lui Shakyamuni.

Aşadar, ce este atunci „schimbarea inimii" în Jodo Shinshu?

Se spune în acest capitol:

„Aceia care de-a lungul vieţii lor au fost inconştienţi faţă de adevărata esenţă a Legământului Principal care este Puterea Celuilalt, ajung să realizeze, primind înţelepciunea lui Amida, că nu se pot naşte în Tărâmul Pur nutrind aceleaşi gânduri şi simţăminte de până acum, aşa că îşi abandonează fosta minte şi inimă şi se încred în Legământul Principal. Asta este ceea ce se înţelege prin « schimbarea inimii »" .

Există un timp înaintea acestei schimbări şi un timp după. Primul este timpul când credeam că putem atinge Buddheitatea în această viaţă prin propriile noastre eforturi sau că ne putem naşte în diferitele tărâmuri ale Buddhaşilor ori în tărâmul lui Amida câştigându-ne dreptul de a merge acolo. Este timpul în care credeam că putem, indiferent ce înţelegeam prin asta din punct de vedere spiritual.

Din contră, momentul în care am experimentat „schimbarea inimii" a avut loc atunci când am înţeles că nu putem. Este momentul când am devenit conştienţi (schimbarea inimii este o trezire) că am eşuat definitiv şi că nu avem nicio şansă de a atinge ceva permanent în viaţa noastră spirituală – adevărata eliberare din naştere şi moarte. Este un moment al realizării complete a eşecului, dar şi a încrederii depline în Legământul Principal al lui Buddha Amida. De la acest moment încolo ne bazăm exclusiv pe Amida pentru a ne naşte în Tărâmul Pur şi a atinge Buddheitatea. Niciun gând legat de puterea personală sau merite personale nu ne mai influenţează mintea. Acesta este înţelesul „schimbării inimii" în Jodo Shinshu.

Pare complicat? Nu, cu siguranţă nu este – nu trebuie decât să renunţaţi la încrederea în egoul vostru neputincios şi să vă refugiaţi în Buddha Amida pentru a deveni voi înşivă un Buddha. Nimic altceva.

În exact momentul în care aveţi această schimbare a inimii, sunteţi asiguraţi de naşterea în Tărâmul Pur, iar această naştere este definitiv stabilită pentru voi, ea urmând să aibă loc fără greş în momentul morţii. Totul se datorează faptului că nu vă mai bazaţi pe capacităţile voastre limitate de fiinţe neiluminate ci pe puterea salvatoare a lui Buddha, care a jurat că va salva (conduce către Buddheitate) toate fiinţele, indiferent de ce pot sau nu face ele din punct de vedere spiritual.

Aşadar, Buddha Amida este cel care a făcut legături speciale, prin intermediul Legământului său Principal, cu fiinţele incapabile de niciun fel de practică, inclusiv cu

cele care au comis cele zece păcate grave şi cele cinci păcate de moarte. Acest aspect este foarte important de reținut, deoarece despre niciun alt Buddha nu se poate spune acelaşi lucru. Nimeni nu a mai creat o asemenea metodă de a salva ființele doar prin credință.

Afirmația cum că schimbarea inimii sau încrederea deplină în Buddha Amida, alături de conştientizarea incapacității noastre spirituale în ceea ce priveşte atingerea Buddheității, apare o singură dată, înseamnă că exact în acel moment când avem această schimbare a inimii devenim asigurați de naşterea în Tărâmul Pur. În chiar acel moment al apariției pentru prima oară a credinței, naşterea acolo este pe deplin asigurată. Nu mai are niciun rost să ne facem griji în legătură cu destinul nostru karmic pentru că acesta este schimbat definitiv, în sensul că mergem direct în Tărâmul Pur în momentul morții, indiferent de iluziile şi patimile oarbe pe care le mai avem în această viață.

Cei care vorbesc despre nevoia de a avea mai multe schimbări ale inimii confundă termenii şi nu se referă la aceeaşi schimbare de care vorbeşte Shinran. De fapt, ei cred că această schimbare este una exclusiv morală, care are loc în cele trei tipuri de karmă, a gândirii, vorbirii şi faptei, precum o purificare a acestora, când de fapt, schimbarea inimii în Jodo Shinshu este doar o trecere de la bazarea pe puterea limitată a personalității noastre către încrederea în puterea infinită a lui Amida.

Există oameni care *„pretind cu gura lor că se încred în puterea Legământului”*, însă cu toate acestea, *„nutresc în inimile lor gândul că deşi se zice că Legământul care îi salvează pe cei răi este dincolo de înțelegerea conceptuală, până la urmă îi salvează în special pe cei buni”*. Astfel, *„îndoindu-se de Puterea Celuilalt, sunt destinați naşterii în tărâmul de graniță”*[48].

Tocmai pentru că au această înțelegere greşită, vorbesc despre nevoia de a avea o schimbare a inimii de fiecare dată când cineva care se încrede în Amida face sau gândeşte ceva rău. Credința acestora în puterea infinită a lui Amida nu este completă sau nu există deloc, iar aşa-zisa lor „schimbare a inimii” este doar o schimbare la nivelul personalității, precum o purificare personală, însă după cum ştim, orice schimbare în personalitatea ignorantă a ființelor neiluminate este supusă impermanenței. Orice stare a minții, chiar şi aşa zisele stări benefice sau virtuoase pe care cineva încearcă să le aibă, se pot schimba sau dispărea, deoarece nimic din ceea ce se depinde de puterea personală a ființelor neiluminate nu durează mult.

De aceea, Shinran a spus în acest capitol:

„Să presupunem că naşterea în Tărâmul Pur ar fi posibilă doar trecând prin schimbări ale inimii zi şi noapte, de fiecare dată când se întâmplă ceva. În această situație – viața omului fiind în aşa fel încât se poate sfârşi chiar înainte ca respirația care iese să fie urmată de respirația care intră – dacă ar fi să murim fără să trecem printr-o schimbare a inimii şi să ne aflăm într-o stare de bunătate sufletească şi stăpânire de sine, nu ar deveni atunci Legământul lui Amida care ne primeşte şi nu ne abandonează niciodată fără de niciun sens?”

[48] Vezi comentariul la capitolul şaptesprezece

Însă a trece de la încrederea în sine însuşi la cea în Amida Tathagata, înseamnă a intra pentru totdeauna în curentul karmic al acestui Buddha fără nicio posibilitate de a eşua în atingerea Buddheității în Tărâmul său Pur, deoarece atât timp cât nu ne mai bazăm pe noi, nu avem cum să ratăm această țintă. Acestea fiind spuse, ce fel de schimbări viitoare ale inimii trebuie să avem, când deja am trecut de la încrederea în noi înşine la cea în Amida, care este exact ceea ce schimbarea inimii presupune.

Naşterea în Tărâmul Pur este „*îndeplinită după planul lui Amida*", de aceea nu avem de ce să ne îngrijorăm ori să avem senzația că ar trebui să acționăm şi să gândim într-un mod anume ca şi cum am adăuga ceva din personalitatea noastră neiluminată la salvarea lui Amida, deoarece asta ar însemna să implicăm calculele personale (hakarai) pe calea Puterii Celuilalt. Despre cineva putem spune că face calcule personale dacă crede că poate cumva influența sau adăuga ceva mai bun ori esențial de la el şi din practica sa, la lucrarea lui Amida.
Însă ce poate adăuga cu adevărat o ființă neiluminată la activitatea unui Buddha?

„Faptul de a nu exista nici un calcul personal din partea noastră este numit jinen. Acesta este el însuşi Puterea Celuilalt".

În legătură cu folosirea termenului *jinen* în acest capitol, am selectat câteva alte explicații uşor de înțeles ale acestuia utilizate de Shinran în *„Imnurile epocilor Dharma" (Shozomatsu Wasan*[49]*)*:

„Ji" înseamnă „prin sine însuşi" – nu prin calculele practicantului. El semnifică a fi făcut astfel.

„Nen" înseamnă „a fi făcut astfel" – adică nu prin calculele practicantului ci prin lucrarea Legământului lui Tathagata.

……

„Jinen înseamnă a fi făcut astfel de la bun început. Legământul lui Amida este de la început creat pentru a ne face să ne încredem în el – rostind « Namo Amida Butsu » – şi să ne primească în Tărâmul Pur; nimic din toate acestea nu depinde de calculele noastre. Astfel, nu are nici un rost ca practicantul să fie preocupat dacă este bun sau rău. Acesta este înțelesul lui jinen aşa cum l-am învățat eu".

Jinen este lucrarea spontană a Legământului şi a salvării lui Amida şi înseamnă că naşterea în Tărâmul Pur şi atingerea Buddheității nu are nimic de a face cu noi. Nu există nimic bun sau esențial pe care l-am putea adăuga la lucrarea lui Amida.

Totul vine natural şi spontan de la Amida – credința noastră în el şi rostirea Numelui. Chiar dacă sentimente de căldură şi înțelegere iubitoare apar din când în când în inimile noastre, acestea se datorează tot lucrării spontane a lui Buddha Amida în noi.

Nimic bun sau virtuos nu poate veni dintr-o minte neiluminată, mai ales naşterea în Tărâmul Pur. Aşadar, totul este făcut de Amida pentru noi. Asta este ceea ce înțelegem profund când experimentăm schimbarea inimii.

[49] În curs de traducere în limba română.

Comentariu la capitolul şaptesprezece – naşterea în zona de graniță a Tărâmului Pur

„În ceea ce priveşte afirmația că acela care se naşte în tărâmul de graniță va cădea până la urmă în iad.

În ce pasaj cu autoritate găsim o astfel de declarație? Este jalnic faptul că această afirmație este susținută de oameni care se pretind a fi învățați. Cum citesc ei oare sutrele, tratatele şi alte scrieri sacre?
Am fost învățat că practicanții cărora le lipseşte shinjin se nasc în tărâmul de graniță din cauza faptului că se îndoiesc de Legământul Principal, iar după ce răul îndoielii a fost expiat ei realizează Iluminarea în tărâmul împlinirii.
Din moment ce practicanții care au shinjin sunt puțini, mulți sunt ghidați către tărâmul de graniță. A declara, în ciuda acestui lucru, că naşterea acolo ar fi până la urmă zadarnică, înseamnă a-l acuza pe Buddha Sakyamuni de minciună”.

***

Tot ce are legătură cu Tărâmul Pur este creația lui Buddha Amida, provine din Iluminarea sa şi este manifestarea acesteia.
Toate manifestările lui Buddha Amida, în mod special adevăratul Tărâm Pur şi zona de graniță a Tărâmului Pur, sunt reale şi constituie metode eficiente în a ajuta ființele sensibile să atingă Buddheitatea supremă.
Amida Buddha şi orice alt Buddha are acces direct la realitatea ultimă (Dharmakaya), însă ființele obişnuite nu pot realiza în această viață nimic din ceea ce un Buddha a realizat şi atins. De aceea, au nevoie de o intermediere şi anume naşterea după moarte în Tărâmul Pur al lui Amida unde, fără obstacolele datorate karmei lor şi mediului toxic al acestei lumi pline de suferință, iluzii şi patimi oarbe, pot atinge Iluminarea supremă.

Buddha Amida şi-a dat seama că este mai uşor pentru ființele sensibile să atingă Iluminarea sau starea de Buddha în mediul prielnic al Tărâmului său Pur. De aceea a creat acest loc şi l-a făcut în aşa fel încât cei care se încred total în el, dar şi cei care au o credință îndoielnică, să se nască acolo şi să scape definitiv din samsara (lumea naşterii si a morții).
Există însă o diferență între aceste două categorii de persoane. Cei care se încred total în Amida şi abandonează orice agățare față de o formă sau alta de putere personală devin ei înşişi un Buddha în chiar momentul în care se nasc în Tărâmul Pur, în timp ce aceia care au o credință îndoielnică se nasc în aşa numita zonă de graniță a Tărâmului Pur. Cei din urmă **nu** ating Buddheitatea supremă odată născuți acolo, însă cu toate acestea, sunt eliberați pentru totdeauna de suferințele din samsara. Ei sunt aşadar, în siguranță, dar nu au devenit deocamdată Iluminați sau Buddhaşi. În acelaşi timp, aflându-se în mediul special al acestei zone de graniță a Tărâmului Pur, au şansa să îşi depăşească îndoielile şi să se încreadă complet în Buddha Amida.

Maestrul Shan-tao a spus: *„cei născuți în adevăratul Tărâm Pur sunt foarte puțini; cei născuți în Tărâmul Pur al transformării (zona de graniță) sunt numeroşi”.*

Aceasta se datorează faptului că sunt foarte puțini aceia care ajung să renunțe definitiv la încrederea în puterea lor şi calculele personale (hakarai) şi să se bazeze definitiv pe Puterea lui Amida.

Se spune de asemenea, în acest capitol: *„Din moment ce practicanții care au shinjin sunt puțini, mulți sunt ghidați către tărâmul de graniță”.*

„Tărâmul Pur al transformării”, „zona de graniță a Tărâmului Pur” sau „Tărâmul de graniță” sunt expresii diferite ale aceluiaşi termen. Alte denumiri sunt „tărâmul indolenței şi al mândriei”, folosită de Shinran Shonin în imnurile sale (wasan): *„unii recită nembutsu bazându-se pe puterea personală; de aceea ajung în zona de graniță sau tărâmul indolenței şi al mândriei …”* sau „oraşul îndoielii”, „palatul matcă”, etc.
Această zonă de graniță a Tărâmului Pur este de asemenea descrisă ca o închisoare luxoasă „făcută din şapte materiale prețioase” unde oamenii care se îndoiesc de Puterea lui Buddha Amida şi recită nembutsu bazându-se pe ei înşişi ori aspiră să se nască în Tărâmul Pur folosindu-se de meritele şi virtuțile personale sunt asemenea prinților care, pentru că au comis greşeli față de rege, sunt închişi într-un palat aurit unde se bucură de toate plăcerile posibile, însă nu îl pot vedea pe domnitor.

Această comparație apare în Marea Sutră:

„Buddha i-a spus lui Maitreya: « Gândeşte-te la cazul unui rege cakravartin[50] care posedă o închisoare împodobită cu şapte materiale prețioase. Aceasta este înfrumusețată în diferite moduri, mobilată cu un baldachin şi ornată cu stindarde de mătase agățate peste tot. Dacă tinerii prinți comit vreo greşeală împotriva regelui, ei sunt închişi acolo »”
„Buddha i-a spus lui Maitreya: « Aceste ființe sensibile sunt exact aşa. Pentru că se îndoiesc de înțelepciunea lui Buddha, se nasc în palatul matcă (…). Dacă aceste ființe devin conştiente de greşelile trecute şi se căiesc profound, atunci vor dori să părăsească acel loc »”.

A te îndoi de înțelepciunea lui Buddha înseamnă a te îndoi că Amida a creat metoda perfectă prin care să te salveze şi a crede că există totuşi ceva ce ar trebui să faci ori să adaugi la activitatea sa iluminată pentru a te naşte în Tărâmul Pur. A te îndoi înseamnă de asemenea, a te îndoi de Legământul Principal în care este descrisă metoda şi cauza naşterii directe în adevăratul Tărâm Pur – încrederea totală în Amida.

Buddha Amida a făcut patruzeci şi opt de Legăminte, din care al Optsprezecelea este numit Legământul Principal. Acest Legământ conține cauza directă a realizării Buddheității în momentul naşterii noastre în Tărâmul Pur. A deveni un adevărat Buddha, capabil de a ajuta ființele sensibile în exact momentul naşterii în Tărâmul Pur, este consecința primirii shinjinului sau a credinței totale în Buddha Amida în timpul acestei vieți, iar a te baza pe Amida însă a avea în acelaşi timp îndoieli înseamnă a te naşte în zona de graniță a Tărâmului Pur.

A te căi profund, înseamnă a conştientiza cât de stupidă este ideea că trebuie adăugat ceva la puterea salvatoare a lui Amida. Din păcate, cei care au o credință îndoielnică

[50] Monarh universal.

în această viață va trebui să își elimine îndoielile în zona de graniță a Tărâmului Pur sau în acest „palat matcă". Așadar, ei vor trebui să experimenteze schimbarea inimii despre care am vorbit în capitolul anterior și să primească shinjin în acest loc, din moment ce nu au reușit să o facă în timpul vieții.

Apoi, în acest capitol din Tannisho se spune: *„după ce răul îndoielii a fost extirpat ei realizează Iluminarea în Tărâmul împlinirii (adevăratul Tărâm Pur)".* După cum am văzut foarte clar în acest capitol și în citatul pe care l-am ales din sutre despre nașterea în zona de graniță, acest loc nu este unul din care se poate cădea înapoi în tărâmurile de jos ale existenței sau în iaduri, ci un loc aflat în afara samsarei, unde cei care s-au îndoit în timpul vieții, agățându-se încă de puterea personală, vor sta până când își depășesc îndoielile și se încred total în Amida. Situația este asemănătoare cu a unui emigrant care deși primit în țara lui Buddha Amida este ținut o perioadă în regiunea de graniță, nefiindu-i permisă intrarea în interiorul țării și întâlnirea cu președintele. De fapt, propriile lui îndoieli sunt cele care îl împiedică să intre în interiorul țării și propria lui agățare de el însuși, în timp ce tot Puterea lui Amida este cea care l-a făcut să se nască în acea regiune de graniță.

Numai Puterea Iluminată a lui Buddha Amida este cea care face posibilă până și nașterea în zona de graniță a Tărâmului Pur, ce să mai zicem însă de nașterea în însuși adevăratul Tărâm Pur. Amida are atâta Compasiune și asemenea metode extraordinare de a salva ființele sensibile încât reușește să ofere salvare din samsara chiar și celor care se îndoiesc și nu se încred total în Puterea sa. El aduce ființele în siguranță, adică afară din samsara, atât pe cei care cred, cât și pe cei cu o credință îndoielnică, în timp ce ultimii vor sta o perioadă în zona de graniță până când își depășesc îndoielile. Această naștere în zona de graniță nu are loc din vina lui Amida și mai ales, nu este o pedeapsă, cei care stau acolo fiind țintuiți de propriile îndoieli. Ei sunt aceia care se țin pe ei înșiși la graniță și nu intră în interiorul țării lui Amida, deși acesta îi acceptă și i-a scos odată pentru totdeauna din samsara.

Este foarte important să înțelegem că Tărâmul Pur în ambele sale aspecte, zona de graniță sau Tărâmul de graniță și adevăratul Tărâm Pur, nu este un ținut în interiorul samsarei (nașterii și morții), ci creația Iluminării lui Amida, a activității acestei Iluminări, situată dincolo de naștere și moarte. Nu există niciun fel de retrogresiune ori cădere din zona de graniță a Tărâmului Pur în iaduri sau în orice alte sfere de existență samsarice, pentru că acest loc nu are nimic de-a face cu samsara. Cel care a intrat în zona de graniță a Tărâmului Pur este deja în îmbrățișarea sigură a lui Buddha Amida, doar că nu se încrede complet în el. Călătoria lui în samsara a luat sfârșit pentru totdeauna, iar în sutre și textele sacre nu găsim nici măcar un singur cuvânt care să spună ceva diferit.

Comentariu la capitolul optsprezece – donațiile nu pot influența naşterea în Tărâmul Pur

„În ceea ce priveşte afirmația că mărimea pe care o vom avea când vom deveni Buddhaşi depinde de sumele de bani pe care le donăm către sangha[51]*.*

Această afirmație este de-a dreptul absurdă şi fără sens. Pentru început, nu este oare imposibil să determinăm mărimea unui Buddha?
Cu toate că se vorbeşte [în sutre] despre înălțimea lui Amida, Maestrul învățăturii în Tărâmul Pur, aceasta se referă la un aspect al corpului desăvârşit al metodelor pline de compasiune. Un Buddha, fiind iluminat şi trezit către natura adevărată a Dharmei, nu are formă lungă sau scurtă, pătrată sau rotundă şi nici culoare, albastră, galbenă, roşie, albă sau neagră; cum aşadar să i se poată determina mărimea?

Se spune [în sutre] că recitând nembutsu, adeptul vede un Buddha transformat. În ceea ce priveşte acest lucru, stă scris [în scripturi] că recitând nembutsu de mai multe ori adeptul vede un mare Buddha şi recitând nembutsu de mai puține ori vede un Buddha mic. Probabil că afirmația de mai sus a fost greşit legată de această idee.

Mai departe, se poate spune că a face ofrande reprezintă practica paramita a carității[52]*. Dar oricât de prețioasă ar fi o comoară pe care adeptul ar aduce-o ofrandă înaintea lui Buddha sau ar oferi-o unui învățător, aceasta este nesemnificativă dacă el nu are shinjin. Şi chiar dacă cineva nu ar dona nici măcar o singură foaie de hârtie sau o jumătate de bănuț către sangha, dacă îşi oferă inima sa Puterii Celuilalt, iar shinjinul său este adânc şi profund, acela este în concordanță cu intenția principală a Legământului.*

Oare nu cumva acei oameni urmăresc până la urmă doar să-şi intimideze colegii de practică folosind ca pretext învățătura lui Buddha şi fiind motivați doar de dorințe lumeşti?”.

***

Am zâmbit când am citit prima oară acest capitol. Cum ar putea să îşi imagineze cineva că banii pe care îi donează influențează mărimea pe care o va avea ca Buddha în Tărâmul Pur?
Nu am crezut că o astfel de înțelegere greşită ar putea să apară în mințile unora din vremea lui Yuien-bo. Însă, dacă ne uităm cu atenție în jurul nostru, ne dăm seama că până şi în zilele noastre au existat şi există atâția falşi guru şi învățători care profită de credulitatea şi dedicația adepților, luându-le banii sau şi mai rău, abuzând fizic şi psihic de aceştia. Mintea omenească nu este întotdeauna atât de puternică şi rezistentă precum ne place să credem şi nu se ştie niciodată cum, într-un moment de slăbiciune, altcineva ar putea să profite de noi.

---

[51] Sangha este comunitatea discipolilor lui Buddha, laici şi preoți deopotrivă.

[52] Dana-paramita în sanscrită; prima dintre Cele Şase Paramita (perfecțiuni sau discipline) necesare cuiva pentru a deveni un Buddha prin el însuşi. Este practica de a oferi diverse lucruri celorlalți, materiale sau mentale. Celelalte paramita sunt: etica şi comportamentul perfect (sila), perseverența (ksanti), silința (virya), meditația (dhyana) şi înalta înțelepciune (prajna)

Opinia mea este că putem foarte uşor să ne punem la adăpost de acest gen de falşi învăţători care nu vor altceva decât banii noştri sau alte avantaje lumeşti, văzând aspectul amuzant şi straniu al acestor declaraţii şi bineînţeles, cunoscând noi înşine învăţătura. Trebuie să studiem textele sacre şi să comparăm întotdeauna ce citim acolo cu vorbele cutărui sau cutărui preot sau maestru.

Mai întâi de toate, este o chestiune banală şi de bun simţ faptul că Buddheitatea nu depinde de bani. Cum ar putea banii să determine ceva legat de viitoarea naştere în Tărâmul Pur unde vom deveni Buddhaşi? Imaginaţi-vă cât de amuzant ar fi să vedem acolo Buddha de mărimi diferite, în funcţie de cât de mari sunt conturile deschise în Tărâmul Pur de pe vremea când încă aparţineau lumii suferimţei! Aşa ceva este într-adevăr absurd, însă nu numai din cauza unor argumente de bun simţ, ci şi a învăţăturii despre ce este un Buddha şi ce înseamnă Tărâmul Pur.

Amida este descris în multe feluri în sutre iar uneori apare într-adevăr înfăţişat ca având manifestări fizice uriaşe. Aceste modalităţi de a-l descrie se referă la forma lui Sambhogakaya (transcendentă) ori *„corpul desăvârşit al metodelor pline de compasiune”* [53]. Aceasta, precum orice formă luată de Buddha Amida sunt manifestări ale Iluminării sale pentru a ajuta şi călăuzi fiinţele sensibile. De asemenea, Amida are, precum orice Buddha, o natură ultimă, dincolo de orice formă şi care nu este *„pătrată sau rotundă”*, nu are *„nici culoare, albastră, galbenă, roşie, albă sau neagră”*.

Când ne naştem în Tărâmul Pur şi devenim Buddhaşi, vom fi de asemenea, capabili să manifestăm diferite corpuri transcendente de mărimi şi forme diferite pentru a ajuta toate fiinţele, sălăşluind în acelaşi timp în adevărata „natură Dharma” care este dincolo de orice descriere şi formă. Însă această atingere a Buddheităţii în Tărâmul Pur şi diferitele manifestări pe care vom putea să le avem pentru a ajuta fiinţele sunt efectul transferului de merit de la Amida către noi sub forma credinţei (shinjin) şi a nembutsului credinţei. Nimic din ceea ce ne aparţine nu poate adăuga ceva transferului de merit de la Amida.

De asemenea, un practicant nembutsu poate avea sau nu, viziuni cu Buddha Amida în timpul acestei vieţi. Acestea pot fi diferite de la un om la altul, însă a avea viziuni nu este deloc o necesitate pentru naşterea în Tărâmul Pur. Unii recită Numele de mai multe ori sau folosesc metoda nembutsului meditativ, alţii practică tehnici contemplative descrise în sutre alături de nembutsul recitativ, etc.
Viziuni ale Tărâmului Pur şi Buddha Amida pot apărea înaintea practicantului, însă chiar aceste viziuni sunt posibile numai datorită Puterii lui Amida, nu a practicantului. Aceasta trebuie foarte bine înţeles.

Probabil unii oameni, auzind că viziunile sunt posibile, leagă asta de practica generozităţii, ca şi cum cu cât donează mai mulţi bani, cu atât mai mult merită să vadă un mare Buddha sau să devină ei înşişi un mare Buddha în Tărâmul Pur. Este amuzant cum o minte neiluminată, fără shinjin şi care nu înţelege că fiecare realizare autentică vine de la Amida, poate face astfel de conexiuni şi interpretări greşite.

[53] Vezi articolul „Despre Buddha Amida şi Tărâmul său Pur” de la sfârşitul acestei lucrări.

De asemenea, a aduce ofrande este într-adevăr util în ajutorarea învăţătorilor şi centrelor Jodo Shinshu care propovăduiesc Dharma, însă ea trebuie motivată numai de recunoştinţă. Nu ne putem folosi de ofrande şi donaţii pentru a adăuga ceva la lucrarea lui Amida şi pentru a influenţa naşterea noastră ca Buddhaşi în Tărâmul Pur.

Donaţiile şi atingerea Buddheităţii în Tărâmul Pur sunt două lucruri complet diferite. Practicarea generozităţii către ceilalţi sau Cele Trei Comori[54] poate aduce rezultate benefice în această viaţă datorită legii cauzei şi efectului, însă pentru a atinge Buddheitatea numai o cauză pură este efectivă, iar aceasta este shinjin sau credinţa în Buddha Amida.
Donaţia este o cauză lumească, în timp ce shinjinul este una din afara lumii ori supralumească, plantată în noi de transferul de merit de la Buddha Amida.
Prima ne poate influenţa numai această viaţă, însă nu are niciun efect în ceea ce priveşte libertatea ultimă. A da sau a nu da bani imaginilor lui Buddha, învăţătorilor şi centrelor Jodo Shinshu nu are nicio importanţă[55]. Numai shinjin este adevărata cauză a eliberării noastre din naştere şi moarte.
Cei care susţin altceva se folosesc ca *„pretext de învăţătura lui Buddha”* şi sunt *„motivaţi doar de dorinţe lumeşt”*.

[54] Buddha, Dharma, Sangha (comunitatea).

[55] Acesta este de asemenea, unul din motivele pentru care am stabilit că nu există şi nu vor exista niciodată taxe de acces în dojo-urile şi templele Jodo Shinshu din ţara noastră.

Postfața Tannisho

„Fiecare dintre afirmațiile discutate mai sus apar ca rezultat al abaterilor de la adevăratul shinjin. După cum povestea odată regretatul nostru Maestru, în timpul lui Honen Shonin, printre mulții adepți ai acestuia, existau câțiva care aveau același shinjin ca Honen şi din cauza acestui lucru, Shinran a devenit implicat într-o dezbatere cu unii colegi de practică. Totul s-a întâmplat în felul următor:

Shinran a declarat: « Shinjinul meu şi al Maestrului meu sunt la fel ».
Seikan-bo, Nembutsu-bo şi alți colegi de practică au întrebat: « Cum se poate ca shinjinul tău să fie la fel cu cel al Maestrului? ».

Shinran a răspuns: « Maestrul nostru este foarte înțelept şi erudit aşa că aş greşi dacă aş pretinde că semăn cu el în aceste privințe, dar în ceea ce priveşte shinjinul, care este cauza naşterii noastre, nu există nici o diferență. Shinjinul Maestrului şi shinjinul meu sunt unul şi același lucru ».

Totuşi, ceilalți erau neîncrezători, întrebându-se cum de se poate întâmpla una ca asta. Aşa că până la urmă au decis să aducă această chestiune înaintea lui Honen pentru a vedea cine are dreptate.

Când au prezentat problema în detaliu, Maestrul Honen a spus: « Shinjinul meu mi-a fost acordat de Amida; la fel şi cel al lui Zenshin-bo [Shinran]. De aceea ele sunt unul şi același lucru. Un om care are un shinjin diferit cu siguranță că nu va merge în Tărâmul Pur în care merg eu ».
Astfel se pare că printre adepții practicii unice a nembutsului sunt şi acum unii care nu au același shinjin ca Shinran.

Deşi toate cele de mai sus nu sunt decât repetări ale aceloraşi cuvinte, am hotărât să le înregistrez aici. În timp ce picătura de apă a vieții abia se mai ține de această frunză uscată care sunt eu, îmi aplec urechea către îndoielile celor care mă însoțesc de-a lungul Căii şi le împărtăşesc şi lor din cuvintele Maestrului Shinran. Dar mă plâng de faptul că după ce ochii mei se vor închide pentru totdeauna cu siguranță că vor apărea confuzii în ceea ce priveşte învățătura. Dacă veți fi induşi în eroare de oameni care susțin astfel de viziuni precum cele de mai sus[56], citiți cu atenție scrierile sfinte care sunt în concordanță cu gândirea regretatului nostru Maestru şi pe care el însuşi obişnuia să le citească. În general, în scripturi, ceea ce este adevărat şi real şi ceea ce este adaptabil şi provizoriu se află amestecate. A abandona ceea ce este adaptabil şi provizoriu şi a alege ceea ce este real şi adevărat reprezintă intenția fundamentală a Maestrului. Trebuie să fiți atenți să nu înțelegeți niciodată greşit scrierile sacre. Am selectat în cele ce urmează, câteva pasaje importante şi de autoritate şi le-am adăugat ca model la acest volum.

Maestrul spunea adeseori:

« Când mă gândesc profund la Legământul lui Amida ce a apărut din cinci kalpa de contemplație profundă, îmi dau seama că a fost făcut în întregime doar pentru mine

[56] Viziunile greşite combătute în toate capitolele Tannisho.

însumi. Şi cât sunt atunci de recunoscător Legământului Principal în care Amida s-a hotărât să mă salveze, în ciuda faptului că port această karmă grea ».

Reflectând acum din nou asupra acestor gânduri intime ale lui Shinran, îmi dau seama că nu diferă în nici un aspect de acele cuvinte prețioase ale lui Shan-tao:

« Priveşte-te pe tine însuți ca pe o ființă ignorantă şi posesoare a unei karme negative, prinsă în naştere şi moarte, mereu afundându-se şi mereu rătăcind în lumea transmigrației de nenumărate kalpa şi neavând nici o condiție prin care ar putea ajunge la eliberare ».

Aşadar, cât de recunoscător sunt pentru cuvintele lui Shinran, în care se dă pe el însuşi drept exemplu pentru a ne face pe noi să înțelegem că ne aflăm în iluzie, necunoscând adâncimile karmei noastre negative ori imensa bunăvoință a lui Amida.

De fapt, eu însumi şi alții ca mine, discutăm doar despre bine şi rău, neluând în seamă bunăvoința lui Amida. Shinran spunea, printre altele:

« Eu nu ştiu nimic despre bine şi rău. Pentru că dacă aş fi ştiut pe deplin, precum Tathagata Amida ştie, că o faptă este bună, atunci aş fi cunoscut ce este binele. Dacă aş fi ştiut pe deplin precum Tathagata ştie, că o faptă este rea, atunci aş fi cunoscut ce este răul. Dar pentru o ființă ignorantă şi plină de patimi oarbe din această lume trecătoare – această casă arzând – toate lucrurile, fără nici o excepție, sunt false şi lipsite de conținut, toate sunt neadevărate şi nesincere. Doar nembutsu este singurul adevărat şi autentic ».

Într-adevăr, eu însumi şi ceilalți, vorbim numai neadevăruri unii către alții. Aceasta este cu adevărat regretabil. Când, în ceea ce priveşte rostirea nembutsului, discutăm despre natura shinjinului sau explicăm acest termen celorlalți, îi atribuim lui Shinran cuvinte pe care chiar nu le-a spus niciodată, pentru a-i face pe alții să tacă şi pentru a rezolva controversele în favoarea noastră. Asta este cu adevărat trist şi regretabil. Chestiunea aceasta trebuie să fie foarte atent cumpănită şi înțeleasă.

Acestea sunt fără nici o îndoială, propriile mele cuvinte, dar din moment ce nu sunt un cunoscător al discursurilor din sutre şi al comentariilor şi nu pot înțelege profunzimea scripturilor, fără îndoială că ele par prosteşti. Totuşi, amintindu-mi a suta parte – doar un fragment – din ceea ce a spus regretatul nostru Maestru, am pus aceste amintiri pe hârtie. Ce trist ar fi să zăbovim în tărâmul de graniță în loc să ne naştem direct în tărâmul împlinirii, deşi avem şansa să spunem nembutsu. Pentru a nu exista nici o diferență în shinjinul colegilor de practică, am luat penelul şi cu lacrimi în ochi am scris aceste cuvinte. Fie ca această lucrare să se numească « Tannisho – Plângere împotriva abaterilor de la adevăratul shinjin ».
Să nu fie arătată oricui şi fără discernământ"[57].

[57] Yuien-bo avertizează că această lucrare poate fi greşit înțeleasă de către cei care nu sunt încă pregătiți să se deschidă față de mesajul Legământului Principal al lui Amida. În acelaşi spirit, Maestrul Rennyo a adăugat următoarele cuvinte la una din copiile Tannisho păstrate până astăzi: *„Această scriere sacră este o scriptură foarte importantă în tradiția noastră. Să nu fie arătată fără discernământ acelora care le lipseşte binele karmic din trecu"*. Însă, în zilele noastre, Tannisho a fost tradus şi tipărit în multe limbi de circulație internațională, el fiind accesibil atât celor pregătiți, cât şi celor nepregătiți să accepte învățătura sa minunată. Am decis să scriu acest comentariu tocmai pentru că nu

Comentariu la postfață (partea întâi) – motivul scrierii Tannisho

Yuien-bo începe şi sfârşeşte această postfață reafirmând motivul scrierii Tannisho – pentru a şterge îndoielile colegilor de practică şi a lupta împotriva divergențelor de la adevărata învățătură lăsată de Shinran Shonin. Toate problemele discutate de el în Tannisho apar datorită faptului că oamenii nu aveau acelaşi shinjin (credință) ca Shinran. Despre această chestiune – a avea acelaşi shinjin ca Shinran – el spune în mod repetat că este de cea mai mare importanță. Shinjinul, atât al nostru cât şi al lui Shinran sau al lui Honen, este primit de la Amida, însă el apare numai după ascultarea adevăratei învățături. Fără a asculta şi accepta adevărata învățătură, nu putem primi shinjin de la Amida.

Yuien-bo spune în prefață:

„Pentru că oare cum este posibilă intrarea prin unica poartă a practicii uşoare dacă nu ajungem să ne bazăm cu bucurie pe un învățător adevărat pe care condițiile ne fac să-l întâlnim?”.

Aşadar, pentru a asculta învățătura avem nevoie de un învățător adevărat, iar acesta este Shinran Shonin. El este cel care a clarificat pentru noi tot ceea ce trebuie să ştim despre salvarea lui Amida. Îndeplinind această foarte importantă sarcină, el a pus deoparte învățăturile provizorii din timpul vieții lui Buddha Shakyamuni, utile pentru un număr limitat de persoane şi a arătat adevăratul motiv al venirii lui în această lume.

Într-una din scrisorile sale, Shinran clasifică învățăturile buddhiste în conformitate cu *„două forme de relevanță: prima, relevanță limitată; a doua, relevanță universală”*. Apoi spune: *„Tărâmul Pur este învățătura de relevanță universală”*.

Shinran nu a afirmat niciodată că restul practicilor şi metodelor buddhiste sunt proaste, însă dacă luăm în considerare adevăratele capacități ale ființelor, nembutsul credinței în Buddha Amida este singura accesibilă tuturor, deoarece nu cere nimic din partea practicantului.
Toate celelalte metode prezentate de Shakyamuni, cu excepția credinței exclusive în Buddha Amida, sunt bune în ele însele, doar că nu toate ființele sunt capabile să le practice şi să atingă Iluminarea prin ele. De aceea, ele sunt de relevanță limitată, în timp ce metoda atingerii Buddheității prin credința în Buddha Amida este de relevanță universală.

Când studiem Dharma Jodo Shinshu observăm că Shinran sau Rennyo Shonin nu au vorbit despre multe din învățăturile sau practicile buddhiste accentuate în sutrele Mahayana sau în alte şcoli. Spre exemplu, nu au insistat asupra preceptelor, atât de mult accentuate în alte confesiuni buddhiste sau în sutre diferite de cele trei principale ale Tărâmului Pur. De ce au procedat astfel? Este simplu – deoarece

---

îmi este indiferent modul în care diferite părți ale sale pot fi înțelese de începători, adepți ai şcolii noastre sau publicul larg.

învățăturile despre precepte nu sunt utile[58] pentru astfel de ființe ca noi înşine, incapabile de a atinge Buddheitatea prin ele.
De asemenea, nu au recomandat diferitele metode de meditație şi contemplație, nici chiar cele prezente în Sutra Contemplației asupra lui Buddha Amida, iar motivul este acelaşi.
Din contră, Honen, Shinran şi Rennyo au privit Legământul Principal al lui Amida ca fiind de cea mai mare importanță. Shinran a considerat Marea Sutră despre Buddha Amida ca fiind motvul apariției lui Shakyamuni în această lume deoarece în aceasta se spune istoria lui Buddha Amida şi a Legământului său Principal.

Din toate învățăturile buddhiste, Shinran a considerat cuvintele Legământului Principal ca fiind cele mai importante din tot buddhismul, iar nembutsul credinței, cea mai importantă practică.

Dacă ne numim pe noi înşine discipoli ai lui Shinran, trebuie să fim loiali intenției sale, adică să abandonăm încrederea în celelalte practici şi învățături ale lui Shakyamuni care nu corespund cu Legământul Principal şi salvarea nediscriminatoare a lui Buddha Amida.
Yuien-bo ne încurajează să procedăm astfel:
„A abandona ceea ce este adaptabil şi provizoriu şi a alege ceea ce este real şi adevărat reprezintă intenția fundamentală a Maestrului” [59].

Asta deoarece metoda bazării exclusive pe Amida este de relevanță universală, cu adevărat capabilă de a salva toate ființele, indiferent de capacitățile lor.
El ne avertizează: *„în general, în scripturi, ceea ce este adevărat şi real şi ceea ce este adaptabil şi provizoriu se află amestecate”* şi că trebuie să fim atenți să nu înțelegem niciodată greşit scrierile sacre.
Din contră, spune el, ar trebui să citim cu atenție *„scrierile sfinte care sunt în concordanță cu gândirea regretatului nostru Maestru şi pe care el însuşi obişnuia să le citească”*.

Shinran Shonin, asemenea lui Honen sau Rennyo, a fost capabil să distingă între diferitele practici şi învățături prezentate de Shakyamuni şi să aleagă numai Marea Sutră care conține Legământul Principal şi nembutsul credinței. Ceea ce el a ales este suficient pentru ca noi să ne naştem în Tărâmul Pur al lui Amida şi să devenim Buddhaşi, scăpând odată pentru totdeauna din naştere şi moarte.

Este vital ca noi, adepții Jodo Shinshu, să avem acelaşi shinjin ca Shinran şi Honen, însă nu îl putem primi dacă urmăm alte învățături şi practici sau înțelegem greşit învățătura despre Amida.

[58] Nu sunt utile în sens ultim, adică nu ne pot ajuta să atingem Buddheitatea prin noi înşine. Asta nu înseamnă că în Jodo Shinshu preceptele sunt discreditate. Din contră, suntem încurajați să facem tot ce putem pentru a le respecta în viața de fiecare zi, dar nu cu intenția de a adăuga în acest fel, ceva la Puterea lui Amida, singura care ne conduce spre Iluminarea supremă.
[59] Shinran a considerat că toate învățăturile lui Shakyamuni în afară de încrederea în Buddha Amida au fost predate în mod provizoriu pentru o perioadă scurtă de timp când mulți puteau atinge Iluminarea prin ele, sau pentru cei care nu sunt încă pregătiți să se încreadă în Amida.

Comentariu la postfață (partea a doua) – shinjinul nostru şi cel al maeştrilor este acelaşi

Adeseori m-am simțit mic şi insignifiant în comparație cu marii maeştri buddhişti din trecut, apoi descurajat că nu voi atinge niciodată ceea ce ei au atins, indiferent cât de mult aş lucra asupra mea. Buddhismul părea pentru mine asemenea unei încercări sportive în care unii sunt mai buni sau mai plini de succes decât alții. Imagini cu buddhişti calmi, aşezați în posturi de meditație, rostind cuvinte înțelepte sunt atât de comune în revistele buddhiste şi în opiniile deja formate despre buddhism ale multor europeni.
Toți vor să fie asemenea marilor maeştri din alte vremuri, iar unii chiar ajung să le copieze cuvintele şi acțiunile, uitând că nu sunt ca ei, iar vorbele şi faptele lor nu provin din aceeaşi minte sau stare mentală ca a acestora.

În opinia mea, cei mai mulți dintre buddhiştii de azi nu sunt altceva decât maimuțe ce imită cuvintele şi gesturile marilor practicanți din trecut, fără să aibă însă înțelepciunea şi compasiunea lor.
Este mult mai uşor să vorbeşti despre vid, citând spre exemplu, scrierile lui Nagarjuna[60] pe această temă, dar a sălăşlui cu adevărat în sunyata (vid) de unde apare adevărata compasiune, rămâne imposibil pentru buddhiştii de azi.
Aşadar, nu putem spune că cineva are aceeaşi înțelepciune ca Nagarjuna doar pentru că îi citeşte scrierile şi le poate explica celorlalți.
În acelaşi fel, maestrul Honen era un foarte bun cunoscător al canonului Mahayana, pe care se zice că îl citise de mai multe ori până când în cele din urmă a ajuns să se încreadă cu simplitate în Buddha Amida. Foarte puțini puteau să îl egaleze în cunoştințe, dacă nu cumva nimeni.

Mulți dintre noi nu suntem în stare să avem aceleaşi cunoştințe despre sutre ori înțelepciunea unui călugăr obişnuit care a trecut examenele unei universități monahale, cu atât mai mult să ne comparăm cu Honen sau chiar Nagarjuna!
Ce călugăr buddhist din zilele noastre poate afirma că are aceeaşi înțelepciune ca Nagarjuna, Vasubandhu, Shan-tao sau Honen?
Într-adevăr, ar fi un semn de mândrie exagerată pentru cel ce s-ar privi pe sine însuşi ca egalul acestor mari practicanți.

Cu toate acestea, datorită dezbaterii relatate în postfața Tannisho dintre Shinran şi unii colegi de practică, observăm că nu este nicio problemă dacă nu avem înțelepciunea şi cunoştințele maeştrilor din trecut. Asta este într-adevăr o veste minunată!

Imaginați-vă toți acei oameni care îl contraziseră pe Shinran, aşteptând răspunsul lui Honen şi starea de şoc pe care au avut-o când acesta le-a răspuns:

„Shinjinul meu mi-a fost acordat de Amida; la fel şi cel al lui Zenshin-bo [Shinran]. De aceea ele sunt unul şi acelaşi lucru. Un om care are un shinjin diferit cu siguranță că nu va merge în Tărâmul Pur în care merg eu”.

[60] Celebru maestru Mahayana din secolul al doilea, considerat de către multe şcoli buddhiste al doilea ca importanță după Shakyamuni. Primul patriarh din India al şcolii Jodo Shinshu. Este cunoscut mai mult pentru scrierile sale despre natura ultimă a tuturor lucrurilor decât pentru devoțiunea față de Amida.

„Ce?!?" – sunt sigur că şi-au spus asta în mintea lor în timp ce Shinran a auzit exact răspunsul pe care se aştepta să îl primească.
Deşi era foarte respectuos cu Maestrul lui şi perfect conştient de înţelepciunea şi vastele cunoştinţe pe care acesta le avea, ştia în acelaşi timp că Amida nu face nicio diferenţă în activitatea sa de salvare a fiinţelor între calităţile sau defectele lor. Mesajul Legământului Principal era foarte clar pentru el în lumina credinţei pe care o primise: cei care se încred în Amida, rostesc Numele său şi vor să se nască în Tărâmul lui Pur, vor merge acolo. Nimic altceva nu mai este necesar, nicio menţiune despre vreo cunoştinţă sau înţelepciune specială nu poate fi găsită în Legământul Principal. Doar încredeţi-vă în Amida şi lăsaţi-l să vă ducă în Tărâmul său Pur unde voi înşivă veţi deveni Buddhaşi.

Această credinţă simplă, care a fost ea însăşi determinată de Amida să apară în inimile noastre, este singura care ne duce în Tărâmul Pur. Această credinţă simplă este cea care ne face egali cu Honen, Nagarjuna, Vasubandhu, Shan-tao şi toţi marii maeştri care au crezut în Buddha Amida. Nu avem cunoştinţele şi înţelepciunea lor, dar împărtăşim aceeaşi credinţă simplă (shinjin) prin care mergem în acelaşi Tărâm Pur ca şi ei.

Ce minunat este acest lucru! Ce uşurare să aud că nu mai are rost să mă compar cu maeştrii din trecut, să mă descurajez pentru că nu voi avea niciodată aceleaşi realizări ca şi ei, irosind în van şansa de a mă naşte în trup de om![61]
Am acum garanţia că voi deveni un Buddha şi voi termina odată pentru totdeauna cu această mizerie şi suferinţă permanentă. Iar pentru asta nu am nevoie decât să mă încred în Amida!

Nu putem deveni înţelepţi, nu putem nici măcar să avem o minte calmă de-a lungul unei singure zile, nu putem respecta preceptele, nu ştim toate sutrele şi comentariile şi cu toate acestea, vom deveni Buddhaşi doar prin credinţa în Amida! Ce altceva mai vrei în această viaţă, tu cititor al acestor rânduri preocupat de spiritualitate? De ce ai trecut la buddhism dacă nu eşti gata să devii un Buddha şi să termini definitiv cu suferinţele şi mizeriile nesfârşite inerente unei persoane neiluminate? De ce să îţi petreci viaţa inutil, căutând o înţelepciune pe care nu o vei găsi niciodată, de ce să îţi umpli capul cu citate buddhiste inteligente spuse de alţii despre vid, natura de Buddha, etc, de ce să vorbeşti despre virtuţi pe care nu le vei avea niciodată, de ce toate acestea când poţi intra în stadiul de asigurat de Nirvana doar prin credinţa în Amida….

Încrede-te acum, şi la sfârşitul vieţii vei deveni un Buddha în Tărâmul Pur! Aceasta este promisiunea lui Amida, prezentată nouă de Buddha Shakyamuni în Marea Sutră, iar nu o filosofie sofisticată pe care unii oameni o pot înţelege, în timp ce alţii, nu.

Această promisiune a lui Amida este singurul lucru pe care ai nevoie să îl cunoşti din tot buddhismul. Această credinţă simplă, iar nu altceva te va face să devii un Buddha.

[61] În buddhism se consideră că naşterea în formă umană este una foarte rară însă foarte avantajoasă pentru practicarea Dharmei.

Este păcat că Nagarjuna, marele înțelept, considerat al doilea Buddha după Shakyamuni, este cunoscut de către mulți numai datorită complicatelor sale explicații despre vid, în timp ce puțini ştiu că el a fost de asemenea un credincios al lui Amida, spunând în ale sale „Doisprezece adorații" (Junirai):

„Cu veneraţie mă plec înaintea lui Amida, Cel Înţelept,
Cel mai Onorat din lume, venerat de oameni şi zei.
Tu cel ce sălăşlueşti în minunatul Tărâm al Păcii şi Beatitudinii,
Înconjurat de nenumăraţi copii ai Buddhaşilor".

„Mă prosternez până la pământ şi îl ador pe Amida, Cel Sfânt" – acesta este modul în care a ales să își încheie fiecare vers din „Cele doisprezece adorații", terminând acest imn prin aspirația de a se naşte în Tărâmul Pur.
Aşadar, Nagarjuna a avut o credință simplă în Amida şi prin această credință s-a născut în Tărâmul Pur. Exact de asta ai şi tu nevoie, nimic mai mult.

De asemenea, Vasubandhu, marele exponent al învățăturilor buddhiste Yogacara, s-a bazat cu credință pe Amida, spunând:

„O tu, Cel mai Onorat din lume, mă refugiez din toată inima mea în Tathagata al luminii fără de oprelişti ce străluceşte în toate cele zece direcţii şi aspir să mă nasc în Tărâmul Păcii şi Beatitudinii"[62].

Maestrul Shan-tao, cel care a practicat cu success tehnicile de contemplație şi vizualizare în conformitate cu Sutra Contemplației, a avut aceeaşi credință simplă în Buddha Amida.

Maestrul Honen, care ştia pe de rost multe sutre Mahayana şi a respectat cu strictețe preceptele de călugăr toată viața sa, a spus că adevărata învățătură buddhistă pe care a propovăduit-o *„nu este altceva decât a rosti cuvintele « Namo Amida Butsu » cu siguranța că spunându-le ne vom naşte în Tărâmul Pur (…). Dacă credința voastră se bazează pe altceva decât aceasta, nu veți fi primiți de Compasiunea celor doi Buddhaşi*[63] *ci veți rămâne în afara Legământului Principal".*
Cât de apropiate sunt aceste cuvinte de cele înregistrate în Tannisho:

„Un om care are un shinjin diferit cu siguranță că nu va merge în Tărâmul Pur în care merg eu".

Aşadar, după cum vedeți, toți aceşti mari maeştri nu au considerat niciodată că înțelepciunea sau cunoştințele lor sunt cauza naşterii în Tărâmul Pur. Din contră, au procedat asemenea încurajărilor maestrului Honen din testamentul său:

„Cei care acceptă nembutsu cu credință, indiferent cât ar fi de versați în învățăturile din timpul vieții lui Buddha, să se considere pe ei înşişi analfabeți, proşti şi fără nici o pretenție de înțelepciune şi să recite din toată inima nembutsu alături de credincioşii obişnuiți şi fără prea multă cultură, bărbați sau femei".

[62] Citat din lucrarea sa, „Discurs despre Tărâmul Pur"
[63] Cei doi Buddhaşi: Shakyamuni (Buddha istoric) şi Amida, cel recomandat de Shakyamuni ca obiect al credinței şi refugierii oamenilor obişnuiți.

Primind credința în Buddha Amida devenim cu toții asigurați de naşterea în Tărâmul Pur, indiferent că suntem înțelepți sau proşti, avem multe cunoştințe ori ştim numai cuvintele Legământului Principal, respectăm preceptele sau greşim adeseori. Numai datorită lui Amida vom deveni Buddhaşi. Cauza Buddheității noastre este în mâinile lui Amida, nu în ale noastre. Aceasta este învățătura ultimă a lui Shakyamuni, adevăratul motiv al apariției lui în această lume şi scopul vieții lui Shinran.

Comentariu la postfață (partea a treia) – Legământul Principal este doar pentru tine însuți

Yuien-bo citează un fragment din spusele lui Shinran care sunt foarte aproape de inima mea:

„Când mă gândesc profund la Legământul lui Amida ce a apărut din cinci kalpa de contemplație profundă, îmi dau seama că a fost făcut în întregime doar pentru mine însumi. Şi cât sunt atunci de recunoscător Legământului Principal în care Amida s-a hotărât să mă salveze, în ciuda faptului că port această karmă grea".

Aceste cuvinte demonstrează că religia este ceva foarte intim şi personal. Dacă nu ajungi să realizezi că învățătura ți se adresează ție personal, totul este în zadar. Tratează Dharma ca şi cum Shakyamuni, Amida, Avalokitesvara[64], Mahasthamaprapta, Shinran, Rennyo şi toți patriarhii îți vorbesc direct. Gândeşte-te că se află înaintea ta. Iar aceasta nu este un simbol sau o metaforă ci adevărul adevărat. Percepe învățătura ca fiind o relație exclusivă, intimă, prietenoasă, maternă între tine şi Buddha Amida. Tathagata nu tratează ființele sensibile ca numere ci i se adresează fiecăruia individual, aşadar relația lui cu tine este asemenea celei dintre mamă şi copil.
Gândeşte-te că Buddha Amida se adresează suferinței tale personale, tuturor formelor pe care aceasta o manifestă în viața ta şi că doreşte să te vindece odată pentru totdeauna.

Adaugă numele tău la cuvintele *„Când mă gândesc profund la Legământul lui Amida ce a apărut din cinci kalpa de contemplație profundă, îmi dau seama că a fost făcut în întregime doar pentru mine însumi"* şi spune, *„îmi dau seama că a fost făcut în întregime doar pentru mine însumi – Mihai, Cristi, Ion, Ioana, George, etc"*.
De asemenea, îți poți spune ție însuți, *„cât sunt atunci de recunoscător Legământului Principal în care Amida s-a hotărât să mă salveze pe mine* – numele tău - *în ciuda faptului că port această karmă grea"*.
Asta deoarece Amida s-a gândit la tine personal când a făcut legămintele sale şi a practicat ca Bodhisattva timp de atâți kalpa.

Buddhaşii nu sunt figuri mitologice, simboluri sau caractere fictive, ci persoane reale şi Iluminate care nu se închid în natura lor ultimă (Dharmakaya), ci vin în întâmpinarea ta ca prieteni adevărați, având grijă de tine până ce devii liber de naştere şi moarte.
Buddhismul este o relație personală între tine şi Buddhaşi, mai ales între tine şi Buddha Amida. Niciodată nu mergi singur, drag prieten, din moment ce te-ai refugiat în Buddha Amida. Te rog, meditează asupra acestui lucru.

Din păcate, în loc să realizeze aspectul profund matern şi plin de compasiune al buddhismului, prea mulți căutători spirituali ai zilelor noastre îşi pierd vremea în gânduri de evoluție personală, holbându-se la soarele Iluminării descris în cărți, în timp ce nu reuşesc să vadă că picioarele şi întregul lor corp sunt afundate în rahatul iluziilor şi karmei negative. Mă întreb, oare ce şansă de a ajunge la soare prin sine

[64] Bodhisattva al Compasiunii (Kannon în japoneză). Alături de Bodhisattva Mahasthamaprapta (Seishi în japoneză) îl asistă pe Buddha Amida.

însuşi, are o persoană care a trăit în întuneric timp de atâtea kalpa, doar prin faptul că vorbeşte despre soare. În ţările europene, buddhismul puterii personale are atât de mult succes deoarece oamenilor le place să vorbească mult despre Iluminare şi eliberarea finală, despre natura ultimă a lucrurilor şi despre vid, deoarece asemenea maimuţelor preferă să îi copieze într-un mod superficial pe maeştrii din trecut şi să se holbeze la ideal fără să conştientizeze adevăratele lor capacităţi şi situaţia disperată în care se află. Ei nu cunosc nimic despre adevărata Compasiune a Buddhaşilor şi cât de departe poate aceasta să meargă pentru a-i duce către Buddheitate. În loc de asta, se pierd în învăţături provizorii de genul, „Buddhaşii sunt doar ghizi şi învăţători" sau „trebuie să fii propria ta lumină", ignorând adevăratele capacităţi ale acestei epoci, aflată la 2500 ani depărtare de prezenţa fizică a lui Shakyamuni şi a oamenilor ce trăiesc în ea sau, aşa cum am spus, fiind inconştienţi de faptul că Buddhaşii nu sunt nemişcaţi în înţelepciunea şi libertatea lor, ci întotdeauna prezenţi şi activi asemenea unor mame la căpătâiul copiilor bolnavi. Ei nu realizează cât de mult au nevoie de mâna întinsă către ei de Buddha numit Amida, care a jurat în mod special că va salva astfel de oameni precum noi înşine. Aşa cum spune Yuien-bo în postfaţa Tannisho: *„ne aflăm în iluzie, necunoscând adâncimile karmei noastre negative ori imensa bunăvoinţă a lui Amida"*.

Cine este pregătit, în această lume plină de viziunea „măreţiei" noastre spirituale, să se vadă pe el însuşi în cuvintele Maestrului Shan-tao, citat de Yuien-bo:

„Priveşte-te pe tine însuţi ca pe o fiinţă ignorantă şi posesoare a unei karme negative, prinsă în naştere şi moarte, mereu afundându-se şi mereu rătăcind în lumea transmigraţiei de nenumărate kalpa şi neavând nici o condiţie prin care ar putea ajunge la eliberare".

Acesta este exact punctul de pornire în Jodo Shinshu, când realizezi că ai eşuat în atingerea eliberării spirituale prin tine însuţi. Aici ajunge în mod natural orice buddhist dedicat după o mai lungă sau scurtă călătorie prin diferite practici bazate pe puterea personală. Dacă în alte metode buddhiste începi prin a înţelege că toate fiinţele au natura de Buddha şi sunt în mod potenţial Buddhaşi, ceea ce este adevărat, dar irelevant pentru noi, în Jodo Shinshu începi cu înţelegerea profundă că pentru tine este imposibil să devii un Buddha bazându-te pe propriile puteri. Această conştientizare este puternică şi definitivă, fiind sigur că niciodată, nicicând, nu există vreo condiţie prin care să ajungi la eliberare.
Odată ce ai această convingere profundă despre tine însuţi, precum un alcoolic recunoaşte despre el că este incapabil şi acceptă ajutorul celorlalţi, nu mai continui să pierzi vremea cu gânduri despre propria evoluţie personală, ci devii pregătit să accepţi mâna pe care Buddha a întins-o către tine.
Discuţii superficiale despre bine şi rău pot fi lăsate deoparte, pentru cei care vor să îşi ocupe mintea cu ele, dar pentru tine, numai mâna ajutătoare a lui Amida este tot ceea ce contează.

Comentariu la postfață (partea a patra) - doar nembutsu este adevărat şi real

Adeseori am senzația că trăiesc într-o lume pe care nu o înțeleg cu adevărat şi pe care dacă ar fi să o descriu într-un singur cuvânt, acesta ar fi „haos". Mintea mea este haotică, la fel ca mințile celorlalți. Spre exemplu, niciodată nu am înțeles, indiferent cât de mult am încercat, de ce unele persoane m-au părăsit, până când într-un final am realizat că nu este nimic de înțeles.
Ar putea exista o înțelegere de ce oamenii fac cutare sau cutare lucru numai dacă aceştia ar avea o minte clară şi stabilă, însă ce ar putea cineva să înțeleagă dintr-o minte haotică, purtată încolo şi încoace de impulsuri karmice inconştiente şi imposibil de controlat… În haos nu se poate vedea o cale limpede cu un început şi un sfârşit, cu motivații clare de ce unele acțiuni sunt preferate, iar altele nu. De fapt, majoritatea oamenilor acționează fără să ştie de ce, conduşi de impulsuri puternice asemenea unor nebuni, iar tu de asemenea, nu eşti în toate mințile dacă îți imaginezi că ai putea cumva să găseşti o explicație a faptelor lor.
Bineînțeles, oamenii oferă o mulțime de scuze şi explicații pentru ceea ce fac, în special atunci când rănesc pe cineva, însă sfatul pe care eu îl dau, spre exemplu, celor care trec printr-un divorț, este să nu ia în seamă aceste explicații, să nu le asculte ca şi cum nu ar lua în serios argumentele unor persoane cu probleme psihice grave. Oamenii se rănesc instinctual unul pe altul deoarece sunt bolnavi mental, iar puterea tendințelor lor karmice negative este atât de copleşitoare încât nu există nicio şansă de a le opri.

Este ca şi cum ai locui în aceeaşi casă cu un nebun din naştere – aceasta este viața în samsara. Dar şi tu eşti la fel de nebun dacă speri că ai putea găsi vreo pace de durată sau urmă de rațiune în acest loc.

Pentru mine, cuvintele lui Shinran: *"în această lume trecătoare – această casă arzând – toate lucrurile, fără nici o excepție, sunt false şi lipsite de conținut, toate sunt neadevărate şi nesincere"*, ilustrează cel mai bine ceea ce am scris mai sus, ele fiind propriile mele experiențe şi gânduri despre lumea în care trăiesc.
Adeseori îmi repet aceste cuvinte ale lui Shinran în momentele grele când haosul, mizeria şi stupiditatea acestei lumi mă lovesc cu putere, în aşa fel încât îmi reînnoiesc conştientizarea asupra adevăratei naturi a locului unde sunt silit să viețuiesc datorită karmei mele trecute. Uneori mă încurajez cu gândul că pentru cineva care locuieşte în jungla amazoniană este normal să fie muşcat de țânțari şi că ar fi stupid să vrea ca lucrurile să fie diferite. La fel, aceasta fiind natura lumii în care trăiesc, este normal să sufăr.

Trăind în mijlocul unei atât de mari suferințe cu situații adverse care ne lovesc şi ne împiedică în fiecare zi, conduşi de impulsuri karmice inconştiente, cum am putea şti cu adevărat ce este bine şi ce este rău sau cum am putea vedea cu ochi limpezi şi calmi adevărata realitate de dincolo de aparențe?
Dacă cineva se află în mijlocul unei străzi înguste cu clădiri uriaşe la stânga şi la dreapta sa, cum poate el vedea întregul oraş? Cu adevărat nu poate percepe decât strada pe care merge şi unde îşi petrece întreaga viață, iar fără să zboare deasupra oraşului cu un avion sau elicopter nu va avea niciodată o viziune completă a oraşului. La fel stau lucrurile cu viziunea oamenilor obişnuiți şi viziunea unui Buddha. Prima este limitată de ignoranță, patimi oarbe şi diverse tendințe karmice, în timp ce ultima

este liberă şi nerestricționată de nimic. Acesta este, cred eu, înțelesul cuvintelor lui Shinran din prefață:

„Eu nu ştiu nimic despre bine şi rău. Pentru că dacă aş fi ştiut pe deplin, precum Tathagata Amida ştie, că o faptă este bună, atunci aş fi cunoscut ce este binele. Dacă aş fi ştiut pe deplin precum Tathagata ştie, că o faptă este rea, atunci aş fi cunoscut ce este răul”.

De fapt, spune el, *„pentru o ființă ignorantă şi plină de patimi oarbe din această lume trecătoare – această casă arzând – toate lucrurile, fără nici o excepție, sunt false şi lipsite de conținut, toate sunt neadevărate şi nesincere”*.
Nimic nu poate fi înțeles cu adevărat de o minte neiluminată ce duce o viață plină de suferință, asemenea focului, într-o lume impermanentă unde nu se poate baza pe nimic stabil, fizic sau mental.
Numai un singur lucru este adevărat şi demn de încredere în acest haos şi coşmar fără sfârşit – mâna ajutătoare întinsă de Buddha Amida sub forma nembutsului credinței, aşa cum ne asigură Shinran la sfârşitul acestei reale descrieri a vieții şi a lumii: *„doar nembutsu este singurul adevărat şi autentic”*.

Acest citat din Shinran mă ajută să trec prin viață cu o viziune clară a adevăratei sale naturi şi a căii pe care trebuie să o urmez. Sper că va avea şi asupra ta, cititorule, acelaşi efect.

Despre Buddha Amida şi Tărâmul său Pur

Încerc să explic aici în termeni simpli şi uşor de înțeles cine este Buddha Amida şi cum ar trebui să înțelegem Tărâmul Pur.
În primul rând, ce este un Buddha sau mai degrabă ce nu este?

Un Buddha nu este o ființă asemănătoare nouă, deşi la un moment dat a fost ca noi. Într-un binecunoscut dialog dintre un curios şi Buddha Shakyamuni, acesta din urmă este întrebat (redau din memorie):

„Eşti un om?"
„Nu", a răspuns Buddha.
„Eşti un spirit?"
„Nu"
„Eşti un zeu?"
„Nu"
„Atunci spune-mi ce eşti?"
„Sunt un Buddha".

Starea de om, zeu, spirit, etc, este limitată şi afundată în diferite tipuri de iluzii, aşadar greşim dacă afirmăm, spre exemplu, că un Buddha nu este altceva decât un om, pentru că starea pe care el a atins-o depăşeşte stadiul uman de evoluție. În special unii creştini „acuză" buddhismul de faptul că întemeietorul său ar fi doar un om sau chiar unii buddhişti spun că Buddha a fost om pentru a arăta în acest fel că noi nu promovăm închinarea la zei. Această variantă de prezentare a lui Buddha este falsă, deoarece, deşi înfățişarea unui Buddha poate fi omenească, starea pe care el o atinge şi în care sălăşluieşte este supremă în univers.

Goana permanentă a egoului condus de dorințe şi karmă, însoțit de suferință, naştere şi moarte, nu are sfârşit atât timp cât el nu atinge Iluminarea sau Trezirea. Un Buddha este cel care iese, evadează din această goană nebună. Cuvântul Buddha înseamnă „Trezitul", adică Trezit către adevărata realitate, către Absolut sau cum vreți să-i ziceți. El trece dincolo de naştere şi moarte, evadând de sub robia karmei. Starea sa în univers este supremă şi dincolo de gândirea noastră aflată încă în sclavia iluziilor.

Un Buddha are Înțelepciune Infinită şi Compasiune Infinită[65], prin care ajută ființele să se elibereze la rândul lor din naştere şi moarte.

În buddhism situația este foarte diferită în comparație cu creştinismul sau religiile monoteiste, deoarece aici nu se recunoaşte existența unui Dumnezeu creator, legiuitor şi judecător al lumii. Totul ține de karmă, iar un Buddha nu este un creator, legiuitor sau judecător, însă aşa cum am precizat înainte, starea sa în univers este supremă. El este doar Trezitul, şi acționează ca îndrumător şi salvator, capabil de adevărata Compasiune care nu mai este înrobită de ataşamentele şi iluziile ființelor obişnuite.

[65] Amida vine de la termenii sanscriți Amitabha şi Amitayus, care înseamnă Viață Infinită şi Lumină Infinită, simboluri pentru Înțelepciunea şi Compasiunea sa.

Prin buddhism, realitatea ultimă, Eliberarea sau Nirvana, este accesibilă tuturor dacă urmează Calea lăsată de Buddha.

O doctrină foarte importantă în buddhism este aceea că nu am putea deveni un Buddha fără să avem deja în noi această posibilitate sau potențialitate. Se spune aşadar, că toate ființele, indiferent de gradul lor de iluzie sau mizerie, au în ele însele natura de Buddha şi potențialitatea de a deveni Buddha. Indiferent că eşti un vierme, gândac de bucătărie, câine aruncat la gunoi, om, spirit flămând, zeu, etc, porți cu tine însuți, ca pe o nestemată neştiută şi aruncată în nămol, natura de Buddha şi posibilitatea de a deveni un Buddha.

Asta este o veste bună, dar în acelaşi timp nu ne încălzeşte prea tare, pentru că aceia care ajung într-adevăr să se elibereze de iluziile lor şi să atingă această stare de Buddha sunt extrem de puțini, iar în vremurile noastre, spune Shinran, sunt complet inexistenți. Aşadar, numai Calea credinței în Amida rămâne cea mai accesibilă metodă.

Orice Buddha este complet liber şi continuă să se manifeste în diferite moduri pentru a conduce şi pe alții către Eliberare. Toți Buddha ating aceeaşi realitate ultimă şi absolută, de aceea se zice că toți au aceeaşi esență ori natură, numită adeseori corpul Dharma al realității ultime sau Dharmakaya. Această stare nu poate fi explicată în cuvinte şi nu poate fi înțeleasă decât de cei care sunt deja Buddha. Ea este dincolo de orice dualitate şi de aceea mintea omenească limitată nu o poate concepe sau descrie într-un mod potrivit.

Apoi, fiecare Buddha are multiple manifestări transcendente, vizibile celor bine antrenați în samadhi ori stări concentrate ale minții. Aceste manifestări pot lua multiple forme pentru a ajuta ființele neiluminate.

Diverşi Buddha creează sfere sau câmpuri de influență proprii, cunoscute sub numele de „tărâmuri pure" unde ființele care se încred în ei şi creează legături cu aceştia, se pot naşte după moarte. Pentru a înțelege cât de cât cum stau lucrurile cu aceste tărâmuri sau sfere de influență, aduceți-vă aminte cum în prezența anumitor persoane vă simțiți deodată parcă mai bine sau mai rău, iar uneori mai excitați sau mai obosiți. Fiecare om are ceva ca un fel de sferă de influență - manifestarea naturală a propriilor stări interioare - şi îi poate influența mai mult sau mai puțin pe ceilalți. Unii oameni schimbă automat atmosfera din cameră cu prezența lor, spre exemplu o femeie frumoasă va face destui bărbați să se simtă excitați ori un hoț sau criminal creează automat o atmosferă de frică şi răceală. La fel, prezența unui Buddha inspiră şi influențează, însă această influență este una aducătoare de iluminare sau stări benefice.

Când ne aflăm în prezența unui criminal şi suntem influențați de el putem spune că suntem în „tărâmul" lui sau în „sfera sa de influență". De asemenea, atunci când ne naştem în Tărâmul Pur al lui Buddha Amida, ajungem automat în câmpul său, a cărui influență ne face să devenim la rândul nostru un Buddha. Acest Tărâm Pur al lui Amida este real şi efectiv, fiind manifestarea Iluminării lui într-o formă pe care o putem accepta şi în care putem aspira să ne naştem după moarte. Nu este imposibil pentru Iluminarea supremă a unui Buddha să capete diferite forme de dragul ființelor

neiluminate. Aceste manifestări deosebite şi transcendente ale unui Buddha sunt numite Sambhogakaya sau Corpul Recompensei.

Diverşi Buddha au corpuri ale recompensei diferite în funcție de legămintele pe care aceştia le-au făcut atunci când s-au angajat pe Cale. Să zicem că un om pe nume Gheorghe începe să urmeze Calea şi face legământ să salveze în mod special ființele cu dizabilități fizice. În momentul în care devine un Buddha, are acces automat la realitatea ultimă (Dharmakaya), aceeaşi pentru toți Buddhaşii, dar va avea manifestări transcendente diferite, special făcute pentru a ajuta acea categorie de ființe pentru care a făcut legăminte specifice, adică va avea un Sambhogakaya diferit față de alți Buddha. Acest corp este numit al „recompensei" deoarece este efectul sau „recompensa" practicilor şi virtuților sale, a legămintelor speciale pe care le-a transformat prin Iluminarea sa în metode efective de salvare.

Corpul fizic în care cineva devine un Buddha se numeşte Nirmanakaya, ori corpul transformării.

Astfel, dacă acum Gheorghe devine un Buddha el se va numi Buddha Gheorghe :)) şi va avea un corp de carne (Nirmanakaya), ce are un început şi sfârşit vizibil, un corp transcendent (Sambhogakaya), cu început în momentul atingerii Buddheității, dar fără sfârşit, datorat legămintelor şi virtuților sale diferite de ale altor Buddha şi un „corp" ultim (Dharmakaya), fără început şi fără sfârşit, acelaşi cu al tuturor Buddha.

La fel, cel pe care îl numim Buddha Amida a fost cu mult timp în urmă, în altă eră decât cea în care ne aflăm noi acum, un călugăr pe nume Dharmakara[66]. El a făcut aspirația de a deveni un Buddha şi spre deosebire de alții, a creat legăminte speciale care promit salvarea nu numai a celor capabili de anumite practici şi virtuți, ci a tuturor, mai ales a celor incapabili de orice fel de practică. A promis aşadar, crearea unui Tărâm Pur special în care toată lumea să aibă acces şi odată născuți acolo să devină la rândul lor Buddhaşi, liberi de naştere şi moarte, precum şi capabili să salveze celelalte ființe. În conformitate cu Legământul său Principal, numai credința este necesară pentru a deveni un Buddha în Tărâmul Pur, această credință manifestându-se prin rostirea Numelui său. Credința nu este ceva complicat, ci încrederea pur şi simplu în Amida, adică a lua de bun şi adevărat Legământul său Principal.

În momentul în care Dharmakara a devenit Buddha Amida, legămintele şi Tărâmul său Pur au devenit automat reale şi efective în salvarea ființelor.

Aceasta este, pe scurt, povestea lui Amida, spusă de Shakyamuni (Buddha istoric) discipolilor săi şi pe care noi adepții Jodo Shinshu, o acceptăm ca fiind reală şi demnă de încredere. Orice învățătură buddhistă poate fi considerată autentică dacă a fost aprobată ori prezentată de însuşi Buddha Shakyamuni. Învățătura despre credința în Buddha Amida şi Tărâmul său Pur, unde toate ființele pot atinge Iluminarea supremă, indiferent de capacitățile lor, face parte dintre aceste învățături propovăduite de Shakyamuni.

[66] Istoria lui Amida este povestită de Buddha Shakyamuni în Marea Sutră despre Buddha Amida.

Credința și nembutsu nu sunt creația noastră

Motivul pentru care în sufletul unui adept nembutsu există atât credința în Legământul Principal cât și patimile și iluziile sale, este că această credință nu îi aparține. Iată un alt aspect important al învățăturii Jodo Shinshu. Se spune că într-o pădure de copaci Eranda[67] cresc numai copaci Eranda, iar nu faimoșii Chandana[68] frumos mirositori. Este un miracol dacă un Chandana crește într-o pădure de copaci Eranda. La fel, este un miracol ca, shinjin sau credința în Buddha să apară în inima oamenilor. Cum se poate întâmpla ca din patimile omenești să ia naștere credința în Buddha? Răspunsul este că așa ceva este de-a dreptul imposibil, iar credința în Buddha nu este lucrarea oamenilor ci ceea ce Buddha plantează în noi. De aceea, shinjin sau inima încrezătoare este numită „credința fără rădăcini", deoarece nu are rădăcini în mintea omului ci în Compasiunea lui Buddha.

La fel stau lucrurile și cu recitarea Numelui care este exprimarea credinței și a recunoștiinței. Totul vine de la Amida și se manifestă asemenea unui ecou în sufletele și pe buzele noastre, precum un copil ce răspunde cu încredere la chemarea mamei sale.

Mama își cheamă copilul, iar acesta răspunde imediat. Răspunsul copilului se datorează chemării mamei, iar nu puterii personale a copilului. În același mod, shinjin (inima încrezătoare) nu este creația noastră, ci răspunsul natural la chemarea lui Buddha Amida – Mama plină de Compasiune a tuturor ființelor. Datorită lui Amida ne încredem în Amida și recităm nembutsu. Numai pentru că mama trimite întotdeauna iubire necondiționată copilului său, acesta se poate încrede în ea. Credința copilului este de fapt, iubirea mamei care se manifestă în el. Mama este cea care hrănește copilul și îl face să crească. Un copil este nimic fără mama sa. Puterea iubirii ei îl face să crească iar nu puterea lui.

Shinjin și nembutsu sunt ecoul – manifestat în noi, a chemării puternice a lui Amida. Când cineva se află la munte și strigă, va auzi automat un ecou. Dacă nu strigi, ecoul nu poate fi auzit. Dacă Amida nu ne-ar chema plin de Compasiune, nu ar avea cum să existe shinjin (credința) și nembutsu (recitarea Numelui).

Această importantă învățătură – shinjin și nembutsu vin de la Amida și nu sunt creația noastră – este foarte dificil de explicat în cuvinte. De fapt, se află dincolo de înțelegerea conceptuală. Folosesc în explicațiile mele unele imagini pentru a-i face pe cititori să înțeleagă un adevăr important – acela că nu există nimic pe care să îl putem numi „al nostru" sau „creația noastră", în special shinjin și nembutsu. Nu știu dacă aceste imagini sunt cele mai bune. Folosiți-le dacă le considerați utile, pentru a abandona orice gânduri de merite personale în primirea shinjinului și a nașterii în Tărâmul Pur. Doar bazați-vă pe Buddha Amida și nu vă gândiți la nimic altceva. Nu întâmplător folosesc termenul „a primi" și nu „a atinge" atunci când mă refer la shinjin.

[67] Copaci din Asia care fac fructe otrăvitoare.
[68] Copaci cu fructe și flori frumos mirositoare.

Bibliografie

Tannisho – plângere împotriva abaterilor de la adevăratul shinjin
traducere în limba română de Josho Adrian Cîrlea
IABC, Kyoto, 2003

Scrisorile lui Shinran (Mattosho)
traducere în limba română de Josho Adrian Cîrlea
IABC, Kyoto, 2004

Scrisorile Maestrului Rennyo (Gobunsho)
traducere în limba română de Josho Adrian Cîrlea
IABC, Kyoto, 2005

Dharmapada Shinshu a Maestrului Zuiken
de Zuiken Saizo Inagaki
traducere în limba română de Josho Adrian Cîrlea
IABC, Kyoto, 2007

Discourse on the Pure Land
by Vasubandhu
translated into English by Zuio Hisao Inagaki
http://www12.canvas.ne.jp/horai

The Three Pure Land Sutras, a study and translation
by Hisao Inagaki
Nagata Bunshodo, Kyoto, 1995

Thus I Have Heard from Rennyo Shonin
(Rennyo Shonin Goichidaiki Kikigaki)
an annotated translation by Zuio Hisao Inagaki
Dharma Lion Publications, Craiova, 2008

Twelve Adorations (Junirai)
translated into English by Zuio Hisao Inagaki
http://www12.canvas.ne.jp/horai

The Collected Works of Shinran
Jodo Shinshu Hongwanji-ha, Kyoto, 1997